

דברי הכנסת

הישיבה המאתיים-ושישים-וחמש של הכנסת הארבע-עשרה

יום שני, ב' בטבת התשנ"ט (21 בדצמבר 1998)

ירושלים, הכנסת, שעה 16:47

תוכן העניינים

דברי יושב-ראש הכנסת

דברי יושב-ראש הכנסת לרגל הופעת הספר "חלום בין סורגים" – סיפורם של אסירי ציון באתיופיה

דברי יושב-ראש הכנסת לרגל הרמדאן

הודעת יושב-ראש הכנסת

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

הצעת חוק-יסוד: הממשלה (ביטול והשבה)

(קריאה ראשונה)

הצעת חוק שירותי הדת היהודיים (תיקון מס' 9), התשנ"ח–1997

(קריאה ראשונה)

הודעת ראש הממשלה על המצב המדיני

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

הודעת ראש הממשלה על המצב המדיני

הודעת היושב-ראש

הודעת ראש הממשלה על המצב המדיני

הצעת חוק התפזרות הכנסת הארבע-עשרה, התשנ"ט–1998

(קריאה ראשונה)

הצעת חוק-יסוד: נשיא המדינה (תיקון מס' 5)

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

הצעת חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וסגניו וכהונתם) (תיקון מס' 19), התשנ"ט–1998

(קריאה ראשונה)

הצעת חוק ההמרה לזיווי, התשנ"ט–1998

(קריאה ראשונה)

דברי יושב-ראש הכנסת

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, נא לשבת. נא לשבת. רבותי, נא לשבת, בפעם האחרונה.

יום שני, ב' בטבת התשנ"ט, 21 בדצמבר 1998 – ישיבת הכנסת פתוחה.

מזכיר הכנסת א' האן:

בבקשה לקום.

כבוד הנשיא!

(חברי הכנסת מכבדים בקימה את כניסת נשיא המדינה לאולם המליאה.)

מזכיר הכנסת א' האן:

אפשר לשבת.

היו"ר ד' תיכון:

אני מקווה שהישיבה תתנהל בסדר.

אפי אושעיה (העבודה):

היא כבר מתנהלת לא בסדר, לאחר 45 דקות איחור.

היו"ר ד' תיכון:

אני אסביר מייד. כפי שידוע לכם, סדר-היום הושלם לפני כמה דקות בלבד. לאורך השעה האחרונה הוסיפו וגרעו, גרעו מסדר-היום והוסיפו עליו, ובכל פעם צריך היה להדפיס מחדש ולחלק את סדר-היום. זאת אומרת, סדר-היום הסופי גובש לאחר שוועדת הכנסת סיימה את דיוניה, ומכאן האיחור.

רבותי, לפני שנתחיל, להלן סיכום תאונות הדרכים במשך השבוע האחרון. צוותי מגן-דוד-אדום טיפלו במהלך השבוע האחרון ב-695 תאונות דרכים ברחבי הארץ, שבהן 15 פצועים קשה, 36 פצועים באורח בינוני, והשאר – קל.

מתוך סך כל הנפגעים נהרגו – אהרן זוהרה, אופיר ביבי, בייזמן אלכסנדרה, כהן אברהם, סאעדה לטיפה, אזרייב בוריס, חומנדו נדיה, אלחין מוחמד ויבלונבסקי ליאוניד. יהי זכרם ברוך.

דברי יושב-ראש הכנסת לרגל הופעת הספר "חלום בין סורגים" –

סיפורם של אסירי ציון באתיופיה

היו"ר ד' תיכון:

חברי הכנסת, נמצאים אתנו ביציע גיבוריה האלמונים של יציאת יהודי אתיופיה. זוהי חבורה אנושית מיוחדת במינה, שלילה ארוך כיסה על סיפור הקרבתם למען הבאת אחיהם לארץ חלומותיהם. פעילותם עלתה להם במחיר יקר. במשך שנים נמקו בכלא ועברו ייסורים קשים.

צר לי כי לא ידענו על עינויי הגוף והנפש שהם עברו. איננו יודעים על התלאות הנוראות, על הרעב, העינויים וההשפלה שהיו מנת חלקם עד שהגיעו ליעדם, ארץ-ישראל. שתי אהבות גדולות פיעמו בלב אסירי ציון מאתיופיה – אהבה לירושלים ואהבה לארץ-ישראל.

חוב של כבוד אנחנו חייבים לכם. ראוי סיפורכם, כמו סיפורה המופלא של שיבת ציון רבת-הסבל כולה, שייחמד בבתי-הספר שלנו. אלה פניה היפים של הציונות הלא-מוכרת לנו, ציונות שרשמה דף מפואר במאבק על ארץ-ישראל.

דברי יושב-ראש הכנסת לרגל הרמדאן

היו"ר ד' תיכון:

חברי הכנסת, ברכה לחג הרמדאן. בשם חברי הבית, ברצוני לשלוח ברכה לעמיתינו, חברי הכנסת המוסלמים, לאזרחי המדינה המוסלמים, למוסלמים השכנים ולעולם המוסלמי לרגל חג הרמדאן.

חודש הצום שהחל במוצאי-שבת הוא מצוות יסוד באסלאם. מקורו בחוק האסלאמי ובמסורת. החג מסמל את השלום, ואני מאחל לציבור המוסלמי בישראל ובארצות השכנות, שבקרוב נזכה כולנו ליהנות מפרי השלום בין העמים החיים באזור.

הודעת יושב-ראש הכנסת

היו"ר ד' תיכון:

רבותי חברי הכנסת, הודעה אחרונה. כותב מזכיר הממשלה: "על-פי סעיף 35(ד) לחוק-יסוד: הממשלה, אני מתכבד להודיעך, כי כהונתו בממשלה של שר האוצר יעקב נאמן נפסקה ביום שישי, 18 בדצמבר 1998, בשעה 16:00, לאחר שהגיש לראש הממשלה כתב התפטרות 48 שעות לפני כן". תודה, רבותי.

מוסרים לי שחוגגי הרמדאן הלכו לסעוד, ואני מצטער, לא על שהלכו לסעוד, אלא על שלא שמעו, אבל אני בטוח שיעבירו להם את זה.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ד' תיכון:

הודעה למזכיר הכנסת.

מזכיר הכנסת א' האן:

ברשות יושב-ראש הכנסת, הנני מתכבד להודיע, כי היום הונחו על שולחן הכנסת:

לקריאה ראשונה, מטעם חברי הכנסת – הצעת חוק סיוג ויתור על שטח, התשנ"ט–1998, של חברי הכנסת יהודה הראל, עמנואל זיסמן ואלכסנדר לובוצקי; הצעת חוק הפיקדון על מכלי משקה, התשנ"ט–1998, של חברי הכנסת דוד צוקר, אברהם פורז ומרינה סולודקין.

לדיון מוקדם – הצעת חוק תרגום אמנות בין-לאומיות (אישור הכנסת), התשנ"ט–1998, של חברי הכנסת יוסי כץ, דוד אזולאי, נסים דהן וגדעון עזרא; הצעת חוק שירותי הדת היהודיים (תיקון – בחירת רב עיר), התשנ"ט–1998, של חבר הכנסת יוסי כץ.

הודעת שר האוצר בעקבות הדיון בכנסת בנושאים: המשך עיצומי המורים והשבבת הפעילות החוץ-בית-ספרית; השתתפות בטיולים של תלמידים ממשפחות מעוטות יכולת. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש, אם תהיה הצבעה, לחכות לחברי הכנסת המוסלמים שיסיימו את הארוחה שלהם.

היו"ר ד' תיכון:

בוודאי, בוודאי. יש לך ספקות?

הצעת חוק-יסוד: הממשלה (ביטול והשבה)

(קריאה ראשונה)

היו"ר ד' תיכון:

הצעת חוק-יסוד: הממשלה (ביטול והשבה), קריאה ראשונה, של חברי הכנסת עוזי לנדאו ויוסי ביילין. חבר הכנסת יוסי ביילין, בבקשה. מייד לאחר מכן הצבעה, רבותי.

אפשר לברר אם הם יחזרו בזמן?

חגי מירום (העבודה):

אפשר לצלצל.

היו"ר ד' תיכון:

מצלצלים. הבעיה היא אם הם יחזרו מן הסעודה המפסקת. זו הבעיה.

קריאה:

זו גם תפילה.

היו"ר ד' תיכון:

אז צריך לדעת, רבותי.

רבותי, נא לשבת. חבר הכנסת דרעי. בבקשה.

יוסף ביילין (העבודה):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מוכרח לומר, שאני לא זוכר הרבה כנסות, ואולי אף לא אחת, שערב סיום כהונתן היה כל כך קשה לנחש איפה ישב מי בכנסת הבאה. נדמה לי שהיום זה ההימור הקשה ביותר לדעת, לאלה שייבחרו לכנסת הבאה, לאיזו מסגרת מפלגתית הם ישתייכו. הסיבה היא, שהמסגרת הרעיונית, הערכית, שבין כך ובין כך איבדה מחשיבותה בשנים האחרונות, קיבלה מכה מאוד מאוד קשה בשיטה הזאת. וזה לא מקרה שדווקא חבר הכנסת עוזי לנדאו ואנוכי, שמייצגים בנושא המדיני תפיסות עולם רחוקות מאוד האחת מחברתה, זה לא מקרה שמשה ארנס הוא האיש שעומד בראש הארגון שמנסה לעשות את השינוי, זה לא מקרי שאנשים כמו שמעון פרס ויצחק שמיר הם חלק מהמאמץ הזה.

אנחנו מבקשים לעשות ניסיון, שהוא לא ניסיון פאתטי, להחזיר את הוויכוח האמיתי, העקרוני, למרכז הבמה ולהחליף בו את הוויכוח הפרסונלי גרידא. תמיד תהיה אישיות, תמיד יהיה ויכוח על מרכזיותו וחשיבותו של האיש שעומד בראש, אבל היום זה כמעט הדבר היחיד. השאלה הכמעט יחידה של מי שעומד בראש היא, האם זה יכול לעזור לי בסוף להיבחר או לא. ואם זה לא יכול לעזור לי, אז אני יכול לוותר על העיקרון הזה או על העיקרון האחר.

שנתיים וחצי בשיטה החדשה, שיטה שהבטיחה לצמצם או לבטל סחטנות ולהגביר יציבות, וכל מה שקרה – הוכפלה הסחטנות ושולשה לפני הסיבוב הראשון, לפני הסיבוב השני, כאשר מקימים קואליציות, לפני כל הצבעה. וראינו מה קרה בתקציב הקודם, שלא היה כמותו לסחטנות, וראינו מה קרה בתקציב הזה, שבשיטה הזאת, הכל-כך יציבה, הכל-כך מונעת סחטנות, אי-אפשר עד היום, 21 בדצמבר, להעביר תקציב.

זאת שיטה שמאריכה באופן מלאכותי את כהונתו של ראש ממשלה שאין לו רוב, אבל יוצרת מולו, מול היציבות שלו, את האנרכיה בתוך הפרלמנט, בתוך הכנסת. הכול תלוי באיש, ביכולת התקשורת שלו, כאשר הבחירה – – –

היו"ר ד' תיכון:

אדוני שר המדע. מי שרוצה לדבר, שיעזוב את אולם המליאה. רבותי, אני אוציא אתכם.

יוסף ביילין (העבודה):

— — — כאשר מפלגות שבאות לכנסת עם נושא אחד, לגיטימי ככל שיהיה, זכות בכרטיס כפול בגלל הפיצול שבין ההצבעה עבור ראש הממשלה לבין ההצבעה למפלגה. מותר כאילו להצביע עבור האינטרס היותר-צר, כאשר יודעים שראש הממשלה הוא זה שמייצג לכאורה את המחנה הרעיוני.

הרבה תקוות היו קשורות בשיטה הזאת של הבחירה הישירה. אני חושב, שהיום גם אלה שתמכו אז בשיטה הזאת – והיו אלה בעיקר חברי מפלגת העבודה – מבינים עד כמה טעות היתה בידם כאשר תמכו בשיטה הזאת, למה הבאנו את המערכת, למה הבאנו את הממשלה, למה הבאנו את הכנסת, לאן הבאנו את החברה הישראלית.

חברי הכנסת, אני אומר לכם: יש בידינו עכשיו הזדמנות נדירה להביא לשינוי החוק הזה ולחיצוק הדמוקרטיה הפרלמנטרית בישראל.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי. אדוני סגן שר הבינוי והשיכון. חבר הכנסת סלומינסקי. אפסיק את הדיון. אני לא עומד לצעוק היום. אדוני שר הביטחון. חבר הכנסת זאבי.

יוסף ביילין (העבודה):

זאת איננה שאלה פוליטית, או מפלגתית. השאלה היא, איך תיראה החברה הישראלית בראשית המאה הבאה.

זה לא מקרה שדברים נאמרו על-ידי יושב-ראש הכנסת. זה לא מקרה שדברים נאמרו על-ידי נשיא המדינה, המכבד אותנו פה בנוכחותו היום. האנשים האחראים למערכת מבינים היטב למה הובלנו בשיטה הזאת, למה הובלנו את עצמנו בשיטה הזאת.

לצערי הרב, לא יכולנו להשיג רוב בכנסת לביטול השיטה בכנסת הבאה. על כן, חברי הכנסת, אני רוצה להודיע כאן, שחבר הכנסת עוזי לנדאו ואנוכי מתחייבים בזאת, שהחוק ישנה את שיטת הבחירות בכנסת השש-עשרה ולא בכנסת החמש-עשרה. מדובר בכנסת שאחרי זו הקרובה.

היו"ר ד' תיכון:

למה?

יוסף ביילין (העבודה):

משום שאין לנו רוב, פשוט מאוד. אין לנו 61 קולות כדי להביא לשינוי השיטה בכנסת הבאה.

נסים דהן (ש"ס):

אולי בינתיים תגלה שזו שיטה טובה?

היו"ר ד' תיכון:

רבותי. חבר הכנסת דהן.

יוסף ביילין (העבודה):

חברי הכנסת, אני רוצה להזכיר לכם, שהשיטה הזאת של הבחירה הישירה שונתה ערב הבחירות ב-1992, כאשר 61 הקולות שהושגו כדי להביא לאותו שינוי הושגו בתנאי שהבחירות ב-1992 יהיו עדיין בשיטה הפרלמנטרית. נראה שהבעיה חוזרת על עצמה, ויש בעיה לכמניין חברי כנסת שמאמינים בכך שאת השיטה יש לשנות, אבל מסיבות שלהם מודיעים שיתמכו בכך אך ורק אם השיטה תשונה בכנסת השש-עשרה ולא בכנסת החמש-עשרה. על כן, מסרנו את ההודעה הזאת.

אני רוצה לסיים ולומר כך: אני לא יודע מה יחשבו על הכנסת הארבע-עשרה בדברי ימי הפוליטיקה הישראלית. אני לא יודע מה תהיה המורשת של שלוש השנים שלנו. אני מאמין, שאם נצליח בכנסת הזאת להביא לביטול השיטה הרעה הזאת של הבחירה הישירה ואם ניצור את האפשרות ליצור שיטה פרלמנטרית, אולי, עם תיקונים נוספים, תהיה זו התרומה החשובה ביותר של הכנסת הזאת לחברה הישראלית ולתקינותה של הפוליטיקה הישראלית. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. אנו עוברים להצבעה. ההצבעה היום היא אישית. נא לשבת. אדוני המזכיר, נא להתחיל.

מזכיר הכנסת א' האן: (קורא בשמות חברי הכנסת)

יורי-יואל אדלשטיין – נגד; רפאל אדרי – בעד; אורי אור – נגד; חיים אורון – בעד; אפי אושעיה – בעד; דוד אזולאי – נגד; דליה איציק – בעד; מיכאל איתן – בעד; רפאל איתן – נגד; רפאל אלול – בעד; בנימין אלון – בעד; טלב אלסאנע – אינו נוכח; זאב בנימין בגין – בעד; זאב בויס – בעד; יגאל ביבי – בעד; יוסף בילין – בעד; נעמי בלומנטל – בעד; בנימין בן-אליעזר – בעד; אליהו בן-מנחם – בעד; שלמה בן-עמי – בעד; שמריהו בן-צור – נגד; שלמה בניזרי – נגד; רומן ברונפמן – נגד; עוזי ברעם – אינו נוכח; אהוד ברק – נגד; עזמי בשארה – בעד; אליהו גבאי – נגד; תמר גוז'נסקי – בעד; מיכה גולדמן – נגד; אלי גולדשמידט – אינו נוכח; אריה גמליאל – נגד; נסים דהן – נגד; עבד-אלמאלכ דהאמשה – אינו נוכח; חיים דיין – נגד; יעל דיין – בעד; עבד-אלוהב דראושה – אינו נוכח; אריה דרעי – נגד; אברהם הירשזון – בעד; צחי הנגבי – נגד;

היו"ר ד' תיכון:

רק רגע, עצור לרגע. את חבר הכנסת הלפרט שכחת. לא קראת בשמו.

מזכיר הכנסת א' האן: (קורא בשמות חברי הכנסת)

שמואל הלפרט – נגד; צחי הנגבי – נגד; צבי הנדל – נגד; יהודה הראל – נגד; צבי ויינברג – נגד; שבח וייס – נגד; יצחק וקנין – נגד; רחבעם זאבי – בעד; נסים זוילי – בעד; עמנואל זיסמן – בעד; אליעזר זנדברג – נגד; נעמי חזן – בעד; תאופיק חטיב – אינו נוכח; רפיק חג'-יחיא – אינו נוכח; דוד טל – נגד; סאלח טריף – אינו נוכח; יונה יהב – בעד; שאול יהלום – נגד; אברהם יחזקאל – בעד; אליהו ישי – נגד; איתן כבל – בעד; יצחק כהן – נגד; רן כהן – נגד; רענן כהן – בעד; יוסי כץ – בעד; ישראל כץ – בעד; לימור לבנת – בעד; אלכסנדר לובוצקי – בעד; דוד לוי – בעד; יצחק לוי – נגד; אברהם יוסף לייזרזון – נגד; מקסים לוי – בעד; עוזי לנדאו – בעד; סופה לנדבר – נגד; יהודה לנקרי – בעד; ענת מאור – בעד; אדיסו מאסלה – בעד; דוד מגן – נגד; האשם מחאמיד – בעד; חגי מירום – בעד; נואף מסאלחה – אינו נוכח; יהושע מצא – נגד; יצחק מרדכי – בעד; דן מרידור – בעד; מיכאל נודלמן – נגד; בנימין נתניהו – נגד; מרינה סולודקין – נגד; ניסן סלומינסקי – נגד; סאלח סלים – בעד; אפרים סנה – בעד; אחמד סעד – בעד; גדעון עזרא – נגד; שאול עמור – בעד; אברהם פורז – נגד; חנן פורת – נגד; אופיר פינס-פז – בעד; משה פלד – בעד; רפאל פנחסי – נגד; מאיר פרוש – נגד; שמעון פרס – בעד; עמיר פרץ – אינו נוכח; וליד צאדק חאג'י-יחיא – אינו נוכח; דוד צוקר – נגד; אביגדור קהלני – נגד; מיכאל קליינר – בעד; משה קצב – בעד; דוד ראם – בעד; אברהם רביץ – נגד; אמנון רובינשטיין – נגד; ראובן ריבלין – בעד; חיים רמון – נגד; אבנר חי שאקי – נגד; אברהם שוחט – בעד; מאיר שטרית – נגד; יורי שטרן – נגד; דורון שמואלי – נגד; סילבן שלום – בעד; שלום שמחון – בעד; אריאל שרון – נגד; יוסי שריד – נגד; נתן שרנסקי – נגד; דן תיכון – בעד;

חגי מירום (העבודה):

סיבוב שני.

אלי גולדשמידט (העבודה):

סיבוב שני.

קריאות:

מזכיר הכנסת א' האן:

אני קורא את שמות חברי הכנסת שלא היו; זה סיבוב שני של הצבעה.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, יהיה כאן סיבוב שלישי של הצבעה.

מזכיר הכנסת א' האן:

אני יכול להתחיל?

היו"ר ד' תיכון:

נמתין. חבר הכנסת גולדשמידט. תתחיל. אדוני המזכיר, מה קורה כאן? אדוני המזכיר, נא להתחיל.

מזכיר הכנסת א' האן: (קורא בשמות חברי הכנסת)

טלב אלסאנע – אינו נוכח; עוזי ברעם – בעד; אלי גולדשמידט – בעד; עבד-אלמאלכ דהאמשה – אינו נוכח;

קריאות:

מזכיר הכנסת א' האנ: (קורא בשמות חברי הכנסת)

עבד-אלוהב דראושה –

קריאה:

גם הוא שם.

מזכיר הכנסת א' האנ: (קורא בשמות חברי הכנסת)

עבד-אלוהב דראושה – אינו נוכח;.

היו"ר ד' תיכון:

בסדר. בסדר.

קריאות:

מזכיר הכנסת א' האנ: (קורא בשמות חברי הכנסת)

תאופיק חטיב –

קריאה:

גם הוא שם.

היו"ר ד' תיכון:

בסדר. בסדר.

מזכיר הכנסת א' האן: (קורא בשמות חברי הכנסת)

תאופיק חטיב – אינו נוכח; רפיק חג'-יחיא – בעד; סאלח טריף – בעד; נואף מסאלחה – בעד; עמיר
פרץ – אינו נוכח; וליד צאדק חאג'–יחיא – בעד;

היו"ר ד' תיכון:

רק רגע. חכה, חכה, אל תסכם.

מזכיר הכנסת א' האן:

אני לא מסכם.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת דראושה, כמה הייתם, ארבעה?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

היו"ר ד' תיכון:

ועוד פרץ? פרץ לא מצביע. נא להשלים את ההצבעה.

מזכיר הכנסת א' האן: (קורא בשמות חברי הכנסת)

טלב אלסאנע – נגד; עבד-אלמאלכ דהאמשה – נגד; עבד-אלוהב דראושה – נגד; תאופיק חטיב –
נגד; עמיר פרץ – אינו נוכח.

היו"ר ד' תיכון:

תמה ההצבעה. רבתי, להלן התוצאות. נא לשבת, רבתי. 62 בעד, נגד – 57, אחד לא השתתף. הצעת החוק עוברת להכנה לקריאה ראשונה בוועדת החוקה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

להכנה לקריאה שנייה ושלישית.

היו"ר ד' תיכון:

סליחה, להכנה לקריאה שנייה ושלישית בוועדת החוקה, חוק ומשפט. תודה.

הצעת חוק שירותי הדת היהודיים (תיקון מס' 9), התשנ"ח-1997

(קריאה ראשונה)

היו"ר ד' תיכון:

נא לשבת, אנחנו ממשיכים. הצעת חוק שירותי הדת היהודיים (תיקון מס' 9), התשנ"ח-1997, קריאה ראשונה. נא לשבת, אנחנו ניגשים להצבעה אלקטרונית.

חגי מירום (העבודה):

מבקשים להפוך זאת להצבעת אי-אמון.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, לפני סעיף 36(ב), אני מבקש לראות בהצבעה על החוק הזה הצבעת אי-אמון.

היו"ר ד' תיכון:

רבתי, הדיון וההצבעה עוברים ליום שני הבא.

חגי מירום (העבודה):

לא דיון.

היו"ר ד' תיכון:

לא דיון, הצבעה. הצבעת האי-אמון תיערך ביום שני הבא.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש להודיע: מאחר שההודעה של חבר הכנסת אורון נמסרה לכנסת בהפתעה גם מבחינתי, אני מבקש, אדוני היושב-ראש, שכן ייתן זמן לסגן השר להשיב.

חגי מירום (העבודה):

לא.

אלי גולדשמידט (העבודה):

הוא ישיב ביום שני.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

תן לי קודם להשמיע את דברי, חגי. לא שמעת מה אני רוצה להגיד. אני מבקש, אדוני, אם אפשר, לתת לסגן השר להשיב על הצעת החוק, ולתת לי זמן להחליט אם לראות בהצעה זו הצעת אמון בממשלה. אני מבקש לתת לו להשיב. אם נחליט שלא, ההצבעה תידחה לשבוע הבא. לא שינינו דבר. מה יש לכם להפסיד מהעניין?

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת מאיר שטרית, עם כל הרצון לעזור לך, נקבעו כללים בעניין הזה, ולצערי הרב איחרת.

אלי גולדשמידט (העבודה):

בראבו.

היו"ר ד' תיכון:

אתם יכולים להפוך את זה להצבעת אמון, אז תהיה הצבעה עכשיו.

חגי מירום (העבודה):

אי-אמון.

היו"ר ד' תיכון:

הוא יכול להודיע.

חגי מירום (העבודה):

הוא לא יכול עכשיו, אדוני העביר את זה לשבוע הבא.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אמרת שזה עבר לשבוע הבא.

הודעת ראש הממשלה על המצב המדיני

היו"ר ד' תיכון:

אנחנו עוברים לסעיף הבא: הודעת ראש הממשלה על המצב המדיני.

רבותי, אני חוזר ואומר, אם תהיינה הפרעות, אפסיק את הדיון. כולם – נא לשבת. רבותי, חבר הכנסת דרעי, חבר הכנסת שטרן, אנחנו לא נתחיל. אדוני שר התעשייה והמסחר, כל זמן שכולם לא ישבו, אנחנו לא נתחיל. רבותי, נא לשבת. חבר הכנסת רמון, חבר הכנסת שטרית, חבר הכנסת הירשזון, זה לא יכול להימשך כך. רבותי, נא לשבת. חבר הכנסת שטרית, נא לשבת. אני אומר, בהפרעה ראשונה – יוצאים להפסקה של עשר דקות. נכון, חבר הכנסת לנדאו? איפה הוא, הוא מכיר את הנוהג הזה. עשר דקות, רבותי. נא לשבת, אני חוזר ואומר. רבותי. חבר הכנסת שרנסקי, אדוני השר. חבר הכנסת יצחק כהן, תודה רבה. חבר הכנסת חנן פורת, נא לשבת. לא אתחיל, רבותי, עד שיהיה כאן שקט. רבותי, אני חוזר ואומר. חבר הכנסת גולדמן. חבר הכנסת שריד. בבקשה.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

אדוני הנשיא, אדוני היושב-ראש, חברי הבית, בפתיחת דברי אני רוצה לברך את אזרחי ישראל המוסלמים ואת שכנינו המוסלמים שוחריו השלום, בברכות לחג הרמדאן.

חברי הכנסת, בימים אלה אנו עומדים בפני הכרעות גורליות למדינת ישראל, אולי ההחלטות החשובות ביותר מאז מלחמת ששת הימים – הביטחון והשלום, גורלה של ירושלים, גורלם של חבלי מולדת אחרים, גבולות הארץ, עתיד ההתיישבות וחיינו עם הפלסטינים – כל אלה עומדים על כף המאזניים.

מקסים לוי (הליכוד-גשר-צומת):

גם המובטלים.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

ברגעים אלה, אדוני, חשוב שהציבור ידע מהן הברירות העומדות בפני עם ישראל.

אנחנו עקביים לאורך כל הדרך, מן הרגע הראשון דבקנו במצע הדוגל בהמשך תהליך השלום תוך עמידה על ההדדיות ומילוי ההתחייבויות הפלסטיניות. איננו קורעים את הסכמי אוסלו, כפי שדורשים מצד אחד, ואיננו מוכנים לוותר לערפאת ולרשות הפלסטינית על מילוי חלקם, כפי שדורשים מנגד. אמרתי את הדברים האלה בנאומי הראשון בכנסת כראש ממשלה, אמרתי אותם בקונגרס האמריקני, ואני אומר זאת חזר ואמור בכל הזדמנות. המדיניות שלנו היא גם לעשות הסכמים ולכבד אותם –

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

וגם לא לקיים אותם.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, אני אפסיק, אני אומר.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

— וגם שההסכמים יכובדו על-ידי הפלסטינים. כי הסכם שמקוים רק על-ידי ישראל, הוא חסר ערך ולא יביא שלום.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

קלינטון אומר שאין מקיימים הסכמים.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת סאלח סלים.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

אדוני היושב-ראש, היינו במצב הזה. במשך השנתיים הראשונות של הסכם אוסלו התרגלו הפלסטינים לנסיגות ישראליות שבוצעו על אף הסירוב המוחלט והעקבי שלהם למלא את ההתחייבויות שנטלו על עצמם. בהסכם וואי הצלחנו, בפעם הראשונה מאז הסכם אוסלו, לקבע בתוכנית הביצוע של ההסכם את עקרון ההדדיות. אני מדגיש את המושג הזה, כי זה מושג שבעצם לא היה מוכר קודם לכן, בוודאי לא יושם.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

זה חד-צדדיות, לא הדדיות.

היו"ר ד' תיכון:

אני אומר לך בפעם האחרונה.

יונה יהב (העבודה):

טלב, אל תפריע לו בנאום האחרון.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

נסיגת ישראל הותנתה בביצוע פלסטיני של צעדי המלחמה בטרור, הפסקת ההסתה והאלימות, ביטול האמנה ומילוי שאר התחייבויותיהם.

אדוני היושב-ראש, בשבועיים הראשונים של יישום הסכם וואי קיימו הפלסטינים את מה שהוטל עליהם.

זאב בנימין בגין (הליכוד-גשר-צומת):

לא זה מה שאמרת. מהרגע הראשון אמרת שהם הפירו.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת בגין, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה.

זאב בנימין בגין (הליכוד-גשר-צומת):

אני מבקש שראש הממשלה ידבר אמת אל הכנסת.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת בגין.

קריאות:

אפרים סנה (העבודה):

אל תגזים.

קריאות:

— — —

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, בפעם האחרונה. אני מפסיק את הדיון.

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת זאב בויים.

דליה איציק (העבודה):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

אני חוזר ואומר, אני עושה הפסקה.

דוד צוקר (מרצ):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת מסאלחה, אני אומר לך: אני לא אוציא, אני עושה הפסקה. מצדי, זה יימשך עד הבוקר.

דוד צוקר (מרצ):

— — —

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

— — —

ראש הממשלה ב' נתניהו:

גם כשהיו לנו טענות על צעדים מסוימים, ובמיוחד אמירות של ערפאת, דרשנו תיקון והחלטנו, על אף ההסתייגויות הללו, לאפשר את ביצוע ההסכם בשלבו הראשון. בתום תקופה זו ביצענו את כל ההתחייבויות שנטלנו על עצמנו: מסרנו שטח, פתחנו את שדה התעופה בדהנייה, אפשרנו את פתיחת אזור התעשייה בקרני, שחררנו אסירים פלסטינים.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

גנבי מכוניות.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

בשלב השני הפלסטינים קיימו, בלחץ שלנו, את מה שהוטל עליהם בסעיף אחד – הוא סעיף מרכזי, אני לא רוצה לבטל את חשיבותו – הסעיף שנוגע לביטול הסעיפים באמנה הפלסטינית.

מיכאל קליינר (הליכוד-גשר-צומת):

לא בוטל שום סעיף באמנה.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

כל אלה שסיפרו לנו ואמרו לנו שהם לא יצביעו – — —

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת קליינר, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה.

קריאה:

שב בשקט, אל תפריע.

מיכאל קליינר (הליכוד-גשר-צומת):

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת קליינר – – –

קריאות:

היו"ר ד' תיכון:

אני עושה הפסקה לעשר דקות. תודה רבה.

מזכיר הכנסת א' האן:

אני מבקש לקום. כבוד הנשיא!

(חברי הכנסת מכבדים בקימה את צאת נשיא המדינה מאולם המליאה.)

(הישיבה נפסקה בשעה 17:33 ונתחדשה בשעה 17:50.)

מזכיר הכנסת א' האן:

כבוד הנשיא! בבקשה לקום.

(חברי הכנסת מכבדים בקימה את כניסת נשיא המדינה לאולם המליאה.)

קריאה:

עדיין לא נפתחה הישיבה.

היו"ר ד' תיכון:

היא לא נסגרה. אפשר לקרוא לראש הממשלה?

רענן כהן (העבודה):

אפשר להחליף אותו, אדוני היושב-ראש?

דוד צוקר (מרצ):

אולי אדוני יזמין מועמדים לראשות הממשלה?

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, אני חוזר ואומר – – –

מזכיר הכנסת א' האן:

כבוד הנשיא! בבקשה לקום.

(חברי הכנסת מכבדים בקימה את צאת נשיא המדינה מאולם המליאה.)

אפי אושעיה (העבודה):

איפה ראש הממשלה, גם את הנשיא מבזים?

היו"ר ד' תיכון:

אפשר לקרוא לראש הממשלה? רבותי, נא לשבת, אני לא רוצה לצאת להפסקה לעשר דקות נוספות. אדוני ראש הממשלה, בבקשה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, היה ראוי לומר לנשיא שיחכה עד שראש הממשלה מגיע.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת ריבלין, מי שרוצה נשאר, מי שלא רוצה לא נשאר. לא הפסקנו את הישיבה, הישיבה נמשכת.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

נוצר רושם כאילו יש פה איזו מחאה.

היו"ר ד' תיכון:

אני אתנצל לאחר מכן, זה תפקידי.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

אדוני היושב-ראש, אני בטוח שאיש מחברי הבית, לא מהקואליציה ולא מהאופוזיציה, בוודאי לא אני, לא רצה לפגוע בכבודו של נשיא המדינה. אני באתי, ואני בטוח שגם החברים שמצטרפים אלינו עכשיו באים בהתאם להנחיות שקיבלו.

הדבר החשוב הוא, שכל הפסקה שאתה עושה, אתה נותן לי הזדמנות לברך עדה אחרת בישראל. קודם לכן בירכתי את המוסלמים לרגל חג הרמדאן, עכשיו אני מנצל את ההזדמנות לברך את הנוצרים לרגל חג המולד.

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

— — —

ראש הממשלה ב' נתניהו:

אני בטוח, שאם תהיה הפסקה נוספת, אני אוכל לברך את היהודים לרגל חג החנוכה.

חיים רמון (העבודה):

לא, פורים.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת רמון, אני אומר לך: אני לא עושה חשבון היום.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

החגים האלה, שבאים עלינו לטובה אני מקווה – חג החנוכה, חג הרמדאן, חג המולד – מי ייתן שהם יחזקו את השלום ואת הפיוס בין העדות השונות בישראל.

בעצם שלום והתפייסות, זה מה שאנחנו רוצים, עם כל שכנינו, גם הסורים, גם הלבנונים, וכמובן גם הפלסטינים. אנחנו רוצים בשלום אמיתי, לא שלום שהוא פיסת נייר ריקה. שלום אמיתי, לא רק הסכם, אלא הסכם שמכובד בפועל. זה היה במצע שלנו, זה היה בקווי היסוד שלנו, זה היה בהגדרת פעולת הממשלה מרגע הקמתה ועד לרגע זה. כך פעלנו לגבי ההסכמים, גם בהסכם חברון ועכשיו גם בהסכם וואי, שבו, כפי שאמרתי, קיבענו את עקרון ההדדיות ואמרנו: אנחנו מוכנים לעשות את חלקנו כשנראה שהפלסטינים עושים את חלקם. כך פעלנו בשלב הראשון. כשהגענו לשלב השני, ציינתי שהפלסטינים עשו דבר אחד מאוד משמעותי בעיני, וזה קיום ההתחייבות שלהם בנוגע לביטול האמנה, כפי שסיכמו בוואי.

זאב בנימין בגין (הליכוד-גשר-צומת):

הם לא קיימו. ראש הממשלה, האמנה לא בוטלה.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת בגין, אם אתה רוצה, אתן לך להעיר בסוף, אבל לא באמצע.

חיים רמון (העבודה):

40 שנה – – – שיגיד אמת.

זאב בנימין בגין (הליכוד-גשר-צומת):

– – –

היו"ר ד' תיכון:

רבותי. חבר הכנסת רמון.

חיים רמון (העבודה):

אני מסביר לו.

היו"ר ד' תיכון:

לא נגיע להצבעה שלך היום.

חיים רמון (העבודה):

נגיע, אפילו אם זה יהיה בבוקר.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

אדוני היושב-ראש, היו כאלה שאמרו שהצירים לא יבואו, או לא יבואו מספיק צירים, ואם יבואו לא יצביעו, ואם יצביעו לא יגידו על מה מצביעים. אמרו שערפאת ייפול, אמרו כל מיני דברים. אנחנו

אמרנו דבר פשוט: הם יעשו מה שהם התחייבו לעשות בוואי. עמדנו על זה והוכחנו, שכשאנחנו עומדים על זה, הם מבצעים.

אני חייב להגיד, שהפלסטינים מעמידים את מדינת ישראל במבחן יומיומי. גם אם הצלחנו, והצלחנו בנושא של המל"פ, אנחנו חייבים לומר, שהרשות הפלסטינית אינה מקיימת את שאר התחייבויותיה לפי ההסכם. היא מודיעה, והיא חוזרת ומודיעה כל הזמן, שלא חשוב מה יקרה במשא-ומתן על הסדר הקבע, משא-ומתן שהתחלנו לנהל אתם, בעוד כמה חודשים, לאחר שיקבלו את השטח, הם יכריזו באופן חד-צדדי על מדינה פלסטינית בכל שטחי יהודה, שומרון ועזה. איפה תהיה הבירה של המדינה הפלסטינית הזאת? פה, בירושלים, גם על כך הם הכריזו באופן חד-צדדי. כלומר, הם הכריזו על חלוקת ירושלים, על ירושלים כבירת המדינה הפלסטינית, על הקמת המדינה הפלסטינית – כל זה החלטה חד-צדדית שלהם. אין קשר למשא-ומתן שאנחנו אמורים לנהל, בעצם הוא מתרוקן מתוכן.

אני רוצה להבהיר משהו. זו לא רק הפרה בוטה של הסכמי אוסלו והסכמי וואי. בהסכם אוסלו נאמר, שהמשא-ומתן, או יותר נכון הסדר הקבע, ייקבע אך ורק במשא-ומתן. בהסכם וואי נאמר, ששום צד אינו רשאי לנקוט צעדים או הכרזות שפירושם שינוי הסטטוס.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

— — — אסור להם

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת טלב אלסאנע, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה.

קריאות:

— — —

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

פעם שנייה.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

אדוני היושב-ראש, אמרתי שאין פה רק הפרות גסות של הסכם אוסלו והסכם וואי, יש פה דבר הרבה יותר גדול מזה, וזה ביטול בעצם, מיטוט כל ההסכמים שעשינו עם הפלסטינים, ובנוגע לנושא הפלסטיני, במשך 20 שנים ויותר, מאז הסכמי קמפ-דייוויד. בהסכמי קמפ-דייוויד, בוועידת מדריד, בהסכם אוסלו, בוועידת וואי, בכל אחד מהמעמדים הללו סוכם, וסוכם שוב, ואושרר שוב ושוב, ושוב, שהמטרה של תהליך השלום בינינו לבין הפלסטינים אמורה להביא להסדר קבע שתוצאתו תהיה אך ורק בהסכם.

באים עכשיו אנשי הרשות הפלסטינית ובעצם הופכים את כל הקערה הזאת על פיה, והם אומרים: אין הסכם, אנחנו נקבע לכם, למדינת ישראל, אותם דברים גורליים שהם כל כך חיוניים לקיומנו ולעתידנו. אנחנו נקבע את המדינה הפלסטינית, אנחנו נקבע את גבולותיה, אנחנו נקבע את ירושלים לחלקים –

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

— — —

ראש הממשלה ב' נתניהו:

— — וזה דבר שאיננו יכולים להסכים לו.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

— — — באוסלו.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

— — — המדינה הפלסטינית

ראש הממשלה ב' נתניהו:

— — — ואני חושב

היו"ר ד' תיכון:

רק רגע. רבותי, אני חוזר ואומר: קול חדש נוסף למקהלה. תסלחי לי, גברתי, עם כל הכבוד, אני מבקש ממך. תודה.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

פירוש הדבר בעצם, ביטול ההסכמים, ועל כן תגובתנו היתה נחרצת מאוד.

אדוני היושב-ראש, בוואי ערפאת התחייב לא רק לי, הוא התחייב גם לנשיא ארצות-הברית, לחדול מההצהרות הללו, שהן נוגדות את רוח ההסכמים כולם. הוא לא הספיק לעזוב את אדמת ארצות-הברית והוא נשא את הנאום הראשון – מאז היו, לדעתי, קרוב ל-20 נאומים כאלה, לרבות נאום הרובים, שבו הוא הודיע שהוא יעשה גם יעשה את הצעדים הללו, שפירושם איום על הסכמי השלום, איום על ירושלים, איום על כל אפשרות להשיג הסדר קבע של ממש.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

אפילו האמריקנים אומרים שהוא יקיים.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

אם יש כאן מישהו – ואני חייב להגיד שהאמריקנים קיבלו את עמדתנו, ועשינו את זה עוד לפני כן בנאומים באומות המאוחדות לפני חודשים אחדים, כשערפאת הודיע שהוא עומד להכריז חד-צדדית, ושם יצאתי בתקיפות נגד הדבר הזה. ארצות-הברית הודיעה שהיא מתנגדת לפעולה חד-צדדית מן הסוג הזה, כך גם הודיעו מדינות אחרות, לא בלתי חשובות באירופה. עמדנו על העיקרון הזה, משום שהוא מרכזי, הוא חיוני, הוא הציר שעליו סובב כל תהליך השלום.

כשראינו שבאה ההפרה הזאת, לא עברנו לסדר-היום, לא אמרנו, טוב, בסדר, נמשיך הלאה. לא. אמרנו, אנחנו רוצים שלום אמיתי, שלום מתוך משא-ומתן, שלום מתוך הסכמה, שלום שבו כל צד יוכל להביא את עניינו לשולחן ונחליט בהסכמה. לזה אנחנו מוכנים, אבל ניסיון להכתיב לנו, לגמד אותנו, לחלק את בירתנו? בשום אופן לא.

אני רוצה לשאול אם יש כאן מישהו, מישהו מחברי הבית, שתומך בתהליך חד-צדדי פלסטיני של הכרזה חד-צדדית על מדינה פלסטינית והכרזה חד-צדדית על בירתה ירושלים – שיגיד זאת, עכשיו. ואם יש כאן מישהו שמתנגד לזה, שיאמר בבירור שהוא תומך במדיניות שלנו.

אני רוצה להבהיר מהי המדיניות שלנו. זה לא סתם לומר, אנחנו מתנגדים לזה, קל להגיד, אלא יש לתת גיבוי ותוקף לדברים. כל עוד הם מצפצפים על המשא-ומתן בעניין ירושלים, בעניין הסדר הקבע,

המדיניות שלנו היא פשוטה: לא ניתן להם גרגיר אחד נוסף של שטח. זו המדיניות שלנו, כי לא ניתן להם לקרוע את ירושלים מאתנו – –

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

זו ההפרה.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

– – ולא ניתן להם לקבוע באופן חד-צדדי שום דבר בנוגע לעתידנו.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

– – –

היו"ר ד' תיכון:

אני קורא אותך לסדר פעם שלישית. אני מבקש שתעזוב מייד את האולם.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

– – –

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

– – –

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

– – –

קריאות:

— — —

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת טלב אלסאנע, עזוב מייד את אולם המליאה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

זה שקר מה שהוא אמר כאן — — —

היו"ר ד' תיכון:

אני מבקש ממך, חבר הכנסת טלב אלסאנע.

קריאות:

— — —

(חבר הכנסת ט' אלסאנע יוצא מאולם המליאה.)

ראש הממשלה ב' נתניהו:

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לדעת מי פה בבית מסכים למדיניות שלנו. אני יודע, שרוב העם תומך במדיניות הזאת, משום שהיא צודקת והיא נכונה — —

דוד צוקר (מרצ):

ב-20:00 יש הצבעה, נראה מי תומך.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

— — אבל הייתי רוצה לדעת, האם גם רוב הכנסת, רוב חברי הכנסת, תומכים בה, ואת זה נוכל לדעת, שוב, לא בהצהרות כלליות, אלא בעמדה נחרצת שאומרת: אם הם אינם מסתלקים מפורשות

מההחלטה הזאת לחלק חד-צדדית, להודיע חד-צדדית על חלוקת ירושלים ועל הקמת המדינה הפלסטינית, ישראל לא תיסוג, לא תמסור עוד מטר אחד.

רן כהן (מרצ):

אם הם כאלה רעים, למה – – – אחוז?

ראש הממשלה ב' נתניהו:

אדוני היושב-ראש, אני חייב לומר, לצערי, שרשימת ההפרות אינה תמה בזה. הרשות הפלסטינית איננה פוסקת מלהסית לאלימות ולארגן הפגנות אלימות. לפני ימים אחדים היתה פה מהומה רבתי בזמן משבר עירק. השוטרים הפלסטינים ישבו בצד בחיבוק ידיים, חלק אף תמכו בהפגנות הללו נגד ישראל, נגד ארצות-הברית, בעד סדאם חוסיין. אני לא יודע איפה היו אנשי הרשות, בכיריה, כשהמפגינים קראו שוב ושוב לסדאם להפציץ את תל-אביב, איפה הם היו כשאותם דגלים אמריקניים, שקישטו את השטחים ביום שני, נשרפו ביום חמישי. ישבו בצד, אני מניח – –

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

לא. הם היו – – –

ראש הממשלה ב' נתניהו:

– – – כמו שהם ישבו בצד – – –

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת בויס. חבר הכנסת בויס, אני קורא אותך לסדר.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני ראש הממשלה, לא, הם היו עסוקים – – –

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת בויס, אני קורא אותך לסדר פעם שנייה.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

קריאה:

— — —

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת בויס.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

אמרתי, אולי השתתפו, אני חושב שהרוב המכריע יושב בצד, כמו שהם ישבו בצד כשבאו אותן "הפגנות", אותם מעשי לינץ' כמעט, נגד אזרחי ישראל וחייילה.

הרשות הפלסטינית גם אינה אוספת את הנשק הבלתי-חוקי שמצוי אצלה. חשוב לומר, שלא מדובר רק בנשק בלתי חוקי שמצוי אצל אזרחים, אלא — —

סאלח טריף (העבודה):

אדוני ראש הממשלה, למה לא אספנו כשהיינו שם?

ראש הממשלה ב' נתניהו:

— — הרבה מאוד נשק שנתקבל על-ידי הרשות באמצעות הכוחות המזוינים שלה, המשטרה הפלסטינית — מה שהם הביאו וייבאו והבריוח מאז הסכמי אוסלו בכמויות עצומות — אלפי רובים ומוקשים, רימונים, מקלעים, טילים, טילי "לאו", כלי נשק אחרים. הם אינם משתפים פעולה, כפי שהבטיחו, במלחמה בטרור. ראש אמ"ן, האלוף מלכא, מסר דיווח ממצה למדי, שהרשות הפלסטינית מפירה באופן שיטתי את רוב סעיפי ההסכם.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

הוא אמר דברים אחרים גם כן.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

את רוב סעיפי ההסכם. ולצער, היא גם חוזרת בה מהסכמתה לקריטריונים שסיכמנו בוואי לגבי שחרור אסירים.

אני רוצה לומר לחברי הבית: בוואי הודעתי באופן חד-משמעי – ישראל לא תשחרר מרצחים והיא לא תשחרר אסירים עם דם על הידיים, וכמובן לא נשחרר אנשי "חמאס" שהם במלחמה אתנו.

עברתי עם חברי השרים על מה שהתרחש שם. שם, הנשיא קלינטון וערפאת אמרו לנו באופן מפורש: התנאים הללו מקובלים. הסיכום הזה נתקבל שעות אחדות, ביום שישי בבוקר, לפני סיום הסכם וואי. לא הספקנו לחזור מוואי והתחילה דרישה שהלכה וגברה, בעיקר בחודש האחרון, מגובה באלימות, לשחרר אותם אסירים מרצחים שכביכול התחייבנו לגביהם בהסכם וואי.

עברתי על השמות, השמות של האנשים שמבקשים שנשחרר – אנשים שרצחו נשים, שרצחו ילדים, שרצחו קשישים. הם קוראים להם לוחמי חופש. הם לא לוחמים, אין פה חופש, אלה מרצחים מתועבים. מקומם בכלא ובכלא הם יישארו, בדיוק כפי שסוכם בהסכם וואי.

לצער, גם בתחום ההסתה או הפסקת ההסתה, איננו רואים את קיום ההתחייבויות. נציגי הרשות הפלסטינית אומרים שלום באנגלית, מדברים שלום באנגלית, אבל בערבית, רבים מהם ממשיכים לדבר על ג'יהאד, ואת ילדיהם הם מחנכים לאלימות, אפילו בקייטנות של מלחמה, כפי שאתם יכולים לראות בטלוויזיה "החינוכית" הפלסטינית, ששם מכנים אותנו, את ישראל – האויב.

אני חוזר ואומר, אדוני היושב-ראש, אנחנו רוצים בשלום אמיתי עם הפלסטינים. אנחנו יכולים כולנו לטמון את הראש בחול. אנחנו יכולים לומר כן, אבל ההפרות האלה הן תוצאה של השנתיים האחרונות. אנחנו יכולים לומר: אם היתה ממשלה אחרת, הם היו מקיימים. היתה פה ממשלה אחרת, לא קיימו שום דבר ואפשרו לגלי טרור עצומים לפעול משטחם.

אופיר פינס-פז (העבודה):

זה מה שקליינר אמר.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

אני רוצה לומר, בניגוד למה שאומרים כמה מחברי הכנסת ואני שומע אותם, שאני אינני מאמין שזו גזירה משמים, אני אינני מאמין שאי-אפשר להביא לכך שהפלסטינים יבצעו את חלקם בהסכם. אני מאמין שההיפך ניתן להשגה. נתתי דוגמה אחת, ההצבעה במל"פ. אנחנו נעמוד על כך שהם יבצעו את חלקם בדברים האחרים. ואני אומר, אם נעמוד על כך, הם יאספו את הנשק; אם נעמוד על כך, הם יצמצמו את המשטרה; אם נעמוד על כך, הם יוותרו על התוכנית להכרזה חד-צדדית של המדינה הפלסטינית ושל ירושלים כבירתה; אם נעמוד על כך – – –

דליה איציק (העבודה):

למה בוואי לא עמדת על זה?

ראש הממשלה ב' נתניהו:

וואי זה הסכם, כי הסכם זה דבר אחד ומילוי ההסכם זה המבחן השני. ההסכם הוא ברור, אבל מה שהפלסטינים מנסים לעשות זה לרוקן אותו מתוכן, והסכם שמקוים על-ידי צד אחד הוא הסכם חסר ערך, שלא יביא שלום.

ועל כן, הפלסטינים מעמידים היום במבחן את כוח העמידה הלאומי שלנו. אני מוכרח להגיד, שאין לי שום ספק שגם הם ברגע זה מסתכלים על הבית הזה. הם רוצים לדעת יותר מכל דבר אחר, אם גם אתם, חברי האופוזיציה, תומכים בעמדה שלנו במשא-ומתן – – –

קריאה:

– – – קואליציה.

דליה איציק (העבודה):

התחלת להסית? תגיד כמה דברים של הסתה.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

אם הם יראו שאתם גם כן – – –

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, אני מפסיק מייד.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

היו"ר ד' תיכון:

שמע, אני נבהל מהצעקות שלך, אני אומר לך שאני נבהל.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

היו"ר ד' תיכון:

אוי ויי ויי ויי.

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

כל מלה שנייה שלך זו הסתה.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, היה פעם אחת איזה סכסוך בירושלים.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, מספיק. תירגע, תירגע.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

תירגע.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — — אולי היא יכולה לענות — — —

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, לא הסכסוך היה ביני לבינו. חבר הכנסת רמון.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

יש עוד זמן — — —

ראש הממשלה ב' נתניהו:

אדוני היושב-ראש, הפלסטינים, לא רק הם, רוצים לדעת אם הבית הזה יכול להתאחד סביב העקרונות הללו. להתאחד סביב העקרונות הללו זה לא רק לומר כמה מלים — כן, הם צריכים לאסוף את הנשק, כן, הם צריכים לבטל את ההכרזות החד-צדדיות שלהם — אלא באמת להתייבב מאחורי מדיניות הממשלה, שאומרת שנגבה את התביעות הללו, שהן כולן חלק מהסכם וואי. אין בהן שום דבר חדש, הן כולן חלק מהסכמי אוסלו ומהסכמי וואי. הם רוצים לראות אם חברי הבית ייתנו גיבוי למדיניות הממשלה לעמוד בתקיפות ולא להתקדם בתהליך עד שהם יתקנו את ההפרות הללו.

אני רוצה לומר, שאת ההחלטות הללו קיבלנו בקבינט לפני ימים אחדים. אני קיוויתי שהאופוזיציה תיתן להם גיבוי, משום שאני יודע שרוב העם תומך בזה, לפחות היינו יכולים לראות כאן תמיכה רחבה, שמשקפת חלקים נרחבים מהציבור. אבל ברגע שקיבלנו את ההחלטות הללו, התשובה של האופוזיציה היתה שרשת הביטחון מוסרת מייד. אמרתם שתיתנו רשת ביטחון ולא נתתם.

חיים אורון (מרצ):

אין לך ממשלה? למה רשת ביטחון?

דליה איציק (העבודה):

מה אתה צריך – – –

ראש הממשלה ב' נתניהו:

שהיום נוכל לראות – – –

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת אורון, נציגך יוכל להשיב, הוא יעשה זאת די טוב. רבותי.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

– – –

דוד צוקר (מרצ):

שאלה לא רעה.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

אדוני היושב-ראש, אנחנו נוכל לראות אם האופוזיציה מתקנת את עצמה אם היא חוזרת לתמוך במדיניות הזאת – – –

רן כהן (מרצ):

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת רמון, אני קורא לך לסדר פעם ראשונה, ברצינות.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

רן כהן (מרצ):

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת רן כהן, אני מפסיק בעוד דקה.

אפי אושעיה (העבודה):

החברים שלך.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

אף אחד לא מאמין – – –

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת בויס. רבותי, בעוד דקה אני מפסיק.

דורון שמואלי (הליכוד-גשר-צומת):

ההתחייבויות שלכם לא שוות את המלים שלכם.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

כבר שנתיים וחצי אתם אומרים שהממשלה נופלת, עוד לא הגיע הזמן.

סאלח טריף (העבודה):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת סאלח טריף, קח אותי ברצינות. אני אומר לך, קח אותי ברצינות, לפחות היום. רבותי.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

— — —

קריאה:

— — — ברצינות.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

אדוני היושב-ראש, אני שומע את הצעקות של האופוזיציה שמכוונות כלפי — — —

דליה איציק (העבודה):

גם מהקואליציה.

אפי אושעיה (העבודה):

תשמע מה השרים שלך אומרים עליך.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

ואני מוכרח לומר, שאנחנו – – –

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת אפי אושעיה.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

אנחנו לא שינינו את עמדתנו כהוא-זה. אנחנו פועלים בדיוק ובעקביות ובשיטתיות במשך שנתיים וחצי בדיוק לפי המדיניות שהכרזתי עליה מעל הדוכן הזה – –

אפרים סנה (העבודה):

רואים את התוצאות.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

– – וגם חזרנו ואמרנו אותה פעמים רבות. לא שינינו את עמדתנו כהוא-זה.

אבל בקיץ אמר ראש האופוזיציה, חבר הכנסת ברק, בארצות-הברית, אני קורא מ"מעריב" מ-9 באוגוסט: אני לא מביע עמדות יוניות כי אני רוצה לנצח בבחירות. אני מציע למר ברק – –

שלום שמחון (העבודה):

הוא יושב פה למטה, תסתכל עליו.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

— — — לתמוך בעמדות הללו, לא לשנות אותן, פעם יוניות, פעם נציות — — —

אלי גולדשמידט (העבודה):

מי שמדבר.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

— — — להתייצב מאחורי עמדה עקבית, אם יש דרך, כמובן אם אין דרך — — —

אליהו בן-מנחם (העבודה):

— — — ראש הממשלה

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת בן-מנחם, אני אומר לך, אני מפסיק את הדיון מייד.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

— — —

ראש הממשלה ב' נתניהו:

— — — או אם רוצים להסתיר את הדרך.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת שטרית, אתה יכול לחזור למקומך.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

נותנים פעם רשת ביטחון, פעם קורעים את רשת הביטחון. השיטה שלכם ידועה.

אברהם יחזקאל (העבודה):

תקרא אותי לסדר פעם ראשונה.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

אתם מביאים לא יועץ אחד – שלושה יועצים מחוץ-לארץ – כדי לנהל רצח אופי. בסדר, שמענו אתכם. שלושה יועצים. כשלמועמד אין מה להגיד, הוא מביא שלושה יועצים שידברו בשבילו.

דליה איציק (העבודה):

מי שמדבר. תראה איזו דבשת יש לך.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

אגב, הם מדברים בשבילו. פתחתי את הטלוויזיה, היועצים מדברים, משבחים, מפארים, מקלסים. כשאין מה להגיד או כשמסתירים את מה שצריך להגיד, אז אפשר ללכת בכל ההכפשות; הרי כל הדרך שלכם היא דרך של הכפשות.

אפי אושעיה (העבודה):

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת אושעיה, אני סוגר את הדיון. אתה שומע מה שאני אומר לך?

ראש הממשלה ב' נתניהו:

הכפשות, רצח אופי, כי להגיד את הדברים בצורה הישירה, העקבית, ולהתייצב מאחוריה כפי שאנחנו עושים – זאת אינכם מסוגלים.

אפי אושעיה (העבודה):

הוא פונה אלינו.

סאלח טריף (העבודה):

— — — הוא יעשה כמוך.

דורון שמואלי (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

סאלח טריף (העבודה):

לא תחזור לכנסת הבאה.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת סאלח טריף.

אברהם יחזקאל (העבודה):

תסתכל לשם.

היו"ר ד' תיכון:

אני אומר לך, חבר הכנסת סאלח טריף. אני יודע לאן להסתכל.

אברהם יחזקאל (העבודה):

הוא פונה אלינו. שיסתכל לשם. תזהיר אותו.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

אפשר לעשות בחירות בתוך 30 יום.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת דיין.

אברהם יחזקאל (העבודה):

ארתור.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

חודש.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי. אתה כנראה החלטת שבמאבק שלך נגד רפי אלול אתה תהיה היום בחוץ.

רן כהן (מרצ):

העצה של פינקלשטיין – – –

היו"ר ד' תיכון:

עד כאן.

סופה לנדבר (העבודה):

-- --

ראש הממשלה ב' נתניהו:

אדוני היושב-ראש, אנחנו רוצים -- --

היו"ר ד' תיכון:

רק רגע, רבותי. חבר הכנסת אלי גולדשמידט, אני מפסיק עכשיו.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אדוני היושב-ראש, תעשה מה שאתה רוצה, מה אתה פונה אלי?

היו"ר ד' תיכון:

תודה רבה לך, תודה שאתה מאפשר לי, תודה שקיבלתי את רשותך.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אתה מודיע לי, תודיע לכולם.

היו"ר ד' תיכון:

אתה ראש הסיעה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אז מה אני אעשה?

היו"ר ד' תיכון:

בסדר, אז דיברנו. זה טוב. רבותי, אני מפסיק.

חיים רמון (העבודה):

לא, אדוני היושב-ראש, אנחנו רוצים לשמוע – – –

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

אם נצטרך להפסיק – – –

קריאה:

צא החוצה.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת רמון.

חיים רמון (העבודה):

אני עוזר לך.

היו"ר ד' תיכון:

אל תעזור לי, תודה רבה לך.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני חושב שיש פה שקט יחסי.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת גולדשמידט, אני רואה שאין ברירה. אני אומר לך, אני מפסיק.

יוסי שריד (מרצ):

אני אעזור לך.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. אני מודה לך מאוד. אין צורך.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

למה ענישה קולקטיבית?

היו"ר ד' תיכון:

הוא קיבל ביטחון, סאלח סלים. בבקשה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

כל אחד משלושת היועצים צריך להסתדר אתך.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת ריבלין.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת ריבלין, הערב בטלוויזיה תחזור על הבדיחה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אני קורא לעצמי לסדר פעם ראשונה.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי. עכשיו את מתחילה לצחוק? הוא סיפר לה את הבדיחה. עכשיו תאר לך שזה יעבור מאחד לשני כאן. גם בייגה שוחט לא שמע. רבותי, עד כאן. בבקשה.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

אדוני היושב-ראש, אנחנו רוצים שלום, ולכן אנחנו עומדים על כך שערפאת יראה לנו שגם הוא מתכוון לשלום ואז נתקדם בתהליך. הדרך היחידה להגיע להסדר שלום אמיתי היא לעמוד בתקיפות על קיום ההתחייבויות הפלסטיניות. אני חושב, שרק בדרך הזאת נוכל לשמור על הביטחון, לשמור על המירב של ארץ-ישראל, לשמור על שלמות ירושלים ולהשיג שלום שיחזיק מעמד ולא יתפרק כתוצאה מההפרות שאינן זוכות למענה. אני חושב שרק כך ניתן לעשות שלום. זוהי העמדה הקבועה שלי ושל הממשלה מאז הקמתה, זוהי גם עמדתנו היום.

על כן אני מביא בפני הכנסת את ההחלטות הבאות של הממשלה, שהיא קיבלה בישיבתה אתמול, ואף לא אחת מההחלטות הללו היא החלטה חדשה – כולן תואמות את ההסכמים שחתמנו עליהם.

דליה איציק (העבודה):

לאט לאט, רוצים לרשום.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

1. ישראל חותרת לשלום עם הפלסטינים ולקידום הסכמי הקבע עמם. ישראל מחויבת להמשיך בתהליך השלום בכפוף לעקרון ההדדיות. ישראל תשלים את יישום התחייבויותיה בתהליך כשהרשות הפלסטינית תקיים את התחייבויותיה.

2. על הרשות הפלסטינית להסתלק מכוונתה להכריז חד-צדדית על הקמת מדינה פלסטינית וכן מכוונתה להכריז חד-צדדית על ירושלים כבירתה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

איזה סעיף – – –

ראש הממשלה ב' נתניהו:

3. על הרשות הפלסטינית להפסיק את האלימות ואת ההסתה לאלימות.

צבי הנדל (מפד"ל):

זה כתוב בכותרת, תחת שלום ולא תחת מלחמה.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

4. ישראל לא תשחרר מרצחים ואסירים שיש להם דם על הידיים.

5. על הרשות הפלסטינית לאסוף ולסלק את הנשק הבלתי-חוקי שבידי הרשות הפלסטינית ובידי האזרחים, לאסור את המרצחים בשטח שבאחריותה, לקיים שיתוף פעולה מלא עם ישראל במלחמה בטרור ולכבד את שאר התחייבויותיה לפי ההסכם.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

ולשיר "התקווה" חמש פעמים ביום.

צבי הנדל (מפד"ל):

כן.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

אני בטוח, שלערפאת, אדוני היושב-ראש, יהיה הרבה יותר נוח לחזור לימים הטובים של ממשלת השמאל, שבהם קיבל וקיבל ולא נתן דבר בתמורה. לכן אני מבטיח לך, שהראשון שחושב שכל אלטרנטיבה טובה מנתניהו זה ערפאת. כל העולם מבין זאת, כל הפלסטינים מבינים זאת.

אפרים סנה (העבודה):

גם אסד חשב כך.

רן כהן (מרצ):

זו הסתה.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת רן כהן.

רן כהן (מרצ):

זו הסתה.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת רן כהן.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

זה שתצעק לא יעשה את זה אמת. ככל שתצעק יותר זה לא יעשה את זה יותר אמיתי.

רן כהן (מרצ):

אתה מסית.

דליה איציק (העבודה):

הוא עושה את זה כל הזמן, מה חדש?

ראש הממשלה ב' נתניהו:

אין ספק, זו הסתה פרועה. אני מתקן. ערפאת רוצה בממשלת הליכוד. ערפאת רוצה בנתניהו. אין שום ספק, על מה אתה מדבר בכלל? הוא מבין יפה מאוד שיש פה ראש ממשלה וממשלה שעומדים חזק על קיום ההסכמים. הוא רוצה אותנו?

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

— — —

דליה איציק (העבודה):

הוא מעדיף אותך, אתה יודע? הוא אומר שיותר קל לו — — —

ראש הממשלה ב' נתניהו:

זו הסיבה שרוב העם תומך במדיניות שלנו.

רן כהן (מרצ):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת רן כהן, תירגע.

דורון שמואלי (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

ראש הממשלה ב' נתניהו:

על הסתה הוא מדבר.

רן כהן (מרצ):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

בסדר. חבר הכנסת רן כהן, תירגע.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

כשאתה הולך לעזה אני רואה אותך יושב עם ערפאת – יפה, שומע; שומע עם נציגים פלסטינים – חלילה להתפרץ לתוך דבריהם; באיזה כבוד, באיזה הדר.

דליה איציק (העבודה):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

חברת הכנסת דליה איציק. רבותי, אני אומר לכם, אני אפסיק את הישיבה.

רן כהן (מרצ):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת רן כהן, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה.

דורון שמואלי (הליכוד-גשר-צומת):

— — — על דעתכם. השנאה שלכם אל ראש הממשלה — — —

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת דורון. דורון גרופר כמעט אמרתי.

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת בויים, אתה רוצה להירגע?

דורון שמואלי (הליכוד-גשר-צומת):

ראש ממשלה מדבר, ולא משנה איזה ראש ממשלה זה.

רן כהן (מרצ):

— — —

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

לא יכולים לשמוע את האמת.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

אדוני היושב-ראש, רוב העם תומך במדיניות שלנו, במדיניות של המשך התהליך מתוך שמירה והקפדה על הדדיות ומילוי ההתחייבויות הפלסטיניות, מתוך שמירה על ירושלים והבטחת גבולות הארץ.

אני הבאתי את הדברים שוב לכנסת. אם הכנסת לא תתמוך במדיניות הזאת, נפנה אל העם ונבקש אמון מחודש בעקרונות הללו. אני יודע שרוב העם תומך בשלום המחייב את אותה הדדיות ואותם

עקרונות. אם רוב חברי הכנסת אינם רוצים לתמוך בזה, יש ברירה אחת. בעבר אמרה את זה שרה בממשלת ישראל: או שמחליפים את העם, או שמחליפים את הכנסת. אני מציע להחליף את הכנסת.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

גם את ראש הממשלה.

נעמי חזן (מרצ):

גם את ראש הממשלה.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

במצב כזה נלך אל העם בבחירות חדשות בתאריך מוסכם, נתמודד על עמדותינו מול שמאל א' או שמאל ב' או שמאל ג' – כמה שיהיו.

דורון שמואלי (הליכוד-גשר-צומת):

השמאל היפה.

אפרים סנה (העבודה):

השמאל היפה והימין המכוער.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

אין לי שום ספק, שהתוצאה תוכיח שהרוב המכריע של אזרחי ישראל רוצה בהמשך המדיניות שלנו, של שלום מתוך הדדיות – מדיניות שתשמור על הביטחון, על חבלי ארצנו ועל ירושלים מאוחדת כבירת ישראל.

חיים רמון (העבודה):

אמרת שנת 2000, לא יום אחד קודם. מה קרה? יום אחד קודם לא תהיינה בחירות.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

אם לא נקבל רוב, אני מתכוון לתמוך בהצעה לפיזור הכנסת, להסיר את האי-אמון על מנת לאפשר הצבעה חופשית של חברי הקואליציה בהצעה הזאת.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. עכשיו אתה על חשבון ברק, ויש לו בטח נאום טוב.

חיים רמון (העבודה):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת רמון, עכשיו אתה כבר מפריע לאיש שלך.

חיים רמון (העבודה):

אני שואל את ראש הממשלה, מה קרה שהוא שינה את זה מנובמבר 2000 להיום.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

— — — אהוד ברק מה קרה — — — או מה יקרה — — —

היו"ר ד' תיכון:

אני יכול לציין שורה ארוכה של ראשי ממשלות שלא עמדו בדיבורם.

רבותי, ועדת הכנסת קבעה הודעות סיעות — —

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

בקצב הזה לא תגיע לראשות הממשלה.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת דיין, הגם אתה בהצתה מאוחרת?

— בשיעור עשר דקות לסיעה. לסיעות העבודה והליכוד – 15 דקות. חבר הכנסת אהוד ברק, בבקשה.

קריאה:

יש הצבעה — — —

היו"ר ד' תיכון:

כן. יהיו הודעות סיכום והצבעות.

קריאה:

היום?

היו"ר ד' תיכון:

כן, בוודאי. בבקשה, חבר הכנסת ברק.

אהוד ברק (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני שמח לברך את אזרחי המדינה המוסלמים והנוצרים לרגל החגים.

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, מעבר לוויכוח הפוליטי הלגיטימי שיש לנו כאן היום, יש לי הרגשה שהתנהגות הממשלה הפכה אותה ליצור מנותק ששכח שתמצית ייעודו היא לשרת את העם שבחר אותה. אני אומר את זה לכולנו, כי מעל ומעבר לחשבונאות ולתככנות הפוליטית שאנחנו עדים להן

בימים האחרונים, מצפה העם לשמוע מכאן על עתידו. עומד עם שמצפה שנצביע על חזון, על דרך, על תקווה.

יש לי הרושם, חברי הממשלה, שבעוד אתם עסוקים בחישובים מחישובים שונים, מסתכל עליכם עם שלם ושואל: לאן נוביל את החרפה? יושב עם שלם מול מקלטי הרדיו והטלוויזיה וצמא לשמוע בשורה. אבל בימים האלה אין מלך בישראל.

שמענו בימים האלה את ראש הממשלה בנימין נתניהו מודה בכישלונו. שמענו אותו מודה שממשלתו הקיצונית נכשלה. ואני אומר לכם, ממשלת נתניהו הגיעה לסוף דרכה המוסרית, לא רק הפוליטית.

זאב בונים (הליכוד-גשר-צומת):

אתה מדבר על מוסר. איפה המוסר שלך? איזה מין מוסר זה?

אהוד ברק (העבודה):

ישראל איננה יכולה להרשות לעצמה ממשלה שממשיכה להיכנע לקבוצות קיצוניות ולא מעמידה את עצמה לשירות כל עם ישראל.

אלי גולדשמידט (העבודה):

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת זאב בונים, פעם שנייה.

זאב בונים (הליכוד-גשר-צומת):

פעם ראשונה.

דליה איציק (העבודה):

כבר קראו לו.

אהוד ברק (העבודה):

אני אומר לכם, אדוני היושב-ראש וחברי הכנסת – גם לך, חבר הכנסת זאב בוים – לעם ישראל מגיע דבר יותר רציני.

עוזי לנדאו (הליכוד-גשר-צומת):

— — — בתקופה שאתה היית שר החוץ.

אהוד ברק (העבודה):

לא פלא שלא שמענו היום את נתניהו מדבר על הקריסה של מערכת החינוך.

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

אהוד ברק (העבודה):

לא פלא שלא שמענו אותו היום מזכיר את 230,000 המובטלים. לא פלא שלא שמענו אותו היום מזכיר 300,000 ילדים מתחת לקו העוני.

דורון שמואלי (הליכוד-גשר-צומת):

השארתם חוב בכלכלה. השארתם קופה ריקה.

אהוד ברק (העבודה):

720,000 ישראלים מתחת לקו העוני.

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת דורון, ד"ר.

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

תגיד כמה זה היה אצלכם.

אהוד ברק (העבודה):

כמה זמן עוד תייללו על הקופה הריקה? מספיק.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

שאל את בייגה מה היה.

אהוד ברק (העבודה):

לא פלא שלא שמענו את מר נתניהו מדבר היום על מערכת הבריאות, על חולים כרוניים, על קשישים בלי טיפול סיעודי, על עולים מבוגרים בתור להוסטל, על חולי סרטן במסדרונות של בתי-החולים, על סטודנטים שלא מסוגלים להתמודד עם שכר הלימוד. ולא פלא שלא שמענו אותו מדבר על פתרון אמיתי לבעיות הביטחון של מדינת ישראל חוץ מאשר אותם תרגילי הבהלה והפחדה, שכל תכליתם היא רק להבטיח עוד יום בכיסא, עוד שעה אחת ליד שולחן הממשלה, עוד רגע קט.

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת חיים דיין, באמת.

דורון שמואלי (הליכוד-גשר-צומת):

מיליארד שקל גירעון.

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת דורון, אני קורא אותך לסדר.

אהוד ברק (העבודה):

מדינת ישראל ועם ישראל אינם יכולים להרשות לעצמם עוד קדנציה של הממשלה הזאת. ההמשך הוא בדרך לאסון. כשהכול קורס מסביב, גם לממשלה הזאת אין יותר הסברים ותירוצים; נשארו רק מלים, והן לא תוכלנה לכסות על הריק.

לממשלת נתניהו אין חזון לעתיד טוב יותר למדינת ישראל אלא רק תוכנית הישרדות. זאת ממשלה שהתוכנית שלה היא אחת, כניעה שיטתית לקיצונים כדי להישרד. זו ממשלה שלא יכולה ולא רוצה לעבוד למען כל עם ישראל.

אני מאמין בחזון של ישראל אחת, ישראל אחת שמשרתת את כולם. אני מאמין בחינוך לכל עם ישראל. אני מאמין בדיוור לכל זוג צעיר לפני כסף וגיבוי לברוך מרזל ולחבריו.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

מה הסממאות האלה? הם לא חלק מעם ישראל?

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת בויס, ד'. חבר הכנסת הירשזון, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה.

אהוד ברק (העבודה):

אני מאמין בשוויון לכול. כולנו בני אדם, יהודים ומוסלמים ודרוזים וצ'רקסים – כולנו בני אדם. אני מאמין ביותר מקומות עבודה לפני העברות כסף לקיצונים. אני מאמין בהפרדה פיזית מהפלסטינים, אנחנו פה והם שם. רק הפרדה פיזית כזאת תביא שלום לכולם, תביא לכבוד ולאמון הדדי.

דורון שמואלי (הליכוד-גשר-צומת):

איזה יועץ אמר לך את זה, הראשון, השני או השלישי?

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

דורון שמואלי (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת דורון, פעם שנייה.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

אתה לא ריאלי. אתה מאמין במה שגנדי אומר.

דורון שמואלי (הליכוד-גשר-צומת):

היועצים אמרו לו — — —

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת חיים דיין, אני מבקש ממך. חבר הכנסת דורון, אל תאלץ אותי לקרוא אותך פעם שלישית.

אלי גולדשמידט (העבודה):

היושב-ראש הקודם היה יותר קשוח אתנו מאשר אתה — — —

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת אלי גולדשמידט, אל תתחצף. אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה. בושה וחרפה איך שאתה מדבר אלי.

סאלח טריף (העבודה):

חבר הכנסת שמואלי מפריע ללא תגובה של אדוני. כל הזמן הוא מפריע.

מאיר פרוש (יהדות התורה):

קיצונים אלה גם חרדים?

אהוד ברק (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברים, אף אחד לא ילמד אותי מה זה ביטחון ישראל – – –

היו"ר ש' בן-צור:

סגן השר פרוש.

אברהם יחזקאל (העבודה):

אתה מוכן לעשות סדר?

אהוד ברק (העבודה):

חברי הכנסת, אף אחד לא ילמד אותי מה זה ביטחון ישראל. אדוני ראש הממשלה, לא אתה תלמד אותי מהי אמירת אמת וגם לא מהי עקביות.

דורון שמואלי (הליכוד-גשר-צומת):

קראנו בספר.

מיכה גולדמן (העבודה):

אהוד ברק (העבודה):

אנחנו אומרים לכם, במקום לספור כמה רובים יש לערפאת, כבר אמר שר הביטחון שלך, האלוף במילואים יצחק מרדכי, צריך לדבר על פתרון אמיתי, קבוע, לתמיד, לעם ישראל. מה שדרוש לנו הוא דאגת אמת לעם ולא תרגילי בחירות.

רק הפרדה בקווים אדומים ברורים תפסיק את החיכוך הבלתי-אפשרי עם הפלסטינים. רק הפרדה תאפשר בנייה מחודשת של אמון, שבלעדיו לא יהיה לא הסכם וואי ולא הסדר קבע.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

אתה בעד עקירת יישובים?

אהוד ברק (העבודה):

רק הפרדה תאפשר, בסופו של דבר, שלום, בקווים אדומים ביטחוניים.

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת דיין, אני מבקש שתפסיק.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

אני שואל אותו.

היו"ר ש' בן-צור:

אל תשאל אותו. אחר כך.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

אני שואל אותו. הפרדה פירושה עקירת יישובים. זה מה שמעניין אותי – – –

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת חיים דיין, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה.

קריאות:

— — —

היו"ר ש' בן-צור:

די. די.

אהוד ברק (העבודה):

ארבעה קווים אדומים עם טשטוש.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

האם אתה בעד עקירת יישובים, כן או לא?

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת חיים דיין, אני קורא אותך לסדר פעם שנייה.

אהוד ברק (העבודה):

ארבעה קווים אדומים: ירושלים מאוחדת תחת ריבונותנו, בירת ישראל לנצח. נקודה.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

מה עם ההפרדה בירושלים?

אהוד ברק (העבודה):

לא חוזרים בשום תנאי אל קווי 1967.

קו שלישי – אין צבא זר ממערב לירדן. קו רביעי – רוב המתיישבים בגושי יישובים בריבונותנו.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

מה עם הוצאת הפלסטינים?

אהוד ברק (העבודה):

אנחנו דוחים כל הכרזה חד-צדדית על מדינה פלסטינית. פעולה חד-צדדית כזאת תפגע בסיכוי לבנות מערכת יחסים חדשה בין שני העמים. אנחנו מאמינים שאין סימטריה בין חיילים ואנשי ביטחון בשליחות המדינה לבין מרצחים. הסכמים צריך לכבד. מקומם של מרצחים מאחורי סורג ובריה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

חד-צדדית?

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת ריבלין, עברת לכאן? אתה מבלבל אותנו. באמת.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

אין צורך – – –

גדעון עזרא (הליכוד-גשר-צומת):

הם לא מכבדים אותם.

אהוד ברק (העבודה):

עם זאת, את האמון חייבים לחדש. הממשלה הזאת נוטשת את תהליך השלום שהיא חתמה עליו.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

אני לא מבין את זה. מי מפר הסכמים?

אהוד ברק (העבודה):

שלוש פעמים, שלוש פעמים.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

מי מפר הסכמים?

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת זאב בויס. חבר הכנסת זאב בויס.

דליה איציק (העבודה):

שמריהו, למה אתה לא מוציא אותו? זו פעם חמישית.

היו"ר ש' בן-צור:

די, תירגע. מי ירגיע אותך?

דליה איציק (העבודה):

היושב-ראש לפניך קרא אותו לסדר שלוש פעמיים ואתה פעמיים.

היו"ר ש' בן-צור:

לא ידעתי שאת מפקחת פה.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

מה את צועקת? אני שואל, מי מפר הסכמים?

היו"ר ש' בן-צור:

תמשיך, בבקשה.

אהוד ברק (העבודה):

פעם אחר פעם הצלנו את הממשלה הזאת – שלוש פעמים רק בחודש האחרון – מנפילה, כאשר אמון שלכם, חברי הקואליציה, לא היה לה, וזאת רק כדי לאפשר לה להמשיך בתהליך. את הממשלה הצולעת הזאת חשבנו לסחוב עוד קצת ועוד קצת, עד שהיא תבצע את ההסכם שהיא חתמה עליו.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

רמאות.

אהוד ברק (העבודה):

רק כאשר ראינו שהכול דיבורים – אין אמון, אין עקביות, אין רצינות ויש כניעה לקיצונים – רק אז הבנו, שפני הממשלה הזאת אינם לביצוע ההסכם, אלא להישרדותה הפוליטית והאישית. לכן, אנחנו עומדים היום בפני בחירות.

הבעיה שלך, אדוני ראש הממשלה, היא לא עם ערפאת. מה שאתה צריך לשאול את עצמך הוא, מדוע לא תומכת בכ לימור לבנת, מדוע לא תומך בכ בני בגין, מדוע לא תומך בכ דן מרידור, מדוע לא תומך בכ דוד לוי – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

למה שחק לא תומך בכ?

אהוד ברק (העבודה):

– – מדוע לא תומכים בכ חברי הכנסת של הליכוד?

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

למה שחק לא תומך בכ?

אהוד ברק (העבודה):

למה לא תומכים בכ חברי ממשלתך?

דורון שמואלי (הליכוד-גשר-צומת):

תשאל את חיים רמון מה הוא אומר. אתה תומך בו?

חיים רמון (העבודה):

כן, כן.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

אחרי ההודעה של היום נשמע אותך.

היו"ר ש' בן-צור:

ד', חבר הכנסת דורון, אני מבקש.

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, הוא קרא לחברי הכנסת שלו "חסרי חוליות". לא אשכח זאת.

היו"ר ש' בן-צור:

טוב, טוב. חברי הכנסת, ד'. תודה.

דליה איציק (העבודה):

הירשזון, תשתפר.

היו"ר ש' בן-צור:

ד'. אנחנו מרגישים את הבחירות.

סאלח טריף (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אתה לא יכול לאפשר להם לקרוא כך קריאות ביניים.

אהוד ברק (העבודה):

שריף וחברי הכנסת שלך והציבור לא תומכים בך, משום שאתה מתעתע בהם. הם פשוט מבינים שאתה מוביל אותם לשום מקום במקרה הטוב ולאסון במקרה הרע.

לא יעזרו התרגילים. הממשלה הכושלת הזאת תגמור בבית. הממשלה הזאת נכשלה. מלאו לה כמעט שלוש שנים. מספיק ליילל על הירושה הקשה. הכרתי חמישה ראשי ממשלה מקרוב, בעבודה. אף אחד מהם מעולם לא הסתכל לאחור אפילו שלושה חודשים, בטח לא שלוש שנים. מרגע שהם הגיעו אל כיסא ראש הממשלה הם התיישבו, הביטו קדימה והובילו את מדינת ישראל לאן שצריך. זה המבחן של מנהיגות, עשייה, ולא יללות.

הממשלה הזאת פילגה את ישראל ונכנעה לקיצונים על חשבון החינוך; היא פילגה את ישראל ונכנעה לקיצונים על חשבון מקומות עבודה לכולם; היא פילגה את ישראל ונכנעה לקיצונים על חשבון ביטחון אמיתי לכולם.

היו"ר ש' בן-צור:

תסיים, בבקשה.

אהוד ברק (העבודה):

ולכן הבחירות קרובות יותר מאי-פעם.

דורון שמואלי (הליכוד-גשר-צומת):

איפה יש ביטחון?

צבי הנדל (מפד"ל):

מי זה קיצוני?

אהוד ברק (העבודה):

שום דבר לא יסיט אותנו מהחזון שאנחנו רואים למדינת ישראל.

דורון שמואלי (הליכוד-גשר-צומת):

חזון העצמות היבשות.

אהוד ברק (העבודה):

אני מזמין את כל מי שרוצה לשרת את כל העם להצטרף אלינו, ויחד ננצח למען כולם, למען עתיד של אחדות, למען עתיד של רווחה, למען עתיד של שלום.

אנחנו בעד אחדות בעם, אנחנו בעד אחדות של ישרים, אנחנו לא בעד טלאים מלאכותיים על הבדל.
כל כך עמוק בדרך. תודה.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

אחדות העם זה אחדות לאומית.

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת ברק, חבר הכנסת דרעי רוצה לשאול אותך שאלה. אתה לא רוצה – לא צריך. תודה.
לחבר הכנסת אהוד ברק. חבר הכנסת מאיר שטרית, בבקשה.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, ראשית, אני קובע בזאת שההצעה לפיזור הכנסת כל הזמן עמדה עלינו בקואליציה כאיום: אנחנו נפיל את הממשלה, אנחנו נפזר את הכנסת. הנה, אנחנו באים ומוכיחים שלא רק שאנחנו לא מתנגדים לה, אלא אנחנו מצטרפים אליה ובעצם על-ידי זה אנחנו הופכים להיות בין היוזמים שלה.

סאלח טריף (העבודה):

כל הכבוד, בראבו.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

תשלימו עם המציאות.

רפאל אלול (העבודה):

אתם יודעים חשבון. את החשבון אתם יודעים.

סאלח טריף (העבודה):

מזמן לא שמענו אתכם.

אלי גולדשמידט (העבודה):

— — —

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת גולדשמידט, אני רוצה לומר לכם — — —

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת מאיר שטרית מדבר.

סאלח טריף (העבודה):

האמת היא שהוא בחור טוב.

רפאל אלול (העבודה):

הוא יודע לבכות.

היו"ר ש' בן-צור:

חברי הכנסת, די.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת אלול, אני אומר לכם, שאתם עוד עלולים להצטער — אתם, לא אנחנו — על המהלך הזה. אני לא מציע לכם להתלהב, ואגיד לכם מדוע. אגיד לכם דוגרי, ישר ולעניין מדוע.

סאלח טריף (העבודה):

ולכן, מה אתה מציע?

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

רגע, תקשיב רגע, סאלח.

היו"ר ש' בן-צור:

ראשית, אני מבקש לשבת.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

תקשיבו. אתם רוצים לתת לי לדבר? בבחירות שעברו התחלנו את מערכת הבחירות במצב שראש הממשלה בנימין נתניהו היה בפער אדיר בסקרים מול חבר הכנסת דהיום פרס, ראש הממשלה אז. הבחירות נגמרו, כפי שראיתם, בניצחון של ראש הממשלה. עכשיו אנחנו הולכים לבחירות במצב שראש הממשלה אומנם מוביל באחוזים בודדים על אהוד ברק לכל אורך הסקרים. אז אם אנחנו מתחילים עכשיו את הבחירות במצב שראש הממשלה מוביל בסקרים, תחשבו מה יכול לקרות כשנגיע לבחירות. אז הוא התחיל בפער של 25% מינוס.

שבח וייס (העבודה):

לשיטתך ברק ינצח.

סופה לנדבר (העבודה):

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

סופה, יש פסוק שאומר, אל יתהלל חוגר כמפתח. תרשו לי להסביר את מהות הפסוק הזה. מאיפה בא הפסוק הזה, אדוני היושב-ראש? אתה איש תורה ומורה. אומרים: אל יתהלל חוגר כמפתח, כי בימי הביניים, כשהיו יוצאים למלחמה, לפני המלחמה כל הגיבורים היו לובשים את השריון, את הקסדה, את החרב, ואומרים: אנחנו נלך ונהרוג אותם, נשמיד אותם.

שבח וייס (העבודה):

זה מהתנ"ך.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

לכן, מה אמרו חכמים? – זה מימי התנ"ך – אל יתהלל חוגר כמפתח.

שלום שמחון (העבודה):

זה עובד לשני הכיוונים.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

זאת אומרת, זה לא קונץ להתהלל כשאתה יוצא לקרב עם חוגר ואתה חוגר עליך את הדברים. אני מציע לכם לחכות למפתח. מה זה מפתח? מפתח זה מי שחוזר מהקרב ומוריד מעליו, מפתח מעליו, את החגור, את הקסדה, אחרי הניצחון. אז אני לא מציע לכם להתחיל להתהלל עכשיו. אני אומר לכם: אל יתהלל חוגר כמפתח. יכול להיות שחלק מכם לא מכיר את התנ"ך – – –

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת חיים רמון, אתה לא שומע את השיעור בתנ"ך. חסכת ממך שיעור בתנ"ך.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אני מציע לך, תקשיבו ותהיו זהירים. הרי צריך להודות על האמת. המערכת הפוליטית במצב הקיים היום קצת מבולגנת. כל אחד חושב שהוא ינצח. אהוד חושב שהוא ינצח, שחק חושב שהוא ינצח, כל אחד חושב שהוא ינצח.

אני מציע לכולם, רבותי, אמרתי היום ואני חוזר ואומר גם לרמטכ"ל לשעבר שחק, המים האלה של הפוליטיקה שנראים קרים, צלולים, נעימים, שקטים ומרווים נפש – אני מציע שייזהר. מתחת לשכבת המים באגם הקר והשקט, שנראה מבחוץ ככה, יכולות להיות סערות גדולות מאוד וזרמים חזקים מאוד, והמים יכולים להיות מאוד מאוד קרים. אז אני מציע שיחשוב חמש פעמים לפני שיכניס את הרגליים למים הקרים, כי בינתיים זה עוד לא קרה.

רבותי, מתחילה היום מערכת בחירות, אני לא רוצה להסתיר את זה מתחת לשטיח, אז בואו נבדוק על מה אנחנו מתמודדים. הממשלה הזאת אמרה לפני הבחירות, שהיא תמשיך בתהליך אוסלו אם כי בגישה שונה, תוך כדי הקפדה על כך שהפלסטינים ימלאו את חלקם. אמרנו? הבטחנו? – הממשלה הזאת קיימה. נחתם הסכם "וואי פלנטיישן", הפלסטינים מקיימים בצורה מאוד משמעותית את חלקם, לא קיימו כל תג, אני אישית מקווה שהפלסטינים אכן יקבלו את העקרונות שראש הממשלה דיבר עליהם ויודיעו שהם נסוגים מההנחה ומהרעיון להכריז על מדינה פלסטינית באופן חד-צדדי, שהם ימלאו אחר כל ההתחייבויות שהוסכמו ב"וואי פלנטיישן". אז נוכל להתקדם בתהליך השלום, עכשיו, לא אחרי הבחירות.

אני מציע לכם שלא לשמוח, כי אני אומר לכם שרק אם הדבר הזה יקרה נוכל הלכה למעשה למלא את הסכם השלום ככתבו וכלשונו. אמרתי גם לפלסטינים ואני חוזר ואומר, שרק ממשלת ימין יכולה להגיע להסכם קבע ולהעביר אותו ברוב גדול בכנסת ובציבור. את הסחורה הזאת – לכם יהיה קשה להעביר. אני מאוד מצר על כך, אני מודה, אני מאוד מצר על כך שלא הצלחנו להביא להקמתה של ממשלת אחדות לאומית. אין לי ספק – – –

שבח וייס (העבודה):

מדוע לנו יהיה קשה, כי תפעלו נגדנו באלימות?

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

לא, חלילה וחס. אתה יודע, חבר הכנסת שבח וייס, אתה לא צריך להטיף לי בעניין הזה – – –

שבח וייס (העבודה):

מה לא?

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אני גם לא מציע להטיף לאיש. אני רוצה לומר לך, אנחנו הרי איננו יכולים להתנער מהסכם אוסלו. עובדה, הממשלה הזאת עשתה הסכם חברון, עשתה הסכם וואי. כל השנתיים האחרונות, כשאני עמדתי על הבמה הזאת ואמרתי שראש הממשלה יחתום על הסכם וואי, כל הזמן פגעתם בי. אמרתם, הוא לא יחתום – הנה חיים – הוא לא יחתום. מישוהו אמר שיאכל סיגר, אתה אמרת שתאכל את הכובע או חיתולים – – –

חיים רמון (העבודה):

— — — שהזכרת את שמי, למה בהחלטות היום לא הוזכרו לא אוסלו ולא וואי? למה? אני גם אענה.
ראש הממשלה הבטיח למפד"ל, שאין אוסלו ואין וואי.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

חיים רמון, אני מודיע לך בצורה — — —

חיים רמון (העבודה):

— — —

היו"ר ש' בן-צור:

די, די.

חיים רמון (העבודה):

אין אוסלו ואין וואי.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אני מודיע לך — — —

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת חיים רמון, תפסיק — — — די.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אני מודיע לך, בצורה חלקית — — —

חיים רמון (העבודה):

— — —

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת רמון, אני מודיע לך — —

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת חיים רמון, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

תראה, ראש הממשלה חתום על הסכם וואי, הוא הביא אותו לכנסת — — —

חיים רמון (העבודה):

למה לא — — —

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

— — — הוא דיבר עליו?

חיים רמון (העבודה):

— — —

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אני עונה לך.

חיים רמון (העבודה):

— — —

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אני עונה לך. שאלת אותי — — —

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת חיים רמון, פעם ראשונה.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

תורי לדבר. אני מענה לך. תראה, הרי אתם טענתם את הטענות האלה גם אחרי — — —

חיים רמון (העבודה):

הוא לא עמד בלחץ — — —

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אתם טענתם את הטענות האלה לפני שבועיים, כשטענתם שראש הממשלה הבטיח למפד"ל להפסיק את הסכם וואי, הבטיח להקפיא את תהליך השלום; לא דובים ולא זבובים.

חיים רמון (העבודה):

— — —

היו"ר ש' בן-צור:

ד'.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

ראש הממשלה נחרץ בדעתו לבצע – –

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת חיים רמון.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

– – את הסכם וואי. אילו רצה לעשות את מה שאתה אומר, היה צריך להגיד למפד"ל: אני יורד מהסכם וואי. היו תומכים בנו בארבע ידיים. חיים, למה אנחנו מפזרים את הכנסת?

חיים רמון (העבודה):

– – –

היו"ר ש' בן-צור:

די.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אילו מה שאתה אומר היה נכון, היו המפד"ל וכל הימין תומכים היום בראש הממשלה באי-אמון ואתם הייתם נופלים.

חיים רמון (העבודה):

– – –

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת חיים רמון, אני מבקש ממך, די.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת חיים רמון, שאלת אותי – אני עונה לך.

חיים רמון (העבודה):

— — —

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אם מה שאתה אומר היה נכון –

חיים רמון (העבודה):

ודאי שהיה נכון.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

— — כל מה שראש הממשלה היה צריך לעשות – היה צריך לעמוד על הבמה היום ולהגיד – —

חיים רמון (העבודה):

— — —

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

הוא לא נותן לי לדבר, אדוני.

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת חיים רמון.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

הוא היה צריך לעמוד היום כאן – – –

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת חיים רמון.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

הוא היה צריך לעמוד היום כאן – – –

חיים רמון (העבודה):

– – –

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת חיים רמון.

חיים רמון (העבודה):

– – –

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

הוא היה צריך לעמוד היום כאן, חיים, ולומר את מה שאתה אומר – אני נסוג מהסכם וואי – –

חיים רמון (העבודה):

– – –

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

— — אין עוד הסכם אוסלו. אם הוא היה אומר את זה, כל הימין היום היה נלחם בשיניים שלא יהיה פיזור הכנסת.

חיים רמון (העבודה):

— — —

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת מאיר שטרית, אל תענה לו.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

ראש הממשלה — — —

חיים רמון (העבודה):

— — —

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת חיים רמון, תפסיק.

חיים רמון (העבודה):

חבר הכנסת — — —

היו"ר ש' בן-צור:

אתה רוצה לתת לו להמשיך? חבר הכנסת חיים רמון, אתה מרשה לנו להמשיך? אפשר להמשיך?

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אני אגיד לך – – –

היו"ר ש' בן-צור:

תן לי רגע.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

בבקשה.

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת חיים רמון, אנחנו מחכים לקבל ממך אישור להמשיך.

חיים רמון (העבודה):

הרשות נתונה.

היו"ר ש' בן-צור:

תודה רבה.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אני רוצה להגיד לך, אדוני היושב-ראש, שאני לא כועס על חיים רמון. קודם כול, הוא חבר שלי. שנית, אני יודע ממה הוא מפחד. הרי מה הפחד הכי גדול שלכם? שעכשיו יקרה דבר כזה: הכנסת מתפזרת – קריאה ראשונה. ראש הממשלה ימשיך את תהליך אוסלו, את תהליך וואי, ונגיע לבחירות במצב שתהליך השלום מתקדם עוד צעד אחד, ואתם תהיו על הקרשים. מה תמכרו לציבור? מה תגידו לציבור? שאנחנו לא עושים את הסכם וואי?

תראה, אני מציע לך, חיים, תיזהר. עד שנגיע לבחירות אולי יהיה עוד שלב אחד בהסכם וואי. אם ראש הממשלה היה רוצה לסגת מהסכם וואי, היה אומר את זה במפורש. הוא עמד פה ואמר: אנחנו

נחרצים להמשיך בתהליך השלום. אני אומר לך בשמו, ואני רואה שראש הממשלה מנענע בראש. הוא נחרץ להמשיך בתהליך השלום, ואנחנו אומרים דבר אחד: רבותי, מה שיעמוד בבסיס הבחירות האלה והבאות זה איזו צורה תהיה להסדר הקבע, כי תלוי מי יעשה אותו. אם אנחנו נעשה אותו – ירושלים תישאר בידינו, שלא תהיינה אי-הבנות. על זה לא יהיו פשרות; אם אנחנו נעשה אותו – יהיו ויתורים מינימליים בהסדר הקבע; אם אנחנו נעשה אותו – מבחינתנו האינטרסים החיוניים של המדינה יישמרו, ועם זאת יש יתרון לפלסטינים. מדוע? כי אם אנחנו נעשה אותו, ההסכם יעבור ברוב גדול בציבור, בכנסת, גם אתם תצביעו בשבילו. ואם אתם תעשו אותו – ספק אם יהיה לכם רוב.

אני אומר לחברי הכנסת הערבים שנמצאים פה: אם יש לכם רצון להגיע לשלום, אני אומר לכם, תלכו לערפאת ותגידו לו – ערפאת, תיתן לביבי נתניהו, תחתום על הסכם העקרונות שראש הממשלה הצהיר עליהם פה. תודיע שאתה לא תכריז חד-צדדית על מדינה, כי אתה – ואם הוא יעשה את זה, אגב, אתה יודע שהוא מביא קטסטרופה על עצמו – תודיע שאתה תמלא את התנאים שעליהם חתמת בוואי ואז גם תקבל. אני אומר לכם: יעשה את זה, אנחנו נעשה נסיגה של שלב נוסף. אני אומר לכם: נעשה את זה. אתם תמצאו את עצמכם – אתה, טלב אלסאנע, עם כל הציניות שלך, תמצא את עצמך עוד הפעם מצביע עם ביבי נתניהו על השלב הבא של הסכם השלום. עובדה, חשבת פעם אחת, כבר אמרת פעם אחת שלא תצביע. ראינו איך הצבעת בהסכם וואי. הצבעת אתנו, עם הליכוד, נכון? הצבעת נגד אי-אמון בממשלה, עם הליכוד. למה? למה הצבעת נגד אי-אמון בממשלה –

היו"ר ש' בן-צור:

תסיים. מאיר, מאיר – – –

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

– – כי אתה מאמין, גם אתה, גם אתה מאמין, טלב, גם אתם מאמינים – –

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

– – –

היו"ר ש' בן-צור:

די, די.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

– – שרק הממשלה הזאת יכולה להביא להסכם שלום.

היו"ר ש' בן-צור:

הם יודעים. הם יודעים.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

רבותי, ברוח אופטימית זאת אני רוצה לסיים את הנאום שלי ולומר עוד הפעם את המשפט: אל יתהלל חוגר כמפתח.

היו"ר ש' בן-צור:

תודה. חבר הכנסת הרב אריה דרעי, בבקשה. בבקשה, כבוד הרב.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

— — —

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת טלב אלסאנע, בבקשה, די, מספיק. חבר הכנסת מאיר שטרית, אין צורך לענות. די.

אריה דרעי (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, אדוני ראש הממשלה, חברי כנסת — — —

קריאות:

— — —

היו"ר ש' בן-צור:

די.

קריאות:

היו"ר ש' בן-צור:

אני מבקש, די.

חיים אורון (מרצ):

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת חיים אורון, באמת. בבקשה, חבר הכנסת דרעי.

אריה דרעי (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, בראשית דברי אני רוצה להצטרף לברכות ולאיחולים לעדות המוסלמיות, הנוצריות, לרגל חגן.

זה טבעי שביום שמפזרים בו את הכנסת הנואמים כבר מנצלים את הבמה כבמת בחירות. אני אעשה הפוך. אני לא רוצה לנצל את זה כנאום בחירות ואני גם לא רוצה להתחשבן. תשמע, יוסי, תאמין לי שלא תחלוק על דברי.

אדוני ראש הממשלה, אני ביקשתי ממך לשמוע, לא מפני שאני הולך לדבר כמו מאיר שטרית; אני רוצה שתשמע גם קצת ביקורת, אבל ביקורת מחבר, מאדם שחושדים בו אפילו שהוא יותר מדי מקורב אליך. אני גם רוצה לפנות אליך בסוף דברי.

במערכת הבחירות, כשהכרזת שתמשיך בהסכמי אוסלו, וכאשר ניצחת בבחירות, בפגישה הראשונה שלנו אמרתי לך, שכדי ליישם את הסכמי אוסלו, אין ברירה אלא ללכת לאחדות לאומית. לא ראיתי שום אפשרות – לא שזו חוכמה גדולה, זה היה ברור מאליו – להתקדם בצורה אמיתית בהסכמים, מבלי שתהיה ממשלה רחבה. אמרתי עם זאת לחברי מהשמאל, שאין ממשלה אחרת שיכולה באמת ובתמים להביא לקונסנסוס בעם ולהתקדם בתהליך השלום, אלא ממשלה בראשותך. צר לי שלא עשינו את זה בתחילת הדרך, אבל כאשר התקדמנו ועשית את הסכם חברון וכאשר המשכנו הלאה,

קראנו לך אין-סוף פעמים ללכת לממשלה רחבה יותר; כאשר היית בארצות-הברית וכאשר חזרת אחרי החלטה היסטורית ואמיצה מאוד. אני יודע, שכאשר יצאת מהארץ, ידעת שאתה לוקח סיכון של פירוק הממשלה עם החתימה על הסכם וואי.

חבל, חבל מאוד, שכאשר חזרת, בנאומך בנמל התעופה בן-גוריון לא השמעת קריאה גלויה למפלגת העבודה להצטרף לאחדות לאומית. אין לי ספק שהם היו מצטרפים, למרות נאומי היושב-ראש שהוא לא רוצה. אין לי ספק, שהשכל הישר היה גובר, והרצון האמיתי של העם היה גובר. צר לי ואני מקווה שאני מייצג כאן חלק מהקול השפוי בעם. חז"ל כבר לימדו אותנו, שכאשר יש ספק ויש דילמה – פוק חזי מאי עמא דבר. רוב העם בישראל לא רוצה בחירות. אני מקווה שאני לא חשוד כאן על איש, שאני וחברי בסיעת ש"ס חוששים מבחירות.

אלי גולדשמידט (העבודה):

60% מהעם בעד בחירות.

אריה דרעי (ש"ס):

תמשיכו לעבוד עם הסקרים.

דורון שמואלי (הליכוד-גשר-צומת):

לאן הובילו אתכם הסקרים.

אריה דרעי (ש"ס):

אני מוכן גם לענות לך, אלי, העם רוצה שינוי, אני מסכים אתך. העם לא רוצה עוד את הקואליציה הזאת, כיוון שהוא רואה שאינה מתפקדת. אבל אני אומר לך, שהעם רוצה ממשלה בראשותו של ביבי נתניהו, ממשלה רחבה. תעשה סקר על זה ותראה כמה אחוזים בעם רוצים בזה. תנסה, אדרבה; אתם עורכים הרבה סקרים, תנסה סקר כזה.

אני מקווה שאני וחברי לא חשודים בעיני איש בכך שאנחנו חוששים מבחירות ובגלל זה אני משמיע את הנאום שלי. אבל אני אומר לכם, רבותי, אף שיש במליאה רוב גדול מאוד בעד פיזור הכנסת, אחרי ששמעתי את הנאום של חבר הכנסת אהוד ברק – ואני מאמין לדבריו – על קריסה במערכת החינוך – – –

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

אני לא יודע אם זה רוב גדול, אבל זהו רוב גלוי.

אריה דרעי (ש"ס):

— — — קריסה, לטענתו, של מערכת החינוך, האבטלה, הבריאות, בעיות ביטחוניות, בעיות מדיניות. הקשבתי לנאומו, חבל שהוא לא נתן לי לשאול שאלה. אני שומע את הנאום שלו ואני אומר, ריבון העולמים, אנחנו נמצאים לאחר החתימה על הסכם וואי, וכולנו מסכימים לרוב העקרונות שראש הממשלה הציג כאן. האם מישו מוכן לכך שערפאת יכריז באופן חד-צדדי על מדינה פלסטינית? האם מישו מוכן לכך שירושלים לא תהיה בירת ישראל? האם מישו מוכן לכך שלא יאספו את הרובים? יש אולי ויכוח על שחרור מרצחים כאלה ואחרים. ואני חושב לעצמי, באמת ובתמים, מנהיג כמו אהוד ברק, שמעלה מטלות כאלה שגם מדינה כמו ארצות-הברית לא היתה עומדת בהן לבד, עם קטן כמונו – זה הוויכוח בין לבין ביבי? האם באמת ובתמים שניכם לא יכולים להיכנס לחדר ולומר – לעזאזל, תפסיקו עם יועצים אמריקנים כאלה או אחרים, ותסתכלו מהי באמת טובת העם.

אברהם יחזקאל (העבודה):

אבל ביבי לא קרא לו.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

— — —

אריה דרעי (ש"ס):

אני לא פונה רק לאהוד ברק. את הביקורת על ביבי נתניהו אמרתי בגלוי לראש הממשלה. צר לי שבמשך שנתיים, שלוש שנים לא הצעת זאת, אבל עדיין לא מאוחר, עדיין אפשר להציע. החוק יעבור בקריאה ראשונה. בכל זאת, באמת ובתמים, האם במצב מדיני כזה, במצב ביטחוני כזה, במצב הכספי של מדינת ישראל – כמובן, אנחנו החרדים הסוחטים. אני מקווה שברק לא התכוון אלינו כשאמר "קיצונים", אבל אני כבר רואה את קמפיין הבחירות: אנחנו אשמים באבטלה, אנחנו אשמים בחינוך, אנחנו אשמים בכך שלחולים כרוניים אין מיטה בבית-החולים. אנחנו אשמים בכול. אותם 600 שקל עלובים שמקבלים אברכי הישיבות.

אלי גולדשמידט (העבודה):

הוא לא אמר את זה.

אריה דרעי (ש"ס):

תסתכלו על הקמפיין שלכם.

אלי גולדשמידט (העבודה):

הוא לא אמר את זה.

אריה דרעי (ש"ס):

אני מקווה שהוא חזר בו. אני פונה לאזרחים. אני מקבל את ההערה של מיקי איתן; אם היו שמים פה פרגוד של הצבעה חשאית, אין לי ספק בתוצאות הבחירות היום. אני יודע זאת משיחות אישיות. כאשר אני מדבר עם חברי כנסת מכל סיעות הבית, מרוב סיעות הבית – לא דיברתי עם כולם – הם עצמם שואלים מה יהיה אחרי הבחירות: האם יהיה שינוי גדול? מה אומרים? אחרי הבחירות תהיה אחדות לאומית. אם אחרי הבחירות תהיה אחדות לאומית, לקחת את העם לפני 4 במאי, במצב כזה של אבטלה, במצב שבו אין תקציב, במצב הקשה שלנו – בשביל מה לשגע את עם ישראל וללכת לבחירות? האם כדי לעשות אחר כך אחדות לאומית? השאלה היא מי יעמוד בראש.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אריה דרעי (ש"ס):

רבותי, הרבה חורבנות הגיעו לעם ישראל בגלל השאלה מי עומד בראש. מי יעמוד בראש – זאת השאלה. רבותי, זו הנקודה ועל כך כל הוויכוח, אני רוצה שעם ישראל ידע את האמת. הבדלי ההשקפות האידיאולוגיות בין ביבי נתניהו לבין אהוד ברק הם רק על שאלה אחת – מי יעמוד בראש.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

היו"ר ס' סלים:

חברת הכנסת גוז'נסקי.

אריה דרעי (ש"ס):

אין שום הבדל, תאמיני לי.

היו"ר ס' סלים:

חברת הכנסת גוז'נסקי.

אריה דרעי (ש"ס):

את מנצלת את זה שיש לי כבוד לנשים? אנא, אני לא צועק על אשתי, מה אני אעשה. מספיק, תמר, תני לי לגמור ותנאמי את.

על כך כל הוויכוח. אין שום הבדל אם ביבי נתניהו יהיה שר הביטחון ואהוד ברק יהיה ראש הממשלה או להיפך, יש רק הבדל אחד: כאשר ביבי נתניהו ראש ממשלה ומוביל הסכם מדיני, הוא מביא את ההסכמה הרחבה בעם, הוא לוקח על עצמו את כל הקונסנסוס בעם. זה הוכח. תארו לכם מה היה קורה אילו אתם הייתם עושים את הסכם חברון; תארו לכם מה היה קורה כאן.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

ללא הקולות שלנו, ההסכם לא היה מאושר.

אריה דרעי (ש"ס):

תארו לעצמכם מה היה קורה אילו אתם הייתם עושים את הסכם וואי. אי-אפשר לבוא ולומר מצד אחד, אנחנו נותנים רשת ביטחון – ראינו איזה חורים היו ברשת הביטחון שפרסתם.

אברהם יחזקאל (העבודה):

נניח שאתה צודק, למה הוא לא הציע ממשלת אחדות?

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

-- --

היו"ר ס' סלים:

חבר הכנסת טלב אלסאנע, מספיק.

אריה דרעי (ש"ס):

אני פונה לראש הממשלה בשעת נעילה, אני פונה לחבר הכנסת אהוד ברק, שיש לי הרבה כבוד והערכה אליו, גם כאשר אני משמיע ביקורת. חלילה, אין זה מתוך יריבות אלא מתוך דאגה. בשעת נעילה, תסתכלו על הרצון האמיתי של העם. יש קונסנסוס לגבי הבעיות, ותאמינו לי שיש גם קונסנסוס לגבי הפתרונות. נכון, יש קיצונים מכאן ויש קיצונים משם, לכך אני מסכים, אבל רוב העם וגם רוב חברי הבית הזה מסכימים לגבי הפתרונות.

לכן, תתעשתו שניכם, תשכחו את ההבדלים האישיים, תתעלו ותעשו באמת ובתמים את רצון העם. מחר-מחרתיים, כאשר העניינים יירגעו לאחר שתתעשתו – אני יודע מי ינצח ומי יפסיד מכל הסיפור, אני יודע שמי שמפסיד הוא עם ישראל, בגלל כל הבעיות הללו.

אנא מכם, אולי אני לא מדבר בצורה מסודרת, אבל אני מדבר מכל לבי: אולי זה נגד האינטרס שלנו, אולי בחירות היו טובות לתנועת ש"ס, אבל לא זה החשבון העומד עכשיו על הפרק. הדבר היחיד שבאמת ובתמים עומד על הפרק הוא אותם מובטלים, אותם ילדים, אותם חיילים שנמצאים בלבנון, אותה דילמה אדירה של 4 במאי וכיצד נתמודד אתה, איך נתמודד מול הפלסטינים שאנחנו רוצים ללכת אתם לתהליך שלום, אבל אנחנו רוצים להיות מאוחדים. אנחנו לא רוצים שהם יחיו מהפיצול הזה. כל הבעיות הללו – רק שניכם יחד; רק ממשלה רחבה תוכל להתמודד אתן.

אני פונה אליך, ראש הממשלה, נאמת נאום בחירות, אהוד ברק נאם נאום בחירות. תשכחו את זה; מחר תתעשתו שניכם; תזמין אותו בגלוי, תשבו יחד. אני רוצה שעם ישראל ישפוט, כאשר אתה תציע לו בכנות גמורה לשבת ולעשות ממשלה אמיתית ושוויונית, ממשלת אחדות לאומית. אם הוא יסרב – אני מאמין שהוא לא יסרב, אם תהיה זו הצעה אמיתית.

אנחנו בש"ס החלטנו היום. יש רוב גדול, אנחנו רוצים לייצג גם את האזרח הפשוט שקולו לא מגיע לכאן, שאינו רוצה בחירות. כולנו נצביע היום נגד הקדמת הבחירות.

היו"ר ס' סלים:

תודה רבה. רשות הדיבור לחבר הכנסת צבי הנדל, חמש דקות. אחריו – לחבר הכנסת יוסי שריד, עשר דקות.

צבי הנדל (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, כבוד ראש הממשלה, אתחיל גם אני בברכות לבני-דודינו המוסלמים והנוצרים ביום חגם.

מה אתה צוחק? אתה בן-דוד שלי, גם אם אתה לא רוצה.

היו"ר ס' סלים:

יפה. אני צוחק, מה אני אכעס? אני שמח.

צבי הנדל (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, אני חבר מושב גני-טל בגוש-קטיף. אני חווה על בשרי, עם חברי, חמש שנים, את הסכם אוסלו. אני יודע בוודאות מוחלטת, שזו טעות אסטרטגית ברמה היסטורית, שלא היתה כמוה מעולם, שעם במו-ידיו מביא את ראש המרצחים למדינתו, נותן בחסותו להקים צבא שקם נגד צבאו ונגד עמו.

לכן, רבותי משמאל, כשאתם טוענים נגד ראש הממשלה למה הוא מדבר על העבר, ואהוד ברק אומר ששום ראש ממשלה לא דיבר על העבר, תמיד על העתיד – כי לא היתה מעולם ממשלה כמו הממשלה הקודמת, שגרמה לאסון היסטורי בקנה מידה כזה.

גם הסכם וואי, שהוסכם תוך כדי התנהגותם הבוטה של ערפאת וחבר המרצחים שמסביבו, היה טעות. לפני שבועיים עשינו מאמץ, חברי ואני, ביקשנו הסכמה לדחות בשבועיים את ההצבעה על החוק להקדמת הבחירות. אמרתי לעצמי ולחברי, אני רוצה לראות, בתוך השבועיים האלה יגיע לכאן קלינטון, יהיה לחץ עצום על ראש הממשלה, יגיע 18 בחודש, יצטרך לוותר על עוד 5%, ואם ערפאת יעמוד בסורו ואם הוא ימשיך לקרוא לעלות עם נשק על ירושלים ולעשות אינתיפאדה, האם ראש הממשלה יעמוד בלחצים או לא יעמוד בלחצים? וראה זה פלא, בשבועיים האלה העלה ראש ממשלת ישראל את הגאווה הלאומית, החזיר את החיך לרוב עם ישראל, שגם לנו יש כבוד לאומי ואי-אפשר באופן תמידי לרמוס אותנו, ואנחנו נחייך ואנחנו ניתן ונקבל יריקות בפרצוף, יש כאלה שיתרגמו את זה כגשם, ורוצחי יהודים יסתובבו חופשי ונידרש לשחרר עוד רוצחי יהודים.

צר לי, ואני קורא כאן לחברי הטובים מחזית ארץ-ישראל, ממולדת, שדווקא בשבועיים כאלה, לאחר שעשה ראש הממשלה, בהבנתו שאי-אפשר להמשיך בתהליך הזה, איזו עצירה אסטרטגית לבחינת המשך התהליך, על-פי התנהגותו של ערפאת, דווקא ברגע כזה אנחנו קורעים קרע. לא ראוי ולא נכון היה לעשות את זה. חבל שאין פה אף אחד מחברי המהדרך השלישית. למה אתם מובילים? האם אצלכם אין קצת גאווה לאומית? אין אתם נהנים כשאנחנו לא מתרפסים? האם להערכתך, יהודה הראל ידידי, המהלך שאתה מוביל היום בעקשנות מרובה, ולא עזרו השכנועים, יחזק את ההתיישבות ברמת-הגולן, או אולי יוריד יישובים מרמת-הגולן, חס וחלילה?

בחיים הפוליטיים יש רגעים שאי-אפשר להיות ציניקנים בלי סוף. שאי-אפשר לבחון רק את הרייטינג שלנו ואת התדמית הציבורית, והאם אתה נחשב בעיני פרשן זה או אחר, הפכפך או לא. יש רגעים בחיים, יש רגע משמעותי שבו אתה צריך לקבל החלטות בגבורה ובאמונה פנימית, ואני מאמין שמי שחזק והיה רוצה לקבל את ההכרעה האמיתית, ברגע כזה היה צריך לחזק את הממשלה ואת ראש הממשלה.

אני יודע שאני כבר מדבר על דברים אבודים, לצערי הגדול. אבל מאחר שזה כואב לי, ובימים האחרונים עמלתי קשות עם חברי שלא נגיע לרגע הזה – – –

חנן פורת (מפד"ל):

צריך לזכור, כמו אריה דרעי, שיש בין קריאה ראשונה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית – – –

צבי הנדל (מפד"ל):

חזרה בתשובה. הלוואי שתהיה חזרה בתשובה אצל חברי, בין הקריאה הראשונה לבין הקריאה השנייה והקריאה השלישית. לצערי, קשה לי להאמין.

אני חייב להגיד, שאני גא בחברי חנן שנמצא פה, ובחברי למפד"ל, שידענו איך לנווט דברים על הבסיס של עיקרון ועל בסיס של אידיאולוגיה, ולא על בסיס של הכפשה אישית של אדם. ראש הממשלה הנוכחי לא יותר שקרן משום ראש ממשלה שהיה, משום ראש ממשלה שיהיה, אלא הקמפיין נגדו הוא יותר חזק מאשר נגד אחרים.

ברשותך, משפט אחרון לחבר הכנסת דרעי, שיצא. רציתי רק לשאול אותו, אם היה ניתן לעשות ממשלת אחדות לאומית לא על בסיס קריעת ארץ-ישראל, אלא על בסיס גיוס בחורי ישיבה, גם אז היית ממליץ על זה? תודה.

היו"ר ס' סלים:

תודה רבה. רשות הדיבור לחבר הכנסת יוסי שריד, ואחריו – לחבר הכנסת רומן ברונפמן.

יוסי שריד (מרצ):

אדוני היושב-ראש, קודם כול ברכות מאליפות לאזרחי ישראל המוסלמים והנוצרים שיושבים בקרבנו. ביום חגם.

אני רוצה לומר, שבכל פעם שאני עולה לכאן לדוכן ואני רואה את ראש הממשלה עוזב, אני רואה בזה סימן טוב לדברי, כי הרי הוא לא יכול לשמוע את הדברים האמיתיים כפי שהם נאמרים לו במישרין. אני מודה לראש הממשלה על כך שהוא עזב.

חברי הפצירו בי שאגיב על כמה וכמה דברים שאמר ראש הממשלה. אני לא בטוח שאני רוצה להשחית את זמני הקצר על תגובה, אבל בכל זאת בלי תגובה אחת אי-אפשר; פטור בלא כלום אי-אפשר.

ראש הממשלה הוא באמת אישיות מדהימה, איש מדהים. איש שהמציא ושכלל ופיתח את עזות המצח. הקוזק הנגזל הזה מדבר על רצח אופי. פשוט לא יאמן.

אני רוצה לומר לראש הממשלה הנעדר, אני רוצה לומר לו, אתה והפינקלשטיין שלך, ואני אובייקטיבי, אין לי יועצים מאמריקה; אתה והפינקלשטיין שלך ניסיתם יחד לרצוח את אופיו של יצחק רבין, ואתם רצחתם, אתה והפינקלשטיין שלך, אתם רצחתם את אופיו של שמעון פרס. יכול להיות ששמעון פרס כבר סלח לך על זה. אנחנו לעולם לא נסלח.

אני רוצה לפתוח בפרפראזה, אדוני היושב-ראש, על דברי עמוס הנביא. על שלושה חטאי נתניהו ועל ארבעה לא אשיבנו.

על חטא ראשון שהוא חטא נגד החלשים בחברה הישראלית. נתניהו קיבל משק בתעסוקה מלאה כמעט, בלי אבטלה, והוא משאיר מאחוריו מאות אלפים של מובטלים. כל מובטל הוא עולם מלא, עולם ומלואו, וכל מובטל חרב עליו עולמו. לכל מובטל יש שם ויש לו משפחה, ויש לו ילדים, ובנימין נתניהו, הוא ולא אחר, המיט עליו את חרפת האבטלה, כי הוא שבר לו את מטה לחמו, והוא שבר לו את מטה כבודו.

על שלושה חטאי נתניהו ועל ארבעה לא אשיבנו, והחטא השני הוא קריסת תהליך השלום והבדידות הבין-לאומית הנוראה שנופלת על ישראל. נתניהו קיבל מזרח תיכון משתנה, מתחדש. עומדות היו רגלינו בשעריו של מזרח תיכון אחר, ונתניהו מחזיר את האזור לתווה ובוהו. במקום מזרח תיכון חדש וטוב, אנחנו מקבלים בגללו, בגלל מדיניותו הסוררת והסרבנית, את המזרח התיכון הישן והרע.

חברי הכנסת, מרצ היא נגד הצהרת העקרונות שהובאה לכאן היום על-ידי ראש הממשלה, כי מרצ לא מאמינה בנתניהו ומרצ לא מאמינה לנתניהו, ומרצ סבורה כי הוא ממשיך לתעתע, אבל מרחב התעתועים שלו הולך ומצטמצם והוא כבר סוגר על נתניהו והיום הוא ייסגר, כך צריך לקוות, כליל ובאופן סופי.

כאשר המים הם עכורים, נתניהו הוא הדייג, אבל היום מנוי וגמור עם רוב חברי הכנסת להתחיל ולטהר את המים, וכאשר המים ייטהרו סוף סוף, לנתניהו הדייג לא תהיה עוד תקווה.

המחנה הפוליטי בישראל חייב להיטהר, כי הוא הגיע עד משבר, וכוח אין להנהגה. בימים ההם, בימים האלה, אין מלך בישראל, וצריך לומר – אין ערך בישראל. כל מערכת הערכים התמוטטה

והדמוקרטיה הישראלית בסכנה של כליה. בעיני יותר ויותר אזרחים בארץ הדמוקרטיה שלנו מאוסה ונמאסת, כלי אין חפץ. על האדמה החרוכה שבנימין נתניהו משאיר, גם הדמוקרטיה הישראלית בוערת, ועוד מעט לא יישאר ממנה אלא אפר.

אדוני היושב-ראש, על שלושה חטאי-פשעי נתניהו ועל ארבעה לא אשיבנו, והפשע השלישי הוא הריב והמדון שזרע נתניהו בין פלגים וקבוצות בחברה הישראלית. הלחישות שלו באוזן, הלחישות הארסיות. האלה רעמו וההדים התגלגלו מסוף הארץ ועד סופה.

מעולם לא היתה לסולידריות החברתית בישראל תקופה כה גרועה – גם הסולידריות בוערת ונאכלת. במקום לכבות, העדיף נתניהו תמיד ללבות. במקום לאחות הוא העדיף תמיד לקרוע. הוא האמין שנתניהו טוב ליהודים כאשר הם מפולגים וניצים, הוא האמין שחברה שסועה וקרועה טובה לנתניהו. הוא בנה על השנאה מתוך תקווה שהשנאה תבנה אותו, אבל השנאה מאיימת עכשיו להרוס את הכול.

על שלושה פשעי נתניהו ועל ארבעה לא אשיבנו, כי הפשע הרביעי הוא באמת החמור מכולם: על שהוריד את הפוליטיקה הישראלית ואת הפוליטיקאים אל שפל המדרגה, הוריד אותם אל הביבים. תקופתו של ביבי תיזכר כתקופת הביב, כך היא תיזכר, כי נתניהו נטל ממנה את נשמתה, ונשמת הפוליטיקה היא האמינות. באין חזון יפרע עם ובאין אמינות יפרע עם ובאין אמינות גם המנהיגות היא פרועה. אמינות היא לא רק מידה נאה וראויה, היא גם כלי שלטוני חיוני מאין כמוהו, והכלי הזה נשבר. כאשר אומרים: ראש הממשלה אמר או הודיע או מסר – צוחקים, כל השומע יצחק. כאשר אומרים: ראש הממשלה הבטיח – לא צוחקים, מתפקעים מצחוק, בדיחה טובה אבל מקאברית. וכאשר אומרים: ראש הממשלה התחייב – ממש נופלים מהכיסא מרוב צחוק. ראו מה עשה נתניהו לאמינות וזכרו את אשר הוא עשה לה.

כאשר לשכת ראש הממשלה מכחישה ידיעה, היא רק נותנת לה תוקף של אמת. והאדם הסביר מוכרח לשאול, למה בעצם הוא עשה לנו את זה? למה עשית לנו את זה, נתניהו? איזה שד דחף אותך? איש צעיר, מבטיח, נבחר לראשות ממשלה, נבחר בבחירות אישיות, קיבל מנדט אישי, למה הוא זקוק לכל השקרים והכזבים והתרגילים והתכסיסים והתמרונים? למה, לעזאזל, הוא לא יכול ללכת בדרך הישר, למה דווקא הדרך העקלקלה והנפתלת היא הדרך שלו?

לא רק בגלל מדיניותו הרעה חייב נתניהו ללכת, אלא בעיקר בגלל אופיו הרע, שמשחית כל חלקה טובה. על מדיניות מוטעית אפשר אפילו לסלוח, אבל על השקרנות ועל התכמנות אי-אפשר. לעולם, לעולם לא אסלח לך, נתניהו, על השם הרע שהוצאת לפוליטיקה ולפוליטיקאים. הכתם הוא כולו שלך, אבל הכתמת את כולנו, כאילו כל אחד ואחד מאתנו נגוע, כאילו הדבקת אותנו במחלה שלך.

על כל אחד מהיושבים כאן, נציגי העם, מוטלת החובה לומר לעצמו, לאחרים: והיה מחננו טהור. וכדי שיהיה טהור, חייב כל אחד ואחד מאתנו לומר היום ומחר לנתניהו: אין חלקנו עמך, אנחנו מקיאים אותך מקרבנו. אתה, נתניהו, שועל במדבר, שועל – אבל במדבר, לגמרי לבדך.

חברי הכנסת, על שלושה פשעי נתניהו ועל ארבעה לא נשיבנו, ולכן היום נפיל אותו, ובקרוב, כך צריך לקוות, תיכון ממשלה חדשה בארץ. תהיה הממשלה שתיבחר אשר תהיה, יהיה ראש הממשלה שייבחר אשר יהיה – רק לא נתניהו.

ראש הממשלה וממשלתו החדשה יקבלו בירושה אדמה חרוכה. כוח אבנים צריך להיות כוחה של הממשלה הבאה כדי להביא לצמיחה מתוך האפר וכדי לשקם את ההריסות.

הממשלה החדשה תצטרך בראש ובראשונה לכפר על חטאיו של נתניהו – לחסל את האבטלה, לאחות את הקרעים בעם, להשיב את הסולידריות החברתית, להפיח רוח חיים בשלום שגוע, ובעיקר להחזיר את האמינות לקדמותה, כדי להציל את הדמוקרטיה הישראלית. משימה קשה מנשוא, אבל הכרחית, ולמרות הכול, גם אפשרית.

אדוני היושב-ראש, מי ייתן ובעוד כמה חודשים, אולי בעוד שנה-שנתיים, נזכור את נתניהו כלקח, אבל נשכח אותו ונשכח את תקופתו.

היו"ר ס' סלים:

תודה רבה. רשות הדיבור לחבר הכנסת רומן ברונפמן. עשר דקות.

רומן ברונפמן (ישראל בעלייה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, קודם כול אני רוצה לברך אותך על החגים שחוגגים עכשיו האזרחים המוסלמים והנוצרים במדינת ישראל, ובאמצעותך את כל העדות הנוצריות והמוסלמיות בארץ.

היו"ר ס' סלים:

תודה.

רומן ברונפמן (ישראל בעלייה):

לכל מנהיג, יהיה אשר יהיה, ולכל ממשלה שלא תהיה, יש התפקיד ההיסטורי שלה. אני חושב, שראש הממשלה בנימין נתניהו עשה מעשים שיירשמו בהיסטוריה של מדינת ישראל.

המעשה הראשון, הסכם חברון שהתחיל והסכם וואי שסיים את היפרדותה של מפלגת הליכוד מהרעיון של ארץ-ישראל השלמה, והשלמתו של מחנה מסוים עם כך שמדינת ישראל תצטרך להתפשר ולהביא לפשרה טריטוריאלית עם המדינה או עם הישות או עם העם הפלסטיני. אני חושב, שבכך יש, מבחינת הראייה ההיסטורית והראייה הדיאלקטית, תפקיד בלתי רגיל לראש הממשלה בנימין נתניהו ולממשלת הליכוד, שבסופו של דבר המשיכה בקו המדיני של יצחק רבין, זיכרוננו לברכה.

אבל, יש עת לכל דבר, ויש כנראה עת לסיום תפקידה של הממשלה הזאת.

אני חייב להגיד לכם, שמכל הנאומים, אני חושב שהנאום המאוזן ביותר ששמעתי היה נאומו של אריה דרעי, יושב-ראש מפלגת ש"ס. נכון הוא שהמערכת הפוליטית שבעה מאי-תפקודה של הממשלה, מאי-יכולת ראש הממשלה להנהיג את העם וממשלתו, מהשסעים בחברה הישראלית, מהתהליך המדיני שתקוע שלא בצדק, אבל עם זאת אני חושב שמוטלת אחריות גדולה מאוד על המנהיגים ועל הנבחרים של הציבור להביא את מדינת ישראל לבחירות, שלאחד הן בחירות הכרחיות ולאחרים הן מיותרות. כי אני מאמין שגם אחרי בחירות 1999 נצטרך להקים ממשלת אחדות המסתמכת על קונסנסוס רחב ביותר ולהביא להתקדמות בתהליך המדיני שיהיה מקובל על רוב העם הישראלי, על העם היהודי, על החלק הערבי של מדינת ישראל, ולהביא בסופו של דבר להסכם קבע עם הישות הפלסטינית. ללא ממשלת אחדות לא נוכל לקדם את התהליך הזה.

כאשר אנחנו מסתכלים חצי שנה או שלוש-רבעי שנה קדימה ומבינים שאכן תהיה ממשלת אחדות, נשאלת השאלה: האם הבחירות של 1999 אכן הכרחיות? אני חלוק; תמיד חלקתי, אבל אני חלוק היום במיוחד עם חבר הכנסת צבי הנדל שאומר, שהוא וחבריו התנהגו באחריות מרבית. אלה האנשים שהביאו את הממשלה הנוכחית למצב שהיא נמצאת בו, והביאו את ראש הממשלה לסיכון פוליטי שהוא דיבר עליו אחרי חזרתו מוויינגטון.

שבח וייס (העבודה):

חבר הכנסת ברונפמן, אתה יודע ששום ממשלת אחדות לא הביאה הסכם שלום?

רומן ברונפמן (ישראל בעלייה):

כן, אבל אני גם יודע שלפעמים אנחנו נמצאים במצב רוחני וחברתי כזה, שלתקופות מסוימות יש COMPROMISE להקים ממשלת אחדות אפילו מבחינה חינוכית, מבחינת השלמה ומבחינת חיפוש ה- והקונסנסוס בתוך העם עצמו. למיטב הבנתי ולמיטב הרגשתי, אנחנו נמצאים בדיוק בתקופה זו.

לראש הממשלה, לדעתי, היתה שעת זוהר, שעת שיא, כאשר חזר מוויינגטון, חזר אחרי הסכם "וואי פלנטיין", חזר בלוויית שריו שקיבלו את מהות התהליך המדיני וקידמו אותו למרות התנגדותם של פלגים מסוימים בימין. היתה אפשרות לחזור ארצה, לפנות בהצעה למפלגת העבודה, שהיתה מוכנה אז להיכנס לממשלת אחדות, להנהיג את המדינה, להנהיג את העם לקראת הסכם פחות או יותר בטוח עם שכנינו הפלסטינים. השעה הזאת עברה, ועכשיו אנחנו משלמים על הטעות הזאת, והמערכת הפוליטית דוהרת לקראת הבחירות.

אני מנצל את ההזדמנות לאחל לכולנו שתהיה זו מערכת בחירות לא הרסנית כפי שאני רואה שהיא באה אלינו. כל טוב.

היו"ר ס' סלים:

תודה רבה. רשות הדיבור לחבר הכנסת עזמי בשארה. אחריו – לחבר הכנסת הרב אברהם רביץ.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, קודם כול, גם אני מצטרף לברכות וגם מודה על הברכות שנאמרו. כאן מעל הדוכן.

ברור שמערכת הבחירות נפתחה בנאומו של ראש הממשלה. מכיוון ששמעתי שהוא הרבה להשתמש במלים "שמאל", "ערבים" או "רוצחים מטונפים" או "המרצחים המתועבים" ועוד, ידעתי שברגע זה נפתחה מערכת הבחירות, נפתחה מערכת ההשמצות של בנימין נתניהו. הוא הרבה בעצם לפנות אל העם, לא אל חברי הכנסת. כלומר, הוא השתמש בדוכן הזה כבדוכן נואמים בכיכר – – –

שבח וייס (העבודה):

מרפסת.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

מרפסת, כן. הוא הרבה בעצם לפנות ישר אל העם ולא אל הפרלמנט. לדעתי, הוא אפילו פנה אל האינסטינקטים החשוכים ביותר.

שלמה בן-עמי (העבודה):

חבר הכנסת בשארה, אתה יודע מה זה – – –

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

בוודאי. הוא פנה אל האינסטינקטים האפלים ביותר, הפופוליסטיים, נגד פוליטיקה, בזה שהוא שיחק על העם נגד הכנסת. לדעתי, בדרך כלל כאשר דיקטטורים יחידים פונים לאינסטינקטים של ההמון נגד הפרלמנט – "יש לי רוב בעם, בכנסת אין לי רוב" – זאת ההתמסכנות של דיקטטורים שפונים בפופוליזם הזה ומסיתים נגד הפרלמנט שלהם. אין לו רוב בפרלמנט. דרך אגב, צריך להזכיר לו, אין בישראל משטר נשיאותי אלא פרלמנטרי, בסופו של דבר, אף-על-פי שאלה בחירות לראשות הממשלה. הוא הסית כאן נגד הפרלמנט – "אין לי רוב בפרלמנט, אבל יש לי רוב בעם". בעצם הוא התחיל נאום בחירות, והתחיל זאת בצורה הכי משמיצה שיכולה להיות.

על מה אנחנו דנים כאן, חברי הכנסת? – על כך שאין לנתניהו רוב בכנסת. למה אין לנתניהו רוב בכנסת? לא מפני שכוחות השלום בכנסת נהיו יותר גדולים; זה לא נכון. ברוב שמפיל את נתניהו יש

ימין קיצוני שמתנגד לאוסלו. אני מציע לחברי הכנסת באופוזיציה שלא למהר ולברך. הם שותפים לאנשים שדעותיהם נוגדות את דעותיהם לגמרי. הבעיה של נתניהו היא בעיקר בימין. הבעיה העיקרית של נתניהו בימין היא בתוך הליכוד. שם התחילה הבעיה של נתניהו, אפילו לא בקואליציה, לא בשותפות שלו בקואליציה. אבל גם הצטרפו השותפים בקואליציה, והוא לא היה יכול לנהל את המדינה בצורה הזאת. למה הוא לא היה יכול לנהל את המדינה בצורה הזאת?

לדעתי, העיקר הוא שנתניהו הוא גם אידיאולוגית מאוד קיצוני בזמן שהוא מאוד פרגמטיסט. אנשים שאלו אותי, בדרך כלל בארצות ערב: האם נתניהו באמת אידיאולוגית בעד ארץ-ישראל השלמה, או שהוא באמת פרגמטיסט שרוצה לשמור על השלטון? תמיד אמרתי להם: שני הדברים, הוא גם אידיאולוגית מאוד קיצוני וגם מאוד מאוד חפץ בשלטון. הוא קרס על הסתירה בין שני הדברים. הוא צריך היה פעם אחת את מפלגת העבודה שתיתן לו את רשת הביטחון כדי שימשיך את השלום, בשביל לשמור על השלטון, מפני שהוא התחייב בין-לאומית לזה, וכאשר הוא היה צריך לבצע, הוא נסוג בשביל לשמור על התמיכה של הימין. בכל שלוש השנים, כשבא זמן הביצוע הוא נסוג, כי הוא צריך היה את תמיכת הימין. אבל כשנוצר המשבר הוא הלך ועשה משא-ומתן והתחייב לדברים כדי לשמור על מעמדה הבין-לאומי של ישראל ועל התחייבויות בין-לאומיות שהיא עשתה.

על הסתירה הזו בנימין נתניהו נפל. לא על שקריו. שקריו היו מחויבי המציאות. אם אתה אידיאולוגית מאוד קיצוני – וזה לא עניין של אופי, אני אומר ליוסי שריד; הבעיה שלנו היא לא האופי של נתניהו, אני אומר ליוסי שריד – השקר של נתניהו הוא מחויב הסתירה בין הקיצוניות האידיאולוגית שלו ובין הצורך שלו להיות ראש ממשלה של קואליציה, כאשר ישראל מחויבת בין-לאומית להסכמים שהוא לא מסכים להם. הוא חייב לשמור על יחסים עם מובארק והוא חייב לשקר לו. הוא רוצה יחסים חצי נורמליים עם חוסיין – הוא חייב לשקר לו. כי אידיאולוגית הוא אינו מאמין בקו. הוא אינו מאמין בקו, אבל הוא פרגמטיסט. הוא חייב לנהל מדינה. זה לא עניין של אופי. זה המיקום שבו שמו אדם שהוא אידיאולוגית מאוד קיצוני. ראינו את זה בראיונות שלו, גם בספרים שלו.

שבח וייס (העבודה):

הוא בן-ימין.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

כן, הוא בן טוב של הימין הקיצוני. לכן גם הימין הקיצוני כועס עליו כל כך. זו הבעיה האמיתית של נתניהו, ואני מציע לשמאל, אם מערכת הבחירות כבר התחילה, תתחילו את מערכת הבחירות. למה, היא תמיד תפסיד. COKE אתם מגמגמים? למה "פפסי" נגד "קולה"? "פפסי" תמיד תפסיד נגד תביאו את כל היועצים בעולם, ו"פפסי" מפסידה נגד "קוקה-קולה". אתם מנסים לשחק משחק של "פפסי" נגד "קוקה-קולה". עמד כאן ברק ואמר – "חמשת הלאווים של נתניהו". נו, ומה ה"כנים"? מה כן? אנחנו לא רוצים לחלק את ירושלים; בשום פנים ואופן לא ניסוג לגבולות 1967; המתיישבים יישארו תחת ריבונות ישראל. הוא אמר בעצם "לא" להסרת ההתנחלויות; הוא שיחק לידיו של נתניהו. הוא עוד הפעם שיחק ימין ב', ליכוד ב'. בשביל מה? למה ברק לא עומד פה ומתחיל גם הוא את מערכת הבחירות ואומר מה כן? איך כן? איך מנהלים תהליך שלום? איזה תהליך שלום יהיה כאשר הוא יהיה ראש ממשלה?

ועכשיו לתופעה הנלעגת הזאת של מפלגת מרכז. שחק לא דיבר אף מלה. זהו המשבר האדיר של השמאל הציוני בארץ הזאת, שעליו מצביע שחק בעצם, עוד הפעם כמו ידיו, עוד הפעם המשבר הזה שמצמיח אנשים מהסוג הזה שלא אומרים כלום. אנחנו מתרכזים באופי של נתניהו, ואז הבחירות יהיו עניין של אופי ושחק ינצח. העניין הוא לא עניין של אופי. אז מי ינצח? זה שלא אמר אף מלה בחייו, ולכן לא יודעים אם הוא משקר או צודק, כי הוא לא אמר אף מלה מעולם?

עוד הפעם רמטכ"ל? עוד הפעם. העניין שהוא היה רמטכ"ל. עוד הפעם רמטכ"לים, כאילו זו התוכנית וזה הכול, וזו אמינות, זה מקרין אמינות. איך אנחנו יודעים?

אם תמשיך האופוזיציה, החלק הזה של הבית, בניהול המערכה של נתניהו על ארבעת הלאווים – בפרובוקציות שלו הוא סחב היום את ברק בלשון. הוא עמד כאן ואמר: אנחנו אומרים לא לירושלים, אנחנו אומרים לא להסרת התנחלויות, המתיישבים יישארו תחת ריבונות ישראל, אנחנו בשום פנים ואופן לא ניכנס לקווי 1967, לא ייכנס צבא. לא הבנתי מה כן.

האדון הזה התחיל כאן במערכת בחירות של השמצות. תתחילו מערכת בחירות של השמצות. עוד הפעם אותו סיפור. אל תגיד עלינו "שמאלנים", אנחנו נגד זה ונגד זה ונגד זה. אל תגיד שאנחנו בעד מדינה פלסטינית, אנחנו נגד. אל תגיד שאנחנו בעד נסיגה, אנחנו נגד נסיגה. אבל בעד מה אתם? על זה צריך להיאבק. אחרת, הכול ישחק לידיה של מפלגת מרכז כדוגמת זו של יגאל ידין.

שבח וייס (העבודה):

אתה שם לב שאתה אומר את זה לשלמה בן-עמי ולי?

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

אתם האנשים הלא-נכונים להגיד להם את זה. גם לא לג'ומס.

חיים אורון (מרצ):

המורה תמיד כועס על התלמידים שהופיעו לשיעור.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

חבר הכנסת שבח וייס, באסלאם אומרים: האימאם לא צריך להטיף בתוך המסגד אלא מחוץ למסגד, כי במסגד הוא מטיף ממילא לאלה שבאים. יש משהו נכון בזה. אבל מה לעשות? אנחנו אומרים תמיד לאנשים הלא-נכונים, כי האנשים הנכונים לא שומעים ולא מוכנים להקשיב, הם שבויים באותה מרקחה דרמטית של ה"ספקטקל" התקשורתי. תקשורת, תקשורת, תקשורת – היא קובעת את האג'נדה. משחק תדמיות, אופיו של נתניהו יהיה במרכז.

בפעם שעברה דיבר השמאל פוליטיקה, על השלום ועל המזרח התיכון החדש ועל המדינה ועל אוסלו וכו', והימין התרכז באישיותו של שמעון פרס. הפעם הימין ידבר פוליטיקה, מה אתם אומרים על התחייבויות הפלסטינים, איזה פתרון קבע יש לכם וכו', והשמאל יתרכז באישיותו של נתניהו. אני כבר רואה את זה. וזה לא עניין של אישיותו של נתניהו. הבעיה של נתניהו היא לא השקר שלו אלא האמת שלו, האמת המפחידה שלו. זו הבעיה של נתניהו. הבעיה של נתניהו היא במה הוא באמת מאמין, זה מה שמפחיד אותי, לא השקר שלו. השקר שלו לא מוגזם יותר משל כל פוליטיקאי אחר, לדעתי. הבעיה היא האמת של נתניהו, האמת האידיאולוגית הקיצונית של נתניהו, שחיבלה בכל דבר, גם במדינת רווחה, גם בשלום, גם בחינוך, גם במדיניות כלפי האוכלוסייה הערבית. התחילו במקצת להיסגר פערים – נתניהו ושר הפנים שלו החזירו אותנו עשר שנים לאחור. אין דבר אחד שלא היתה בו נסיגה. בזה צריך להתרכז, לא להתבייש להגיד: אני רוצה שוויון לאוכלוסייה הערבית.

אתם תתפלאו, העם בישראל השתנה, הוא רוצה לשמוע דברים חדשים. אתם לא מכירים את הצעירים החדשים בישראל. הצעירים בישראל לא רוצים מלחמה. הרוב בישראל רוצה שלום. תדברו אליו בשפת השלום ותגיעו אליו. אל תיתנו לשחק ימין קיצוני, פוליטיקה, ססמאות, פעם בהתקפה על אופיו של נתניהו, ופעם בהתגוננות – "אנחנו לא בעד מדינה פלסטינית, אנחנו לא בעד נסיגה, אנחנו לא ניגע בהתנחלויות" – תסבירו להם שיש כבר חברה אזרחית בישראל. יש שינוי בדור החדש בישראל. לכן הם תוהים וטועים. עד עכשיו אף אחד לא שמע אותו מדבר מלה. הם מחפשים כאילו הנהגה.

אם מערכת הבחירות נפתחה, והאדון, ראש ממשלת ישראל מר ביבי נתניהו פתח את המערכה, אז צריך לנהל מערכת בחירות; מערכת בחירות על הדברים העיקריים, לא להתבייש במה שמאמינים. מאמינים בשוויון, אז לא להתבייש בערבים. כן, מאמינים בשוויון לאוכלוסייה הערבית. תתפלאו, אפשר לשכנע, אפשר להגיע לאנשים. אפשר להאשים אותו שהוא ימין קיצוני, שהוא מחבל בשלום, שהוא מביא את האזור הזה לסכנה, כל האזור, גם לבנון, גם סוריה, גם בעניין הפלסטיני. יש להסביר לאנשים איך הוא הרס את מדינת הרווחה, איך הוא הורס את הבריאות ואת החינוך במדינה הזאת, איך הוא הביא לאבטלה, איך אין כבר השקעות, איך אין תיירות וכו'. תודה רבה.

היו"ר ס' סלים:

תודה רבה. רשות הדיבור לחבר הכנסת הרב אברהם רביץ, עשר דקות. אחריו – לחבר הכנסת יהודה הראל, אחריו – לחבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה, ואחריו – לחבר הכנסת רחבעם זאבי. בבקשה, כבודו.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, דווקא בהזדמנות הזאת אני לא רוצה להקדיש את דברי למדיניות החדשה-הישנה שראש הממשלה הביא אלינו היום עם חמש הנקודות, כי אני חושב שהדבר החשוב ביותר הוא לצפות את העתיד הקרוב שעומד לבוא עלינו – אנחנו הולכים לבחירות.

אני רוצה לומר לכם, חברי חברי הכנסת, אני חושש, פוחד וירא מפני הבחירות הבאות עלינו, ואני מאוד חושש – לא לטובה. בעבר היו מפלגות קיצוניות, ואני אזכיר את השם, כמו מרצ –

שבח וייס (העבודה):

חשבתי שתגיד כהנא.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

גם כהנא, כמובן.

שבח וייס (העבודה):

זה לא דומה בכלל.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

כן, בוודאי.

– – שמיקדו את המאבק וניסו לטפס על הסולם הפוליטי על-ידי כך שהצביעו על החרדה מפני החרדים. אני עוד זוכר, זה היה ביום כניסתי לכנסת, חברי מרצ הסתובבו כאן עם ססמאות המביעות את החרדה מפני הציבור החרדי, וידענו תמיד, יש קיצונים בכל הצדדים.

חבר הכנסת שבח וייס, אליך אני פונה, אתה מייצג את מפלגתך כאן. אנחנו עומדים בפני תופעה, שמפלגה מרכזית, הגדולה ביותר בכנסת הנוכחית, מפלגת העבודה, קורצת אל הרחוב בישראל עם ססמאות. היא התחילה את הבחירות והיא איננה מדברת – אני מסכים עם חבר הכנסת עזמי בשארה ואחרים – על הוויכוח ועל החיכוך שיש בינה לבין הליכוד, או לבין הימין. היא גם איננה מדברת על בעיות הכלכלה, על שיטתה לפתרון הבעיות – כן הפרטה, לא הפרטה, צמיחה או לא צמיחה במשק, להעלות את הגירעון, או לא להעלות את הגירעון. היא איננה מדברת על הדברים האלה. ואני יושב ותמה. אני שואל אותך, חבר הכנסת וייס, ראש מפלגתך – –

שבח וייס (העבודה):

זכות תשובה אני אקבל?

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אני אתן לך אפילו על חשבוני.

— — יוצא היום לבחירות במסע של הסתה נגד הציבור החרדי. מה הוא אומר? הוא אומר: כסף למובטלים או לשיבות. הרי זה ניצול ציני של אותם 200,000 או 150,000 מובטלים, שכל אחד מהווה טרגדיה, והוא מצביע לפניהם ואומר להם: תראו מי לקח לכם את הכסף. מדוע אתם מובטלים? — בגלל הישיבות. אני כבר לא מדבר על כך שזה שקר כלכלי מיסודו. אני מדבר על ההסתה. כך יוצאים היום במדינת ישראל למסע של שיסוי, כאשר יש לנו ויכוחים אמיתיים? הרי מה קורה היום, חבר הכנסת וייס? קרתה תופעה נוספת — — עוד מעט אני אתן לך.

שבח וייס (העבודה):

אני רוצה לבקש, אני יושב פה קבוע.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

לא, אבל אתה חברי, לכן אני פונה אליך.

שבח וייס (העבודה):

החבר'ה הולכים להתראיין, ואתה מטיל עלי את כל העומס.

היו"ר ס' סלים:

לא, לא. הוא לא מאשים אותך.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

כי אתה איש ישר. הרי לולא זה היה חבר הכנסת וייס, באמת לא הייתי פונה אליך, ויש לנו איזה עבר משותף.

אני אומר לך: תראה מה קרה. יש כיום תחרות בין מפלגות קיקיוניות, כמו זו שמנסה להריץ מילוא, ועוד כל מיני קטנים כאלה — —

שבח וייס (העבודה):

פנינה רוזנבלום.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

— עם מפלגת העבודה, המפלגה שהובילה את מדינת ישראל שנים רבות ורוצה לחזור לשלטון; על מה? — על סממאות שטנה נגד הציבור החרדי. בכך תיבנו? ואם כן תיבנו, האם מותר לעשות כן? אין גבולות?

אתם יודעים למה גרמתם? גרמתם לכך שמרצ הפכו להיות צדיקים, הם שותקים, הם כבר לא מדברים על כך. הם אומרים: את עבודת השטנה יעשו הם יותר טוב מאתנו.

אבל אני רוצה לומר בהזדמנות זאת משפט אחד על עצם הנושא, הוויכוח כביכול של כן ישיבות, לא ישיבות. אני מסכים שיכול שיהיה ויכוח, אני מסכים שלא כל אחד יכול להבין את התופעה הזאת, אבל אינני מסכים שייצרו דה-לגיטימציה לתפיסת עולם, לאורח חיים שליווה אותנו מאז היותנו לעם, ליצור דה-לגיטימציה קיומית מבחינה מוסרית, מבחינה חברתית.

וכיום, כאשר הדברים מתחדדים, במערכת הבחירות להשתמש בשטנה הזאת נגד ציבור שלם — מה משהו חושב כאן? אם יפסיקו לתמוך בעולם התורה, יהיה אחד, אחד מאלה שהקדישו את עצמם לתורה מתוך אידיאל, שיפסיק משום שמשדד הדתות או איזה משרד לא יתמוך בו בשקלים העלובים האלה? הרי זאת לא עליבות, זאת בחירה מראש, אידיאולוגית, של חיים בצנעה, בצניעות.

לכן, אני יודע שאני כאילו מבזבז את זמני — — —

מקסים לוי (הליכוד-גשר-צומת):

אתה תצביע על חוק ההסדרים, שפוגע בקצבאות ילדים, פוגע בחוק הדיור הציבורי, פוגע בחוק עיירות הפיתוח?

אברהם רביץ (יהדות התורה):

תראה, חבר הכנסת מקסים לוי, בוא אגיד לך: אתה יודע שאני יושב-ראש ועדת הכספים. אני לא יכול להרשות לעצמי את הפריבילגיה לדבר על כל נושא כלכלי באופן עצמאי, באופן פרטני. אני חייב לראות את התמונה הכוללת ולראות מה עושים עם תקציב המדינה.

השאלה שלך היא שאלה מאוד טובה, היא שאלה באמת מאוד טובה, אבל כאשר אנחנו יושבים — ויש כאן כמה חברי ועדת הכספים — ודנים מה לעשות לעומת דבר אחר, היכן לעשות את הקיצוצים — — —

מקסים לוי (הליכוד-גשר-צומת):

— — — דווקא — — —

אברהם רביץ (יהדות התורה):

— — — אני לא אומר שאתה לא צודק. אני חושב, שהפגיעה הכי חמורה שיכולה להיות היא כאשר נוטלים את כוס החלב היחידה שיש לילד, או את פת הלחם שיש למשפחה ענייה, ולאור הדברים האלה, אנחנו בעבר בוועדת הכספים עשינו שינויים מרחיקים לכת מעבר להצעה הממשלתית, וגם הפעם לא ניתן לדברים סתם כך לעבור, בלי להתחשב בשכבות החלשות שזקוקות לעזרה של הציבור בכללותו.

לכן, אני לא רוצה באמת להיכנס לעניינים, לנושאים המדיניים, אם שיטת הממשלה היא כן נכונה או לא נכונה, אם נתניהו הוא אמין או איננו אמין. לא זאת הבעיה שלנו היום, חברים. הבעיה היא, האם אנחנו נכונים לא רק להגיד לזולת שהוא יכול לחיות בצדנו, אלא להכיר בזכותו ולכבד אותו, אפילו אם אתה אינך מסכים לכך, או אינך מבין את דרכו ואורח חייו.

היו"ר ס' סלים:

תסכם, בבקשה.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, אני מסכם ממש ברגע זה ופונה באמצעות חברי הכנסת שבח וייס ושלמה בן-עמי, אם יש לכם איזו מלה של כבוד – אנחנו בתחילת הדרך, תפסיקו את המעגל הזה. כולם מדברים גבוהה-גבוהה על איחוד, על קירוב, ואשר לפעמים "פיהם דיבר שווא וימינם ימין שקר".

אני חושב, שהגיעה העת, לקראת מערכת הבחירות הקרבה, רק אז אנחנו יכולים להיבחן – כל אחד יעשה נפשות לעצמו, יציג את המצע הפוליטי, המדיני, הכלכלי, החברתי, אבל לא יכפיש עדה שלמה בישראל, כי זה לא יעזור. אנחנו נישאר כאן לעולמי עולמים ולנצח נצחים בדרך החיים והתורה שבחרנו לעצמנו. תודה.

היו"ר ס' סלים:

תודה רבה. רשות הדיבור לחבר הכנסת יהודה הראל. אחריו – לחבר הכנסת עבד-אלמאלק דהאמשה.

יהודה הראל (הדרך השלישית):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, כידוע, אנחנו בדרך השלישית נאבקנו עבור ההסכם הזה במשך קרוב לשנה. לחצנו, איימנו, אפילו התבזינו לפעמים על-ידי רבים, והסיבה לכך שרצינו בהפרדה בינינו לבין הפלסטינים, לאור עמדתנו שצריך להיפרד מהפלסטינים ולהישאר בבקעת-הירדן לכל רוחבה, ברמת-הגולן, במדבר יהודה, בירושלים רבתי ובגושי ההתיישבות העיקריים.

הגענו לחתימה על ההסכם. לצערנו, לא מתוך הסכמה עם הפלסטינים, מתוך מגע ישיר ויצירת אמון, אלא תוך כדי הכנסת האמריקנים. אבל בכל זאת הגענו. לצערנו, מתוך כוונה של הממשלה, או של ראש הממשלה, לוותר על שטח ניכר – קרוב למחצית – של מדבר יהודה, אזור שלא מאוכלס בפלסטינים, כדי לוותר פחות בשטחים המאוכלסים וכדי לשמור על הקואליציה.

זו הפעם הראשונה שנתקלתי בצורה כל כך חדה במצב האבסורדי הזה, שלא האמנתי לו, שקביעת גבולות הקבע של מדינת ישראל נעשית לא מתוך הארכיטקטורה של המדינה, מתוך האינטרס של מדינת ישראל, כפי שמבין אותו ראש הממשלה, אלא כדי לשמור על קואליציה זמנית. ובכל זאת היתה חתימה. לאחר החתימה, נדהמנו לראות את האופוזיציה, שלכאורה כמונו רצתה בהסכם, הולכת וחוברת עם הימין הקיצוני, כדי להפיל את הממשלה, כדי להביא לחוק הזה, שהיום נצביע בעדו – החוק להקדמת הבחירות.

דיברתי עם הרבה חברים מהאופוזיציה ואמרתי להם: הרי ברור שעמדתכם זו חייבת להביא את ראש הממשלה, שרוצה להישדך במשרתו, לסגת מהחתימה, אבל כנראה זה לא מה שהיה חשוב. כשם שלראש הממשלה היה חשוב ביותר להישאר במשרתו, לאופוזיציה היה חשוב ביותר להוריד אותו משם. לא ההסכם, לא ההתנגדות להסכם, לא עמדה עקרונית, אלא ממשלה ואופוזיציה שהרצון לקחת את השלטון או להישאר בשלטון עומד בראש מעייניהן.

והתוצאה לא איחרה לבוא. בתוך יום-יומיים נסוג ראש הממשלה מקיום ההסכם. ונאמנים עלי דבריו של חבר הכנסת חנן פורת, שמסביר מדוע קודם הוא ניסה להפיל ועכשיו הוא מנסה להציל; כך שראש הממשלה שינה את עמדתו. הוא שינה את עמדתו לא משום שהמזרח התיכון השתנה, ולא משום שהאידיאולוגיה שלו השתנתה, אלא משום שלא עלה בידיו לגייס את כל הקואליציה מול הניסיון של האופוזיציה לוותר על ההסכם רק כדי להפיל את הממשלה.

אני חושב שמותר לנו להטיל את האחריות למצב שנוצר הן על הקואליציה והן על האופוזיציה. אין ספק, שלבצע את ההסכם – את התהליך של ההפרדה בינינו לבין הפלסטינים, של קביעת גבולות המדינה, ושל עמידה על גבולות שיכללו את האזורים החיוניים לנו במזרח, מרמת-הגולן עד מדבר יהודה ודרום-הר-חברון, את אזורי ירושלים ואת אזורי ההתיישבות, כדי לעמוד מול לחץ של כל מדינות העולם כמעט, מול לחץ של ארצות ערב ואולי מול מלחמה – אי-אפשר לעשות את זה ללא אחדות לאומית. אי-אפשר לעשות את זה ללא קביעת קו אדום שממנו לא נסוגים, ויש לרכז מאחורי הקו האדום הזה את רוב העם ואת רוב הכנסת.

אבל הכנסת רוצה להישדך – חלק רוצה בשלטון, חלק רוצה להגיע לשלטון. ולא שמעתי בימים האלה במסדרונות כאן – מעבר לחשבונות הקואליציוניים והאופוזיציוניים – את הזעקה של המצב הזה, שישראל נמצאת ברגע היסטורי של קביעת גבולותיה, מול סכנה של מלחמה, מול אופציה להסדר –

לא לשלום, אולי להסדר, מול מצב כלכלי שנוכל לראות בשנה הזאת גם קרוב לחצי מיליון מובטלים, מול הפסקת הצמיחה וירידת ההכנסה לנפש.

ובמה אנחנו עוסקים כאן? כנראה נלך לבחירות, כנראה נלך לבחירות. ומה יהיה אחרי הבחירות? זאת השאלה שמעסיקה אותי יותר מכל שאלה אחרת, מה יהיה אחרי הבחירות? האם נראה אותה תמונה? האם לא נראה כנסת וממשלה שהציבור בארץ ראוי להן, שהאינטרס של המדינה עומד אצלן לפני כל אינטרס אחר, גם עם יכולת להתפשר בינינו, קודם כול בינינו, כדי לקבוע את הקו שרוב העם יעמוד מאחוריו?

הניסיון הנואל הזה של מיעוט – שאני לא רק מכבד אותו, אלא גם אוהב אותו, ואני מתכוון למועצת יש"ע וחבריהם – לנסות בתרגיל כזה או אחר לכפות דבר שהציבור ברובו הגדול לא מוכן לו במקום לנסות לגבש הסכמה רחבה על מה שאפשר לגבש הסכמה רחבה ועוד קצת – אולי נראה אחרי הבחירות שיקום משהו בתוך המפלגות, אולי כוחות חדשים, אולי ציבור, שיגיד די.

חברי הכנסת, אדוני היושב-ראש, הציבור מבין שהאונייה נוסעת בין הקרחונים ובחדר הפיקוד על הגשר אין מי שמחזיק את ההגה. רב-החובל מצוי במאבק עם מי שרוצה להיות רב-החובל, אף אחד לא מסתכל בחלון קדימה. הציבור מרגיש את זה, והוא מפוחד.

אני לא חושב שאנחנו ראויים לתפקיד שקיבלנו ולאמון שקיבלנו, ובגלל זה, אם לא נתעשת, ונראה שלא, אין ברירה אלא ללכת לבחירות חדשות – וצריך הרבה תקווה בשביל זה – ולקוות שלאחר זאת יהיה קצת אחרת. תודה רבה.

היו"ר ס' סלים:

תודה רבה. רשות הדיבור לחבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה. אחריו – לחבר הכנסת רחבעם זאבי, אחריו – לחבר הכנסת שלמה בן-עמי, ואחריו – לחבר הכנסת אליהו גבאי.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת –

(נושא דברים בשפה הערבית; להלן תרגומם לעברית:

נפתח תמיד בתפילה ובברכת שלום על אדוננו מוחמד, בשם אללה הרחמן והרחום, השבח לאללה, אלוהי שני העולמות, והתפילה והשלום על אדוננו מוחמד, תפילת אללה עליו וברכתו לשלום, ועל כל משפחתו וחבריו.

בראשית דברי ברצוני לברך את כל בני עמנו בארץ זו ובכל רחבי העולם לרגל כניסת חודש הרמדאן המבורך. כן הנני מברך בשנה טובה את אחינו הנוצרים בארץ לרגל חג המולד הבא עלינו לטובה בימים הקרובים.)

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הממשלה הזאת, לאחר שנתיים וחצי פלוס מראשית הרכבתה, הגיעה לדעת כולם לסוף הדרך. היא הבטיחה בהתחלה הרים וגבעות, הבטיחה לעם לעשות שלום ולקדם את התהליך המדיני, וכך זכה מי שעומד בראשה באהדת חלק מהציבור, כשהוא יודע טוב מאוד, וכולנו יודעים טוב מאוד, שבלי ההבטחה הזאת ובלי שהיה מאחז את עיני העם שהוא הולך לשלום וישיג לשלום, הוא לא היה זוכה בתפקיד ראש הממשלה.

אנחנו ידענו ומראשית דרכה של הממשלה הזאת אמרנו, שהיא איננה ממשלת שלום, איננה ממשלת שוויון חברתי, איננה ממשלה שתגשר על פערים ותשים קץ לאפליה הנוראית שממנה סובלת האוכלוסייה הערבית במשך 50 שנים. אבל כאשר פה ושם היו לה סימנים או שינויים או פיתולי דרך, ואכן נהגה בשפיות, עודדנו אותה ואמרנו – ניתן לה רשת ביטחון. לא רק אנחנו בסיעת מד"ע-רע"ם, אלא גם האופוזיציה בכלל. כך היה כאשר חתמה ויישמה בחלקיו הגדולים את ההסכם לגבי הנסיגה מהעיר חברון; כך היה כאשר חזר ראש הממשלה מ"וואי פלנטיישן" בוושינגטון ואכן רצה לאשרר את מה שנחתם שם והתחיל בצעדים אמיתיים של יישום ושל נסיגה מהשטחים בגדה המערבית ואכן יישם זאת בחלקו.

אבל לא עברו ימים ארוכים, והנה ראש הממשלה חוזר לסורו. הוא מקבל פיק ברכיים מהמתנחלים ומהקיצונים בימין, במועצת יש"ע, ומתחיל להרגיש שאכן ממשלתו עומדת ליפול, אלא אם כן יחזור בו מהסכם השלום, יחזור בו מיישום ההסכם הזה, ויחזור להתמסר לידי הקיצונים מהימין, כאילו אין קנה מידה, וכאילו אין במדינת ישראל במי להתחשב אלא בימין הקיצוני הזה ולהיכנע לו. וכך באמת קרה.

רק חזרו ראש הממשלה ושריו הבכירים מוושגינגטון והתחילו לראות את התהפוכות ואת האיומים של מחנה הימין הקיצוני במפד"ל, והנה הם חוזרים לסורם ואומרים: תלכו, תרצו על הגבעות, תתפסו שטחים פלסטיניים על כל גבעה; כל שטח שאתם תופסים לא ניסוג ממנו – כאילו פותחים במלחמה חדשה, משחק תפוס כפי יכולתך, דבר שאינו מקובל על אדם שמבין אפילו בצורה מינימלית את תהליך השלום.

היו"ר ס' סלים:

יש מסעדות שבהן תאכל כפי יכולתך. פה זה אותו עיקרון.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

אותו עיקרון, מין שאפתנות, מין רעב כזה. רעב לשטחים.

אותה ממשלה לא שחררה את שבויי המלחמה. זה לא סוד ואף אחד לא מתכחש לזה. היתה פה מלחמה, ושלום עושים אחרי מלחמה. אחרי מלחמה ממושכת ועקובה מדם עם העם הפלסטיני הגיעו

שני הצדדים, תחילה באוסלו ולאחר מכן בהסכם חברון ובהסכם "וואי פלנטיישן" שהממשלה הזאת חתמה עליו, למסקנה שתהליך השלום הוא הדרך הנכונה. בכל העמים, בכל המלחמות, בכל העולם, כאשר שני צדדים לוחמים מגיעים לשלום ומגיעים לחתימת הסכמי שלום, בראש ובראשונה משחררים את כל שבויי המלמה משני הצדדים.

והנה קם ראש הממשלה, כאשר מנוסה וכקוסם שאיננו משכנע אפילו את עצמו, ואומר: לא הסכמנו לשחרר את האסירים הפלסטינים שהיו מעורבים במקרים של הריגה, אלא הסכמנו לשחרר סתם פלסטינים, כאלה ששהו בישראל באופן בלתי חוקי, ממש נכנסו דרך הגבולות בלי רשיון, ויש כאלה עשרות ומאות, או כאלה שגנבו כלי רכב, והוא אומנם משחרר 150 פלסטינים מהסוג הזה, שאין להם שום נגיעה לא בתהליך השלום ולא בהסכמים, ולא אליהם התכוונו, ודאי שלא כל הצדדים שחתמו על הסכם השלום. וכל העם בישראל יודע, שכאשר מדברים על האסירים, ועכשיו דיברו על זה בהסכם וואי ובנספחיו ובמהדורותיו בקהיר, בטאבה וגם בחברון, הרי מדובר באותם אסירים שחלקם שוחררו וחלקם עדיין לא שוחררו.

בעניין הזה נזכיר גם את עמדתה של הממשלה, עמדת העויות הבלתי-מתפשרת, העויות המתמשכת, העויות שאיננה מכירה אפילו בצד האנושי של האסירים הערבים הישראלים הכלואים בישראל, שחלקם מבוגרים, חלקם חולים, חלקם יושבים 15 שנים ומעלה בכלא, כאשר באותה הזדמנות, אדוני היושב-ראש, ממש לפני שנה, בחגים של קיץ 1997 שחררו אותה ממשלה ואותו נשיא מדינה את האסירים היהודים שרצחו ערבים, לא במלחמה ולא במאבק. ממש תפסו ערבים ורצחו אותם, אם בשוק הקצבים בעיר העתיקה, אם בתחנת דלק בזיכרון-יעקב, אם בכביש ליד חברון, אם מתנחל שתפס עצור ערבי כשהוא קשור בידיו וברגליו ומטפחת מכסה את עיניו וירה בו בדם קר – כאלה רוצחים משוחררים ומשחררים מהר. זה שעשה טבח במסגד אל-אקצא ורצח שם אנשים ופצע עשרות, הוא שוחרר גם כן ויצא לארצות-הברית. זאת הממשלה, זה השלום, זה השוויון, זאת המדיניות.

לכן, כבוד היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, אין פלא שהממשלה הזאת אכן מדשדשת עכשיו ורואה את סוף ימיה. אנחנו מאוד שמחים שממשלה עם מדיניות כל כך אפלה, כל כך מרושעת, כל כך גזענית, כל כך עוינת, אפילו את עמי האזור הם עוינים – מה פשע עשו ילדי עירק, שארצות-הברית, המעצמה שאומרת שהיא עומדת בראש העולם ובראש העשייה בנושא זכויות האדם, תעיף עליהם מאות טילים ומאות מטוסים במשך ארבעה ימים שלמים? תרופות אין להם שם, אוכל אין להם, מזון אין להם, עשר שנים הם סובלים ממחסור, וכל בוקר וערב משפילים אותם עוד יותר. אותה מדיניות של עויות, של השפלה, של אויב, שממשלת ישראל נוקטת כלפי פנים וכלפי שכניה הפלסטינים וכלפי מדינות ערב, אותה מדיניות מיושמת ויושמה בשבוע האחרון על-ידי ארצות-הברית נגד עירק. אבל התוצאות תמיד באות להיפך מהמצופה. העם העירקי יזכה בשבירת המצור פעם אחת ולתמיד, יותר לא יהיו חיפושים, יותר לא יהיה מצור, יותר לא תהיה הסכמה לא בין-לאומית ולא חלקית אפילו, נגד העם הזה.

אותו דבר יהיה במדינה הזאת. האנשים השפויים, העם בישראל רוצה שלום. העם בישראל יחליף את הממשלה הזאת, ומהר. העם בישראל רוצה יישום הסכמים, רוצה פחות שקרים, פחות עויות, פחות אחיזת עיניים; רוצה ראש ממשלה שכאשר הוא חותם על שחרור אסירים פלסטינים, אכן ישחרר אותם; כאשר הוא חותם על נסיגה משטחים כבושים אכן ייסוג מהם.

רק ראש ממשלה אמיץ, אשר יוכל לעמוד על רגליו בקומה זקופה למען שלום ושוויון גם בפנים וגם עם השכנים, יכול לזכות באהדת העם ובאמונו, ולראש ממשלה כזה אנחנו מייחלים, וזה מה שיקרה לאחר נפילת הממשלה הזאת באופן סופי ובבחירות הבאות. תודה רבה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ס' סלים:

תודה רבה.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ס' סלים:

הודעה לסגנית מזכיר הכנסת. בבקשה.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם:

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבדת להודיע, כי הונחה היום על שולחן הכנסת, לקריאה שנייה ולקריאה שלישית, מטעם ועדת החינוך והתרבות, הצעת חוק לעידוד השירים בשפה העברית (תיקוני חקיקה), התשנ"ט-1998. תודה.

היו"ר ס' סלים:

תודה רבה.

הודעת ראש הממשלה על המצב המדיני

היו"ר ס' סלים:

רשות הדיבור לחבר הכנסת רחבעם זאבי – עשר דקות. אחריו – לחבר הכנסת שלמה בן-עמי. אחריו – לחבר הכנסת אלי גבאי. בבקשה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב בראש, חברי הכנסת הנוכחים, ראש הממשלה בנימין נתניהו הביא לכנסת היום את חמש הנקודות שהוא תובע את מימושן או את מילויין מהרשות הפלסטינית כתנאי להמשך הגשמת הסכם וואי האומלל.

ההחלטות על כך התקבלו אתמול בישיבת ממשלה, וביניהן: ישראל חותרת לשלום עם הפלסטינים, תוך כדי הדדיות כמובן; ישראל תובעת מהרשות הפלסטינית להסתלק מכוונתה להכרזת מדינה פלסטינית שבירתה ירושלים; לא נשחרר מחבלים עם דם על ידיהם; ותביעה נחרצת מהרשות הפלסטינית לבצע מלחמה בטרור.

לכאורה, חמש נקודות אמיצות, ברורות, יפות, שכל הבית היה יכול להתאחד מאחוריהן. אבל בהכירנו זה קרוב לשלוש שנים את ראש הממשלה נתניהו, אני יודע שכל פעם שהוא משמיע נאום נחרץ, לאומי, ציוני, יהודי, תבוא אחרי זה מפולת. זה המודוס אופרנדי של ראש הממשלה שלנו.

כשהוא איים באחד הבקרים לפני שבוע שלא יהיה הסכם כל עוד הפלסטינים לא יבטלו את האמנה הפלסטינית, ואמר זאת בתקיפות, בצורה ברורה, הרי כבר בערבו של אותו יום הוא קיבל את ההצגה, את הקרקס הזה שהתנהל בעזה בניצוחו של ערפאת ובהשתתפותו של קלינטון, והיא נשאה חן בעיניו.

כך שאני לא מתרגש מחמש הנקודות ולא מתרגש מהעמדה של נתניהו, מפני שאנחנו למודי ניסיון. אם נתניהו היה מגשים את כל מה שאמר לאורך כל הדרך, היינו מזדהים אתו, תומכים בו, הולכים אחריו ואתו לאורך כל הדרך. כי הרי מה שכנע אותנו יותר מאשר ביבי של "מקום תחת השמש" – אמירה ציונית, יהודית, גאה, מנוסחת בצורה הברורה ביותר, ואנחנו הצענו לבוחר להצביע בשבילו.

ולהזכיר לקהל, ההבדל בינו לבין שמעון פרס בתוצאות הבחירה הישירה לראשות הממשלה היה 30,000 קולות, ואילו אנחנו הבאנו לו יותר מפי שניים מהמספר הזה, כי האמנו לאיש. אבל אחרי שלוש שנים שבהן ראינו את פינזי צה"ל מחברון, וראינו את הסכם וואי, ראינו את הנסיגה מצפון השומרון ואנחנו יודעים על ההכנות לנסיגה ביתרת השומרון, בארץ בנימין, בארץ יהודה, ואנחנו אומרים – לא עוד. אנחנו לא מאמינים לו יותר.

גדעון עזרא (הליכוד-גשר-צומת):

למי תצביעו?

רחבעם זאבי (מולדת):

כשנגיע לגשר אני אבוא להתייעץ אתך, חבר הכנסת עזרא. בטח תיתן לי עצות טובות. בכל מקרה, לעולם לא נשוב להצביע עוד לאיש שנקרא בנימין נתניהו, כי הוא תעתע בנו, הוא כיזב לנו, הוא אכזב אותנו, הוא לא עוד ראש הממשלה שלי. יכול להיות שהוא שלך.

יוסי שריד (מרצ):

בעד אשה תצביעו?

רחבעם זאבי (מולדת):

בוודאי. אתה מתחשבן כעת עם חבר הכנסת עזרא?

יוסי שריד (מרצ):

אני לא מתחשבן.

רחבעם זאבי (מולדת):

אני חושב, שגולדה מאיר, זכרה לברכה – בתשובה על שאלתך – היתה אחת מראשי הממשלה הטובים. אתה לא מסכים לזה, אני יודע, אבל אני ראיתי אותה בפעולתה, ראיתי אותה בימים ובלילות של מלחמת יום הכיפורים, כשהיא נותנת את שלוש ההחלטות הכי קשות של המלחמה. היא היתה אשה. היא היתה אמא יהודייה טובה.

יוסי שריד (מרצ):

היא היתה ראש ממשלה איומה ונוראה.

גדעון עזרא (הליכוד-גשר-צומת):

אתה שמעת אתמול את – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

אתם רוצים שעשר הדקות שלי ילכו על קריאות הביניים שלכם? אני אזמין אתכם לחדר שלי להשיב לכם.

אני מסכם ואומר: בכל פעם שראש הממשלה נתניהו הולך לוותר או לסגת, הוא יוצא בהכרזות רמות. ככל שההכרזה יותר תקיפה והיא אוספת יותר גובה והיא יותר נמרצת והיא יותר ציונית, אחרי זה המפלה והנפילה גדולות יותר והכאב גדול יותר.

אנחנו נתנו, מאז הסכם וואי, שלושה דברים. מסרנו שטחים – את צפון השומרון; אפשרנו או הרשינו את הקמתו של נמל התעופה הבין-לאומי בדהנייה ושחררנו מחבלים. נתנו לפחות שלושה דברים אלה ולא קיבלנו תמורתם דבר. והרי נתניהו יודע היטב שלא קיבלנו דבר, ונתניהו יודע היטב שלא בוטלה האמנה הפלסטינית; גם האמריקנים יודעים את זה וכל באי עולם יודעים את זה, אבל לביבי היה נוח, אחרי שהוא דיבר גבוהה גבוהה בבוקר, להגיד בערב: זה בסדר. אולי הוא קיבל גערה מהנשיא האמריקני, אולי הוא קיבל צעקה ממזכירת המדינה, אבל זהו ביבי וככה הוא נוהג.

בדרישות שביבי תובע כעת את מיליון מהרשות הפלסטינית, הוא שכח כמה סעיפים שעליהם כבר התחייבה הרשות בעבר, בדיוק כמו שהיא התחייבה על כל הסעיפים שהוא דורש כעת – פירוק המליציות המזויות; הקטנת ה"משטרה", צבא המחבלים הפלסטיני המתקרא משטרה, שהוכפל ויותר מהוכפל, חמוש ומצויד בנשק מודרני, לא רק עם מקלעים ושריוניות, גם עם נשק אנטי-טנקי וגם נשק נגד מטוסים. והוא לא תבע מהם את עניין הסגרת המרצחים. כל פעם נושרת לו עוד דרישה ועוד דרישה, אולי הוא יזכר בהן באחד הימים וישמיע אותן בתקיפות. אבל היום, הוא שכח סעיפים שהסכמנו עליהם, שהפלסטינים חתמו עליהם. איפה הסעיפים האלה? אבדו בתהום הנשייה, אבדו שם כמו שאובדים כל הסעיפים אצל מר נתניהו.

אומר לנו נתניהו: הפלסטינים לא מילאו אחר הסעיפים ולכן לא נשחק אתם. נו, מר נתניהו, אם הערבים לא מילאו את חלקם עד היום, מדוע נתת להם את חברון? מדוע נסעת בכלל לוואי? ומדוע נתת כבר את צפון השומרון? אם אלה הם העקרונות שלפיהם אתה פועל, כלומר, אתה לא משחק אתם בלי הדדיות, שאתה לא נותן יותר מפני שהם לא מילאו את חלקם, מדוע אתה נותן כל פעם עוד קצת ועוד קצת? אתה פוחד מהפריץ מעבר לים? אתה פוחד מהאשה ההיא ששכחה את יהדותה, שהזכירו לה שהיא יהודייה?

הפיאסקו הגדול הזה של ביטול האמנה, שכל באי עולם ראו אותו – כאשר ראינו אותו בטלוויזיה ולא ידענו אם לבכות או לצחוק – – –

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

וטוב שכל באי עולם ראו את זה?

רחבעם זאבי (מולדת):

מה טוב, שהם ראו את שני הדגלים מתנופפים, את דגל פלסטין ליד הדגל האמריקני? שהם שמעו את ההמנון האמריקני וההמנון הפלסטיני?

גדעון עזרא (הליכוד-גשר-צומת):

למה לא?

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

זה לא משפיע על העם הפלסטיני?

רחבעם זאבי (מולדת):

מה זה טוב? שעשינו לגיטימציה להכרזת מדינה פלסטינית על-ידי נשיא ארצות-הברית? בזה שעשינו את אמריקה לידידה הכי קרובה של הפלסטינים? מה זה טוב? זה השכל שלכם? זה מה שהליכוד יודע לעשות?

ויש לי חשבון אתכם. רוממות ארץ-ישראל בפיכם, אבל אתם אלה שנסוגותם מסיני, אתם אלה שהמצאתם את האוטונומיה הפלסטינית, אתם המצאתם את "הזכויות הלגיטימיות של העם הפלסטיני", אתם המצאתם את המשטרה הפלסטינית החזקה. אלה מלים מבית היוצר של הליכוד. ראש הליכוד המציא את זה. ואתם הלכתם לוואי, ואתם נתתם את צפון השומרון, ואתם תיתנו את כל חלקי ארץ-ישראל, והלוואי רק עד "הקו הירוק", אם חס וחלילה חס ההכרעה תהיה בידיכם. במקום שתטמנו את ראשיכם בחול ולא תראו את פרצופכם ברבים, יש לכם עוד חוצפה להגיד שזה טוב שכל העולם ראה את החגיגה המבישה הזאת שם בעזה. אינכם מתביישים? בושו והיכלמו.

גדעון עזרא (הליכוד-גשר-צומת):

אין לך תוכנית בכלל.

רחבעם זאבי (מולדת):

אתה יודע שיש לי תוכנית, היחיד בכנסת הזאת שיש לו תוכנית, היחיד שיודע מה הוא רוצה.

גדעון עזרא (הליכוד-גשר-צומת):

תגיד אותה.

רחבעם זאבי (מולדת):

התוכנית, באשר לאוסלו: להגיד בשער בת רבים לעצמנו, לידידינו, עם מרכאות ובלי מרכאות, לכל העולם, שהסכם אוסלו מת ומי שהרג אותו איננו אלא "השותף והידיד" שלכם ערפאת. הוא הרג את הסכם אוסלו.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

מה האלטרנטיבה?

רחבעם זאבי (מולדת):

האלטרנטיבה היא ארץ-ישראל לעם ישראל ורק לעם ישראל ובלי שותפים. את זה למדתי מראש תנועתכם זאב ז'בוטינסקי.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

אבל הוא לא דיבר על טרנספר.

רחבעם זאבי (מולדת):

הוא לא דיבר? אביא לך את ההוכחות.

היו"ר ס' סלים:

זמנך תם. תודה רבה.

רחבעם זאבי (מולדת):

היות שהיו לי קריאות ביניים, תיתן לי עוד דקה.

היו"ר ס' סלים:

בשביל המשפט האחרון חצי דקה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אמר ביבי כאן מהדוכן הזה: "בימי השמאל ערפאת קיבל וקיבל". ומה בימי הליכוד? אני לא קורא לכם ימין; אתם כבר מזמן לא בימין – רק מולדת בימין. אבל מה הוא קיבל בימיכם? אתם מלינים על השמאל? השמאל אמר בגלוי, באומץ לב: זוהי התוכנית שלנו. אני מתנגד לה, אבל הם ישרים, ישרי דרך. הם אומרים למה הם מתכוונים. רוממות ארץ-ישראל בפיכם, ואתם עושים הכול להיפך.

גדעון עזרא (הליכוד-גשר-צומת):

תגיד לי, אתם תימנעו בהצבעה?

רחבעם זאבי (מולדת):

אני אגלה לך את זה.

היו"ר ס' סלים:

חברי הכנסת, לא להפריע, כי זמנו תם. בבקשה.

גדעון עזרא (הליכוד-גשר-צומת):

אני אגיד לך שאתה מתכוון לא להצביע – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

אנחנו בחרנו בביבי, אנחנו הבאנו אותו לקריית בן-גוריון בירושלים להיות ראש ממשלה, כי האמנו לו. אבל היה לנו האומץ לקום אחרי פינוי חברון, אחרי הפקרת חברון היהודית, ולכתוב בעיתון מודעות סליחה לבוחרים: אנחנו מבקשים מכם סליחה שאמרנו לכם להצביע נתניהו, כי חשבנו שנתניהו טוב ליהודים ומסתבר שנתניהו טוב לפלסטינים, נתניהו רע ליהודים. תודה, אדוני.

היו"ר ס' סלים:

תודה רבה.

הודעת היושב-ראש

היו"ר ס' סלים:

"ראש הממשלה ביקשני להודיע, על-פי סעיף 36(א) לחוק-יסוד: הממשלה, כי – א. שר החוץ ושר התשתיות הלאומיות שב ארצה ביום כ"א בכסליו התשנ"ט, 10 בדצמבר 1998; ב. השר אביגדור קהלני מילא את מקומו של שר המשפטים בעת היעדרו מהארץ מיום כ"ד בכסליו התשנ"ט, 13 בדצמבר 1998; ג. השר לקליטת העלייה שב ארצה ביום כ"ו בכסליו התשנ"ט, 15 בדצמבר 1998; ד. שר החינוך התרבות והספורט שב ארצה ביום כ"ז בכסליו התשנ"ז, 16 בדצמבר 1998; ה. שר האוצר שב ארצה ביום כ"ח בכסליו התשנ"ט, 17 בדצמבר 1998."

הודעת ראש הממשלה על המצב המדיני

היו"ר ס' סלים:

רשות הדיבור לחבר הכנסת שלמה בן-עמי, פרופסור שלמה בן-עמי. בבקשה. אחריו – לחבר הכנסת אליהו גבאי.

שלמה בן-עמי (העבודה):

אדוני היושב-ראש, ממשלת נתניהו נולדה בתואנה שלפיה יש בכוחה של קואליציית ימין קיצוני ומרכז להביא שלום וביטחון לישראל. אבל, ריבוע המעגל הזה היה מעל לכוחו. אין הוכחה טובה לכך מאשר הסתלקות הדרך השלישית מתמיכה בו והיצמדות מועצת יש"ע לשיתוק המדיני שהוא נוקט היום.

היום תמו ייסורי הקיום המפותל של ממשלה לא טובה. מורשתה לא יכולה להיות קשה יותר: היא הקימה מדינה פלסטינית בשכנותנו כמדינת עימות עוינת; היא עצרה את הצמיחה הכלכלית, הגדילה את האבטלה ובלמה את ההשקעות בחינוך ובתשתיות. זו מורשת קשה, המכה בעשרות אלפי משפחות בישראל.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

סליחה, מי הקים מדינה פלסטינית?

שלמה בן-עמי (העבודה):

הממשלה הזאת, וחתם על זה קלינטון. אגב, אין לי בעיה עם זה. היא רק קמה כמדינה עוינת. זו כל הטענה שלי.

זאב בונים (הליכוד-גשר-צומת):

למה?

שלמה בן-עמי (העבודה):

מדינת עימות עם ישראל. אתה לא רואה אותה כמדינת עימות? היא מדינה ידידותית? יש יחסים ידידותיים? ראש הממשלה מדבר עם ערפאת?

זאב בונים (הליכוד-גשר-צומת):

אם יש למישהו טענה למה תקום מדינה פלסטינית – הרי הטענה היא כלפי הממשלה הקודמת.

שלמה בן-עמי (העבודה):

כבר אמר לך גנדי, שזה התחיל עם הזכויות הלגיטימיות בקמפ-דייוויד. אין לי גם בעיה עם זה. אבל אם היסטוריה – אז הוא צודק יותר ממך.

קריאה:

שלמה בן-עמי (העבודה):

לא, אני סומך על היושב-ראש.

היו"ר ס' סלים:

חבר הכנסת זאב בוים.

גדעון עזרא (הליכוד-גשר-צומת):

אם תרצה לדבר – תבקש.

היו"ר ס' סלים:

חבר הכנסת גדעון עזרא, מה קרה? את סיפור הנשים תספר לנו אחר כך. אתן לך שתי דקות. בבקשה.

שלמה בן-עמי (העבודה):

זו מורשת קשה לעשרות אלפי משפחות בישראל, ולא רק של עניי הארץ אלא גם של אלה הקרויים מעמדות הביניים.

למרבה הצער, דבר לא צמח תחת המשטר של נתניהו זולת האבטלה והפשיעה. החורבן החברתי גרם לכך שישראל היא היום אחת החברות היותר-אלימות בעולם המערבי. הכנסת הזאת מתפזרת כשהארץ נתונה בתוך גל של פשיעה השוטף אותה.

אבל, בכך לא די. למרבה הצער, ידוע הוא שאין מקום שבו הפוליטיקה, וגם לא כאן בישראל, היא בית-ספר להגינות או לאלגנטיות, אלא שראשות ממשלתו של נתניהו שברה שיאים שהשפילו את דמותה של הפוליטיקה בעיני הישראלים. אולי זהו כישלונה של הבחירה הישירה, שיצרה כאן פוליטיקה של סקטורים ורסיסים העוינים זה לזה. אבל זהו גם כישלונה של ראש הממשלה. למה, בשם כל הקדוש לנו, חייב העם הזה להיות מונהג על-ידי סכסכנות, ריב ומדון, שני שרי אוצר, שני שרי משפטים, שני שרי חוץ, שלושה שרי מדע, מלחמת מנהרה אחת, בית לבן עוין בושינגטון, מרד של דיירי הדיור הציבורי, סטודנטים ואנשים צעירים שמאסו בחיים בארץ הזאת, ארץ שסועה, אנרכיה שלטונית, ממשלה שאינה מושלת אפילו על-פי עדות חבריה. זו המורשת הקשה של סגנון שלטון רע.

חלילה לי להאשים את הממשלה בכל חוליינו. אבל גם אם ירשתם חוליים כהנה וכהנה, האם – עם יד על הלב – בשעת נעילה זו אתם רשאים לומר שריפאתם פצעים חברתיים ושיפרתם את איכותן של מערכות החברה והשלום?

לא היתה כל סיבה, שראש הממשלה הראשון בתולדות המדינה שקיבל מנדט ישיר מהעם, ינהל את ענייניה כאילו הוא נתון במלחמת חורמה נגד אויבים מבית, ניסוח שהוא עצמו השתמש בו בבחירות המוניציפליות, ואויבים מבחוץ.

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

אבל זה מה שעשיתם לו מהיום הראשון. מהיום הראשון לא נתתם לו לחיות. עוד לא היה ראש ממשלה כזה שהיה מטרה לשיסוי יומיומי על-ידיכם.

היו"ר ס' סלים:

חבר הכנסת בויים, די, מספיק.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

אתם נתתם לו לחיות?

היו"ר ס' סלים:

חבר הכנסת חאג'-יחיא, מה קרה? התעוררת?

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

מי לא נתן לו לחיות?

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

השנאה אליו בערה באופן אישי.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

מי לא נתן לו לחיות?

שבח וייס (העבודה):

היה ראש ממשלה שלא נתנו לו לחיות.

שלמה בן-עמי (העבודה):

אלה גם אלה, החל באחרון חברי הכנסת וכלה בנשיא ארצות-הברית, מעידים כאלפי עדים על תרבות שלטון קלוקלת, על קריסה מסוכנת של האמון ועל התמוטטות נורמות שלטון ושלטון באמצעות הטעיה.

אם הבחירות שבפתח יתמקדו רק בענייני מצע ומדיניות, הן יחמיצו את הלקח הקשה של שלוש השנים האחרונות. הנושא המרכזי הוא, למרות הכול, שיקום האמון של האזרחים בדמוקרטיה הישראלית וביכולתה להתייחס לבעיות האמת שלהם, ללא התחמקות ובהגינות.

בשם האינטרסים האמיתיים של אזרחי ישראל, אל ננהל מערכת בחירות על כמות הכדורים שנושאים השוטרים הפלסטינים בחגור שלהם בשעה שסכנות האמת המרחפות מעלינו הן בגירעון הדוהר של המזרח התיכון. בשם האינטרס הלאומי, אל נוליך שולל את האזרחים כאילו הנושא שעל הפרק הוא אם תקום או לא תקום מדינה פלסטינית. היא הוקמה, אכן בהיסח הדעת, על-ידי הממשלה הזאת, ואת הגושפנקה לכך נתן נשיא ארצות-הברית בכבודו ובעצמו. היום נותר לנו להיאבק על הפיכתה למדינה ידידותית, כי הממשלה הזאת הקימה אותה כמדינת עימות עוינת.

הבה ננהל מערכה הוגנת על אובדן האמון ביחסים עם ארצות-הברית. ישאלו נא אזרחי ישראל את עצמם, כיצד זה הגענו לכך שממשלת ישראל טוענת שהפלסטינים לא מקיימים את ההסכם ואילו האמריקנים, בעלי בריתנו הטובים, שהממשלה מינתה אותם כשופטים בלעדיים, קובעים שהפלסטינים דווקא כן מקיימים את ההסכם? וכך, כל סכסוך עם הפלסטינים הופך לסכסוך עם ארצות-הברית. האם לכך ייקרא מדינאות?

היום מפנה הממשלה הזאת את דרכה מתוך ראייה צרה של האינטרס הביטחוני. ביטחון איננו רק סנקים. ביטחון איננו אפילו ה"חץ". ביטחון הוא גם כלכלה, תעסוקה, עלייה, פיתוח, חינוך, תשתיות, התקרבות בין עני לעשיר, שילוב נכון של ערביי הארץ במערכות החברה והמשק וכן גם יחסים בין-לאומיים תקינים וביטחון.

האם יש בבית הזה איש אמת שיטען שבכל הפרמטרים הללו הגדילה הממשלה הזאת את ביטחונם של הישראלים? הכנסת הזאת הגיעה לסוף דרכה. אנחנו צריכים היום למדיניות של פיוס מבית ופיוס מחוץ, שאין עמו רכרוך ואין עמו ויתור על ביטחון אמת. אנחנו זקוקים למנהיגות שתאחה את הקרעים בעם, מנהיגות שתרפא פצעים. אחדות לאומית בלי שינוי תרבות השלטון וסגנון ההנהגה לא היתה מביאה לשינוי המקווה. הדג הזה הסריח מהראש. לכן, נכון הוא שהחלפת הכנסת תבוא עם החלפת ראש הממשלה.

לקראת מערכת הבחירות הנפתחת היום, הבה נתעלה לרמתם של האזרחים. הבה נתעלה לגודל התקוות שלהם ולצורכי האמת שלהם. הבה נדון בנושאים עצמם, ואל נעשה מניפולציה של סדר-היום.

האם יעמוד לנו העוז להודות שהשאלה האמיתית בחשבון אחרון איננה אשמתם של אלה שנתנו רובים לפלסטינים, כאילו קיימת בעולם רשות שלטונית כלשהי שאין בידיה נשק, אלא מדוע הם ירו? מי לא השכיל להפוך אותם לשותפים בתהליך שלום קשה?

פוליטיקה של חורבן אישי ושל השמצות, סופה שהיא מתנקמת במחולליה.

היו"ר ס' סלים:

לסיים, בבקשה.

שלמה בן-עמי (העבודה):

תראו את המקרה של קלינטון והמפלגה הרפובליקנית המתפוררת בתוך גל של שנאה, בתוך גל של פוליטיקה של חורבן, שאין לה דבר עם צרכיהם האמיתיים של האזרחים. תודה רבה.

היו"ר ס' סלים:

תודה רבה. כנראה לא הודיעו לך שהזמן שלך הוא חמש דקות. התכוננת לעשר דקות.

שלמה בן-עמי (העבודה):

היו הפסקות באמצע.

היו"ר ס' סלים:

טוב, בסדר. תודה. רשות הדיבור לחבר הכנסת אליהו גבאי, חמש דקות. אחריו – לחבר הכנסת ישראל כץ. דיברת כבר או שזאת הפעם הראשונה? פעם ראשונה? – יפה.

בפעם שעברה באת אלינו, חבר הכנסת גבאי, עם אבן. אני מקווה שהפעם רק עם ניירות.

אליהו גבאי (מפד"ל):

רק ניירות.

היו"ר ס' סלים:

רק ניירות.

אליהו גבאי (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, למחנה הלאומי יש מחלה מוזרה; האידיאולוגיה כל כך יקרה לו, שהוא מוכן למען מימושה לעשות כל מה שאפשר כדי לרסק את עצמו ולממש בכך את האידיאולוגיה היריבה. נשמע אבסורד, ייתכן, אבל המציאות מלמדת, שתמיד כאשר המציאות לא מאפשרת את המימוש המלא של ארץ-ישראל השלמה, מובילים הימניים הקיצונים במחנה הלאומי לפיצול הכוחות כדי להוכיח עד כמה הם נאמנים לארץ-ישראל.

למרות האזהרות כלפיהם הם מתעקשים להישאר אטומים לכל האזהרות, והכול בשם האידיאולוגיה הקדושה שהם מהמגינים שלה. אך מה לעשות שבדיעבד מתברר תמיד שאין זה מעשה חכם כל כך. חכם יודע להיחלץ מלכתחילה מצרות שטיפש חוזר עליהן שוב ושוב, כי היתרון של חכם שהוא למד מן הניסיון. לצערי, נוכחנו בזאת בצורה אכזרית בשנת 1992. חוגי הימין הקיצוני בכנסת פעלו בצורה נחרצת להפלת ממשלת יצחק שמיר מתוך תקווה לעצור את התהליך שהחל בוועידת מדריד; הם צעקו בחירוף נפש: אוי, לא, והביאו עלינו במו-ידיהם את הסכם אוסלו. היכן הם היום? אני בטוח שהם התביישו לצאת מבתיהם כאשר ראו מה עוללו לנו בהסכמים ההם של אוסלו והדברים הנלווים אליו.

האם הכרחי הדבר? האם לא ניתן לעצור, למנוע את המהלך המיותר והעקר הזה? אני פונה אליכם ברגע של אמת: לא תהיה לנו ממשלה ימנית יותר. הבה נשלב יחד כוחות וניאבק בכוחות של השמאל הקיצוני המתפרק מנכסיו הלאומיים והרוחניים כאחד. הגענו לרגע האמת; הגיע הזמן לחשוף את האמת.

היו"ר ס' סלים:

לסיים בבקשה.

אליהו גבאי (מפד"ל):

האם אנחנו, אכן, מעוניינים להפיל את הממשלה, או לא? אני קורא לימין הקיצוני ולכל המהססים להתנגד להקדמת הבחירות. מצבה של מדינת ישראל לא מאפשר להיכנס למערכת בחירות, ומערכת בחירות בשלב זה תעמיק את הקיטוב בעם בין דתיים לחילונים, בין ימין לשמאל. מערכת בחירות לא תפתור, רק תגביר את הבעיות בחברה במדינת ישראל, תעמיק את האבטלה, תפגע קשה במערכת החינוך. זאת במקום להתאחד כדי להילחם, לצערי, בפער בין עניים לעשירים; במקום להתאחד ולהילחם בפשיעה הגואה, לחזק ולהשריש את מורשת ותרבות ישראל, שאנו כה זקוקים להן בימים אלה.

אני מזכיר לכם שוב ושוב את ממשלת שמיר של 1992 ואת מפלתה שהבאתם עלינו. אל תחזרו על אותה טעות.

הימין הקיצוני דומה לאשה המחבקת את בנה האהוב חיבוק חונק; אותה אמא האוהבת את בנה אהבת מוות ולא מבינה כי לפעמים יש להרפות, לוותר דווקא לטובתו של הילד.

חברי מהימין הקיצוני, תפסתם מרובה לא תפסתם כלום. אנא מכם, חברי הבית, על כל יושביו, בואו נמצא את האחדות ולא את הקיטוב. יש כל כך הרבה נקודות של אחדות בימין ובשמאל, בואו נדגיש אותן ונעמוד חזקים מול אויבי ישראל מסביב.

אתם מסכימים שלא לשחרר מחבלים רוצחים עם דם על הידיים? – תאמרו את זה. אתם מתנגדים להחזרה טוטלית של כל מיני שטחים מיושבים? – תגידו את זה. בעד איסוף הנשק המיותר? צמצום המשטרה הפלסטינית? – תאמרו את זה. תגידו כדי שישמעו, כי חוסר הביטוי שלכם מעודד את הרשות הפלסטינית לדרוש עוד ועוד ולקרוא תיגר על ממשלת ישראל.

היו"ר ס' סלים:

תודה רבה.

אליהו גבאי (מפד"ל):

עוד משפט. חברי השמאל משחקים לידיהם של הפלסטינים. אויבינו רק מחכים לקיטוב ולהקצנה בעם. מדינת ישראל תוכל לאויביה רק לאחר שישכון שלום בתוכה –

היו"ר ס' סלים:

חזרת אל ההתחלה.

אליהו גבאי (מפד"ל):

– – ובחירות כיום במדינת ישראל רק ירחיקו את הלבבות. רבותי, אמרו הנביאים: "חבור עצבים אפרים הנח לו" – "חלק לבם עתה יאשמו". בואו נאחד את הלבבות בעם ישראל. הבחירות לא יתרמו דבר. אנחנו נתנגד להקדמת הבחירות. אני קורא לחברי הבית ללכת, ולמהססים ולחושבים – זאת שעת האמת; לא נפתור בעיות, אלא נחדד אותן, נגביר אותן.

היו"ר ס' סלים:

תודה רבה.

אליהו גבאי (מפד"ל):

תודה רבה.

היו"ר ס' סלים:

רשות הדיבור לחבר הכנסת ישראל כץ, חבר כנסת חדש, נאום ראשון שלו. לפי המסורת, לא מפריעים. אני רואה שאלה שמפריעים אינם פה, לכן אני גם שקט.

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

היו"ר ס' סלים:

אתה מאשים אותי? בבקשה, חבר הכנסת ישראל כץ, חמש דקות.

ישראל כץ (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ראש הממשלה בנימין נתניהו נהג באומץ רב כאשר החליט, לשיטתו, לקדם את התהליך המדיני תוך נטילת סיכון פוליטי של אובדן הרוב בכנסת, ואכן הוא איבד את הרוב הקואליציוני שהיה לו והחליט לתמוך בהקדמת הבחירות וללכת אל העם.

אבל אתה, יושב-ראש האופוזיציה, חבר הכנסת אהוד ברק, הבטחת לתת לו רשת ביטחון. מה קרה לרשת הביטחון? לאן היא נעלמה כאשר היה צריך אותה? איפה האמינות המינימלית שלך? איפה הדאגה שלך לעתיד המדינה? מדוע לא הושטת יד לתמוך בממשלה בתקופה קשה זו? מדוע חברת לחברים הפוליטיים החדשים שלך, קליינר וגנדי, להפיל את הממשלה?

אבל אני מבין אותך; מצד אחד יש לך חיים רמון ומצד שני שלושת המוסקטרים תוצרת ארצות-הברית. אתה כבר לא מחליט דבר בעצמך. רמון דוחף אותך לבחירות מוקדמות כדי להחליף אותך באמנון

שחק, והיועצים כותבים לך נאומים תוצרת ארצות-הברית שכל קשר בינם לבין המציאות הישראלית הוא מקרי בלבד.

מדוע אתה לא מדבר על 10 מיליארדי דולר ערבויות מארצות-הברית שבזבזתם על הטבות למקורבים במקום להשקיע בעולים ובתשתית במדינת ישראל? מדוע אתה לא מדבר על 17 מיליארד שקל שנתתם לקיבוצים ועל המיליארדים שהשקעתם בקופת-חולים ובמגזרים מקורבים? איפה היתה אז הדאגה לעניים ולמובטלים כאשר השארתם את המדינה בגירעון של עשרות מיליארדי שקלים? איפה מאות המושבים בגבול הצפון, בנגב, באזור עדולם ובכל רחבי הארץ, שהרסתם, ניצלתם, והשארתם בחוסר כול? איפה ארגוני הקניות הבולשביקיים שבניתם אתה ומפלגת העבודה לדורותיה כמו שאתה אוהב לכנות אותה, וכאשר קרסו, ממש כמו אצל המפלגה האחות בברית-המועצות, הטלתם את החובות על המושבניקים קשי היום.

חבר הכנסת אהוד ברק, אדוני יושב-ראש האופוזיציה, עם כל הכבוד, אני מציע לך לעזוב את ראש הממשלה. עזוב את בנימין נתניהו ותסתכל על אמנון שחק. תבדוק טוב טוב מה מכינים לך חיים רמון והשמינייה הסודית שלו מאחורי הגב.

מקסים לוי (הליכוד-גשר-צומת):

מותר לשאול אותך שאלה?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מקסים לוי, בנאום ראשון לא מפריעים.

ישראל כץ (הליכוד-גשר-צומת):

למקסים אני מרשה. כן, מקסים, בבקשה.

היו"ר ש' וייס:

לא, לא, זה לא הולך כך.

מקסים לוי (הליכוד-גשר-צומת):

עם כל מה שעשתה מפלגת העבודה לעיירות הפיתוח, מה עשה ביבי לעיירות הפיתוח? האם הוא תרם את חלקו לחוק עיירות הפיתוח?

ישראל כץ (הליכוד-גשר-צומת):

מקסים, אתה רצת ברשימת הליכוד לכנסת, למה לא שאלת אז? עם כל הידידות, אני באמת מתפלא.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מקסים לוי, זהו נאומו הראשון של חבר הכנסת כץ. בנאום ראשון משתדלים להיות יותר רכים, לא כל כך קטלניים כמו הנאום, אבל אין דבר.

ישראל כץ (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני יושב-ראש האופוזיציה, בעוד חודשים ספורים אתה עלול להיות פנסיונר פוליטי, תואם חיים הברפלד. עם נתניהו היית יכול להסתדר, אם היית נוקט עמדות לאומיות ואחריות יותר, אם היית מתנגד באמת למדינה פלסטינית בגבולות 1948 שבירתה ירושלים. אבל עם רמון ויתר חבריך למפלגה, שעומדים עכשיו בתור בפתח דלתו של מישהו אחר, לא נראה לי שיש לך סיכוי. מול רמון אתה צריך לפחות עשרה יועצים, וגם אז זה לא בטוח.

מדוע אתה תוקף יהודים דתיים שחיים בארץ-ישראל? מדוע אתה תוקף את המתישבים החלוצים ביש"ע? כי היועצים שלך אמרו לך שזה מביא קולות? מה קרה לחינוך הציוני שקיבלת בבית ובצבא? הכול מותר למען רווחים פוליטיים רגועים?

היו"ר ש' וייס:

נא לסכם.

ישראל כץ (הליכוד-גשר-צומת):

ואם מחר יגידו לך את ההיפך, תגיד שצריך להישאר לנצח בבית-אל? עוד הפעם תלך ותגיד?

לא פלא, אדוני יושב-ראש האופוזיציה, שבמחנה השמאל מחפשים לך מחליף. נכשלת אפילו בתפקידך הפוליטי הראשון כראש האופוזיציה. אבל לא נורא, בעזרת השם, אחרי הבחירות הקרובות יהיו לך עוד שנים רבות להשתלם כראש אופוזיציה, כשאת מדינת ישראל ינהיג ראש הממשלה בנימין נתניהו.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה לחבר הכנסת כץ. עכשיו אני מזמין את חבר הכנסת סאלח סלים, בבקשה. נדמה לי שסאלח סלים הוא האחרון.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, מכיוון שנהוג בבית הזה שהנואם אחרי חבר הכנסת החדש מברך אותו, אני רוצה, חבר הכנסת ישראל כץ, לברך אותך. לא יצא לי להכיר אותך אישית מקרוב. אתה מוכר מכלי התקשורת כאיש החזק במרכז הליכוד. אני רוצה לאחל לך בריאות, הצלחה בעסקים ובריאות לכל בני משפחתך.

ישראל כץ (הליכוד-גשר-צומת):

תודה רבה.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, למען האמת, ציפיתי לשמוע כמה משפטים מראש הממשלה לאמהות השובתות למען בניהן הנמצאים בלבנון. ציפיתי וחיכיתי לשמוע כמה משפטים למשפחות החיילים שנמצאים בלבנון. זוהי עוד הוכחה שנזכרים בהם רק כאשר קורה שם משהו. רק אם נהרג איזה חייל, נזכרים ומדברים על זה, ושוכחים את הדבר כשלא קורה כלום. לדעתי, אנחנו צריכים לחשוב עליהם כל הזמן, על המשפחות ועל האמהות. אני מברך את האמהות שנאבקות כדי לצאת מלבנון. תמשיכו, אנחנו אתכן, אנחנו לא רוב היום, אבל נהיה הרוב בעתיד, ואתן תצליחו במאבק שלכן, כי הוא מאבק צודק. אין לבחורים האלה מה לעשות שם.

דבר שני, לא הופתעתי משום דבר בנאומו של ראש הממשלה. ידוע לנו שעמדותיו ימניות.

רחבעם זאבי (מולדת):

הלואי.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

ידוע לנו שהוא ימני.

רחבעם זאבי (מולדת):

הלוואי שהיה ימני.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

ראינו בנאום שלו היום שהוא נכנע עוד יותר לכוחות הימין הקיצוני במדינה הזאת. המטרה היא ברורה – כדי לשמור על השלטון. זאת אומרת, העדפה של השלטון על המדינה, על העם, על טובת העם; העדפה של השלטון על חשבון אי-התקדמות בביצוע הסכמים שהוא חתם עליהם.

פה נאמר על ארצות-הברית שהיא הידידה האסטרטגית הגדולה, אבל ארצות-הברית אומרת בשבועות האחרונים – – –

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אני מודע לכך שכאשר מדובר בנואם האחרון ומתחילה ההתקבצות, יש קצת רעש, אבל נא לא להפריז. חבר הכנסת ישראל כץ. חברים. נא להמשיך.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

ארצות-הברית היא ידידה של ישראל, והיום אנו שומעים את דעתה ועמדתה של ארצות-הברית, שהיא לא מבקרת את הרשות הפלסטינית ולא אומרת שהיא לא מבצעת את ההסכם. הביקורת היא יותר כלפי הצד הישראלי. אז מה, האמריקנים משקרים? האמריקנים נגד היהודים?

גדעון עזרא (הליכוד-גשר-צומת):

כן.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

האמריקנים נגד מדינת ישראל? האמריקנים סוכנים של הפלסטינים? הערבים קנו אותם? מה קרה, האמריקנים השתנו? המדינה הידיונית ביותר – ארצות-הברית?

היו"ר ד' תיכון:

אני חוזר ואומר: מי שרוצה להגיש הצעות סיכום, בבקשה.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

לכן, רואים את הפגם במדיניות של ממשלת ישראל, שמצד אחד חותמת על הסכם, ומצד שני, למחרת, אם אין רוב לקואליציה, היא מתחילה להמציא דברים, כדי לחזק את כוחות הימין בממשלה וכדי להחזיק מעמד.

אני בטוח, שאם לא היתה קואליציה כזאת ואם ראש הממשלה לא היה מאוים, היה אולי מצב שונה. עליו לבחור בין עמידה בהסכמים בין-לאומיים, הסכמים בין מדינות, לבין שמירה על שלטונו.

בהזדמנות זו רציתי להגיד לחברי, אנשי מפלגת העבודה, הרי אנחנו הולכים לבחירות, האלטרנטיבה הארגונית היחידה מול הליכוד היא מפלגת העבודה. אני מציע, אם מפלגת העבודה רוצה להיכנס למערכת הבחירות עם המצע שלה כפי ששמענו אותו היום – חבל על הבחירות האלה.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

בדיוק. חבל על הזמן.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

חבל על הבחירות האלה, כי ראש הממשלה ביבי נתניהו יחזור להיות ראש ממשלה.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

בדיוק, חבל על הזמן שלהם. זה מה שאני אומרת למפלגת העבודה.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

הוא יחזור להיות ראש הממשלה, אם אין אלטרנטיבה פוליטית. לא לעבור לצד ימין, לא לליכוד, לא למתנחלים.

היו"ר ד' תיכון:

נא לסיים.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

זה לא שווה, חבל על הבחירות, חבל על הכסף, חבל על הזמן. חבל על הזמן אם מפלגת העבודה לא תלך עם אלטרנטיבה מדינית פוליטית ברורה ותגיד את הדברים בפנים, תגיד: כן, אנחנו רוצים שלום, והשלום עולה בהחזרת אדמות שנכבשו, ואנחנו רוצים שוויון לאוכלוסייה הערבית; להגיד את זה. מה מתביישים בזה?

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

אבל כבר אין סיכוי.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

אם לא נגיד את זה, אם לא תגידו את זה, חבל על הזמן. צריך ללכת עם קו ברור, קו שיראה שמפלגת העבודה שונה מהליכוד. זה חשוב מאוד. כי אתם מיישמים את העבר. העתיד הוא דרך השלום, דרך השוויון שמפלגת העבודה צריכה להבליט אותה, אחרת ראש הממשלה יחזור.

היו"ר ד' תיכון:

נא לסיים.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

אני מציע למפלגת העבודה, שיהיה לה אומץ ותלך עם פרוגרמה, עם תוכנית שונה לחלוטין, של שלום, של שוויון, ותאמר: העם היהודי רוצה שלום. תגיד להם, שאנחנו, כדי לחיות במזרח התיכון הזה, הולכים על שלום ועל שוויון, אחרת חבל על הזמן. תודה רבה.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

ועל כיבוד הסכמים.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

עכשיו יצאו לבחירות – – –

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת שטרית, בוא הנה לרגע.

רחבעם זאבי (מולדת):

למה הדיון לא נמשך?

ענת מאור (מרצ):

מה קורה? איפה הממשלה? איפה הקואליציה?

היו"ר ד' תיכון:

אדוני ראש הממשלה, אם אתה רוצה להתייחס, אז עכשיו. אחרת אנחנו ניגשים לקרוא את הצעות הסיכום.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אדוני ראש הממשלה, אתה רוצה שאני אקרא לברק? נקרא לו.

חיים אורון (מרצ):

– – –

היו"ר ד' תיכון:

רבותי. ראש הממשלה, בבקשה.

נא לשבת, רבותי. חבר הכנסת גולדשמידט. נא לשבת.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

אדוני היושב-ראש, אני יכול לדבר בסוף הודעות הסיכום?

היו"ר ד' תיכון:

לא.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

מדוע לא?

היו"ר ד' תיכון:

כי הדיון נגמר באותו זמן.

נא לשבת, חבר הכנסת רענן כהן.

רן כהן (מרצ):

מה זה?

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, נא לשבת. חבר הכנסת בייגה שוחט, הואל לשבת. אני עושה סדר.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

היו"ר ד' תיכון:

רק רגע, מה יש שם? מה את צועקת? את חושבת שמישהו חירש כאן? אני תיכף מפסיק. אין חוכמות היום.

אדוני ראש הממשלה, בבקשה.

חיים אורון (מרצ):

מה קורה כאן?

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת שטרית, מה קורה כאן?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

ראש הממשלה דיבר או לא דיבר?

היו"ר ד' תיכון:

רק רגע, גם אני רוצה לדעת מה קורה כאן.

קריאות:

— — —

אפי אושעיה (העבודה):

מה זה פה?

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, אנחנו ניגשים להודעות הסיכום. חבר הכנסת יוסי ביילין יביא את הודעת הסיכום של סיעות העבודה ומרצ.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

מתחילים מחד"ש.

היו"ר ד' תיכון:

יש לי בקשה, אל תלמדי אותי. שבי במקום ואני אקרא לך. תאמיני לי, יש לך זמן.

יוסף ביילין (העבודה):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, הצעת הסיכום של סיעות העבודה ומרצ:

הכנסת רואה בתהליך השלום במזרח התיכון מרכיב מרכזי בייצוב האזור ובחיזוק ביטחונה של ישראל ותובעת מהממשלה ליישם את הסכמי וואי ככתבם וכלפיהם ועל-פי לוח הזמנים שסוכם.

הכנסת תומכת בהמשך התהליך המדיני על בסיס מאבק של כל הצדדים באלימות, באיום באלימות ובצעדים חד-צדדיים שיש בהם כדי לפגוע באמון ההדדי.

הכנסת רואה במדיניות הזיגזג של ראש הממשלה, מר בנימין נתניהו, טעות קשה, הנובעת מרצון להפיס את דעת הכול וגורמת לאי-אמון בין ישראל לשותפותיה. הכנסת מודאגת מן הפגיעה ביחסים בין ישראל לארצות-הברית על רקע מדיניות זו, ורואה בכך פגיעה בנכס אסטרטגי ישראלי חיוני. יחסי ישראל-ארצות-הברית הם בעלי חשיבות עליונה לביטחון ישראל ושלומה.

הכנסת אינה נותנת אמון בכוונת הממשלה להוציא אל הפועל את ההסכמים.

הכנסת מאמצת את החלטת ועדת החוץ והביטחון מ-3 בנובמבר 1998, המותחת ביקורת קשה על אופן ניהול המשא-ומתן ב"אחוזת וואי".

הכנסת תובעת מהרשות הפלסטינית ומראשה לגלות נאמנות מוחלטת להסכמי וואי כדי שלא לשחק לידיהם של המתנגדים משני הצדדים.

הכנסת – על התפיסות המדיניות השונות בתוכה – חוששת, כי מערכת שיקולים בלתי אחראיים, שבאו לידי ביטוי בפרשת מינוי בראון, דרך הטיפול הכושל בפרשת משעל והשלכותיה ועד למדיניות בעקבות הסכם וואי, מסכנת את חוסנה של ישראל. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. הודעת סיכום בשם סיעות הליכוד והמפד"ל. חבר הכנסת מאיר שטרית.

רענן כהן (העבודה):

בשם מי אתה מדבר עכשיו, בשם הליכוד או בשם המפד"ל?

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

הליכוד והמפד"ל.

רענן כהן (העבודה):

מה עם היתר?

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

יש להם הצעות סיכום משלהם.

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, זוהי הודעת סיכום בשם סיעות הליכוד והמפד"ל:

הכנסת רושמת לפנייה את החלטות הממשלה, כפי שראש הממשלה הציג בפני הכנסת, ומאשרת אותן. תודה.

היו"ר ד' תיכון:

הצעת סיכום מטעם סיעת ש"ס, חבר הכנסת אריה דרעי.

אריה דרעי (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, להלן הצעת סיכום מטעם סיעת ש"ס:

הכנסת פונה לראש הממשלה ולראש האופוזיציה בקריאה נרגשת להתעלות על פני כל ויכוח פוליטי ואישי ולכונן לאלתר ממשלת אחדות לאומית.

הכנסת בדעה, שרק ממשלת אחדות תהיה מסוגלת, בעזרת השם, לקדם את מדינת ישראל ואזרחיה בתקופה טרופה זו, כאשר מבית ומחוץ אורבים לנו מכשולים. הכנסת בטוחה, שהעם ברובו קצה נפשו בשיקולים הזרים הגורמים לפירוד, והעם מייחל לליכוד השורות, לשים קץ להסתה ולריב האחים תוך כדי היחלצות רחבה לחיזוקה ולביסוסה של מדינת ישראל ולפתרון בעיות שבנפשנו, כגון הכלכלה, האבטלה, לבנון וכמובן הסכם השלום. ואין לך כלי מחזיק ברכה אלא השלום, והאמת והשלום אהבו.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. הצעת סיכום מטעם סיעת ישראל בעלייה. חבר הכנסת ברונפמן.

רומן ברונפמן (ישראל בעלייה):

הכנסת מאשרת את עקרונות יישום הסכם וואי, אשר אושרו אתמול על-ידי הממשלה והובאו היום על-ידי ראש הממשלה לכנסת.

הכנסת קוראת לראש הממשלה וליושב-ראש האופוזיציה לגלות אחריות לאומית שתאפשר את יישומו של התהליך המדיני, תוך כדי שמירה על עקרון ההדדיות, ומתוכה יטופלו כראוי בעיות החברה, הכלכלה וקליטת העלייה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. הצעת החלטה לסיכום הדיון מטעם סיעת חד"ש-בל"ד. חברת הכנסת תמר גוז'נסקי.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, הצעת החלטה לסיכום הדיון בהודעת ראש הממשלה מטעם סיעת חד"ש-בל"ד:

הכנסת קובעת, כי הממשלה בראשות נתניהו מפירה באופן חד-צדדי את התחייבויותיה לפי מזכר וואי, אינה נסוגה משטחים שמהם היתה אמורה לסגת ואינה משחררת אסירים פוליטיים פלסטינים. במדיניות זו מחבלת הממשלה בסיכויי התהליך המדיני ובכינון שלום ישראלי-פלסטיני.

הכנסת קוראת לממשלה לבצע את התחייבויותיה הנובעות מהסכמי הביניים, לשוב מייד למשא-ומתן על הסדר קבע, שבמסגרתו תוקם מדינה פלסטינית שבירתה ירושלים המזרחית, בצד מדינת ישראל, וכן, להשיג הסכם בשאלות שטרם נפתרו.

הכנסת תובעת מהממשלה להקפיא מייד את כל התוכניות להרחבת ההתנחלויות ולהתחיל בפינוי מתנחלים המעוניינים בכך.

הכנסת קוראת לממשלה לפנות את צה"ל מדרום-לבנון ולנהל עם סוריה משא-ומתן לשלום, המבוסס על נסיגת ישראל מרמת-הגולן וכינון שלום יציב בין ישראל לסוריה. תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. הצעת סיכום של סיעת יהדות התורה יציג חבר הכנסת לייזרזון.

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

הודעת סיכום מטעם סיעת יהדות התורה:

הכנסת קוראת לממשלת ישראל לעשות הכול כדי למנוע שפיכות דמים.

הכנסת קוראת לכל חלקי האומה לנהוג בכבוד זה לזה ולא להפוך את הבחירות למסע של הסתה נגד הזולת.

הכנסת קוראת לכל אזרחי ישראל להתחזק בהכרת ערכי היהדות ולכבד את ערכי המסורת ולחזק את יום המנוחה שבת קודשנו.

היו"ר ד' תיכון:

הצעה לסיכום הדיון מטעם סיעת הדרך השלישית. חבר הכנסת יהודה הראל.

יהודה הראל (הדרך השלישית):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, זוהי הצעה לסיכום הדיון המדיני מטעם סיעת הדרך השלישית.

הכנסת מאשררת את התמיכה בהסכם וואי.

הכנסת קוראת לראש הממשלה וליושב-ראש האופוזיציה לגלות אחריות לאומית, להקים ממשלת אחדות שתאפשר את יישומו של הסכם וואי והליכה משותפת למשא-ומתן על הסדר הקבע תוך שמירה על האינטרסים החיוניים של ישראל.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. הודעה מטעם סיעת מד"ע-רע"ם. חבר הכנסת טלב אלסאנע.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, הצעה לסיכום הדיון מטעם סיעת מד"ע-רע"ם:

הכנסת קוראת לממשלה לחזור למדיניות שפווה של קידום השלום ומילוי אחר מלוא התחייבויותיה על-פי ההסכמים שהיא חתומה עליהם, לרבות ההסכם ב"וואי פלנטיישן", במיוחד בעניין הנסיגה מהשטחים הפלסטיניים בגדה המערבית, וכן שחרור האסירים הביטחוניים הפלסטינים, הפסקת הרחבת ההתנחלויות והימנעות מכל צעד חד-צדדי.

הכנסת קוראת לממשלה להנהיג מדיניות של צדק חברתי, סגירת פערים עם האוכלוסיות החלשות בכלל, והאוכלוסייה הערבית בפרט, הסובלת ממדיניות גזענית ומפלה, אשר היתה מנת חלקה מאז קום המדינה.

הכנסת קוראת לממשלה לבחון מחדש את מדיניות החוץ שלה, לשים קץ לכיבוש בדרום-לבנון, בגולן, להפסיק את השליטה והכיבוש בשטחים של העם הפלסטיני, להכיר בזכות העם הפלסטיני להקמת מדינה עצמאית ליד מדינת ישראל, אשר בירתה ירושלים המזרחית, ולקדם שלום כולל, צודק ובר-קיימא באזור.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. הצעת סיכום לדיון הכנסת בהודעה המדינית של ראש הממשלה מטעם סיעת מולדת. חבר הכנסת רחבעם זאבי, בבקשה.

רחבעם זאבי (מולדת):

להלן הצעת סיכום לדיון הכנסת על ההודעה המדינית של ראש הממשלה, מטעם סיעת מולדת:

א. הכנסת דוחה את הודעת ראש הממשלה, מפני שכל כוונתה היא להצהיר הצהרות תקיפות שבעקבותיהן יבואו נסיגות וויתורים נוספים.

ב. הכנסת קוראת לממשלה להכריז על מותו של הסכם אוסלו שנרצח בידי ערפאת, וחרף ההנשמות המלאכותיות שעושה לו ישראל על חשבונה, על חשבון אדמתה ועל חשבון ביטחון תושביה, ההסכם הוא בר-מין.

ג. הכנסת קוראת לממשלה להתחיל במדיניות ציונית אמיתית, שלפיה יוחל השלטון הישראלי על היישובים היהודיים ביש"ע, מחנות הצבא והדרכים ביש"ע המובילות אליהם.

ד. הכנסת קוראת לממשלה להדביר את הטרור הפלסטיני בכל האמצעים העומדים לרשותה, לאסור את המחבלים, לגרשם מתחומי ארץ-ישראל, לאסוף את הנשק הבלתי-חוקי מהפלסטינים, לפרק את ה"משטרה" הפלסטינית מנשקה.

ה. הכנסת קוראת לממשלה לפתוח במבצעי התיישבות והתנחלות בכל חלקי ארץ-ישראל, לחזק ולבסס את היישובים הקיימים.

ו. הכנסת מאשרת את ביקורתה של ועדת החוץ והביטחון מיום 3 בנובמבר 1998 באשר לניהול השלומיאלים של המשא-ומתן ב"אחוזת וואי". תודה.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, אנחנו ניגשים להצבעה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

לא אישית.

היו"ר ד' תיכון:

בזה אישית?

אלי גולדשמידט (העבודה):

היו"ר ד' תיכון:

על זה?

אלי גולדשמידט (העבודה):

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, אנחנו ניגשים להצבעה, נא לשבת. השר קהלני, אנחנו ניגשים להצבעה.

רבותי, אנחנו מצביעים על הצעת הסיכום של סיעת מולדת. מי בעד?

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

רגע, אדוני היושב-ראש, ראש הממשלה רוצה ---

קריאות:

היו"ר ד' תיכון:

לא, אבל אתה אמרת בסוף, לאחר ההצבעה.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

בסוף ההצעות.

היו"ר ד' תיכון:

בסוף ההצעות? בבקשה, ראש הממשלה – הודעה אישית. גם חבר הכנסת ברק.

כן, רבותי, בבקשה.

דליה איציק (העבודה):

הודעה דרמטית.

היו"ר ד' תיכון:

ראית אותו, התחלת לדבר?

דליה איציק (העבודה):

לא, זאת הודעה דרמטית.

היו"ר ד' תיכון:

אז בבקשה להירגע.

דליה איציק (העבודה):

זו ממשלת אחדות לאומית, לא?

היו"ר ד' תיכון:

מספיק, רבותי.

חגי מירום (העבודה):

על הכול, חוץ מאחדות.

דליה איציק (העבודה):

אחדות לאומית, לא?

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, אני אפסיק.

קריאה:

תעשה הפסקה של עשר דקות.

היו"ר ד' תיכון:

תאמין לי. כן, בבקשה.

יוסי שריד (מרצ):

למה אתה מציע עכשיו ממשלת אחדות לאומית? – – –

היו"ר ד' תיכון:

כן, חבר הכנסת שריד.

יוסי שריד (מרצ):

– – –

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת שריד, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה.

יוסי שריד (מרצ):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת שריד, אני קורא אותך לסדר פעם שנייה.

יוסי שריד (מרצ):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

תשמע, בחי", בחי". אתה רוצה לצאת? אתה רוצה לצאת?

יוסי שריד (מרצ):

לא.

היו"ר ד' תיכון:

בבקשה.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

אדוני היושב-ראש, שמעתי את דבריו של חבר הכנסת דרעי לפני שעה.

דליה איציק (העבודה):

הם נגעו ללב.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

הוא אמר דברים שהביאו לתגובות רבות גם במסדרונות הכנסת, גם מאזרחים שהתקשרו.

יוסי שריד (מרצ):

ראש הממשלה ב' נתניהו:

הפנייה הזאת שלך, כשאתה שואל, האם מדינת ישראל תהיה במצב טוב יותר אם נוכל לאחד את הכוחות – התשובה היא כן.

יוסי שריד (מרצ):

עד שלא שמעת את דרעי, לא – – –

ראש הממשלה ב' נתניהו:

האם נוכל לעמוד מול התאריך של 5 במאי טוב יותר? התשובה היא – כן. האם נוכל להגן על האינטרסים הלאומיים שלנו, ובראשם ירושלים? התשובה היא – כן.

דליה איציק (העבודה):

ואת זה לא ידעת?

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

דליה – – –

קריאות:

— — —

היו"ר ד' תיכון:

רבותי. מה קורה לך?

ראש הממשלה ב' נתניהו:

האם נוכל להצמיד קדימה את הכלכלה בישראל, לפתור את הבעיות החברתיות? התשובה היא – כן.

בקול אחד שאני שומע, שעולה – — —

יוסי שריד (מרצ):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

אתה מת שאני אקרא אותך לסדר פעם שלישית, תאמין לי.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

קול אחד שאני שומע – אני שומע גם את הציניות כאן. רבותי, אני יכול לומר: בדרכי שלי ניסיתי להביא הנה הצעה, שחשבתי שהבית יכול להתאחד סביבה, ושמעתי גם הדים מסוימים בדבריו של ראש האופוזיציה לדברים שהעליתי.

אני יכול לומר גם, יתר על כן, שאנחנו יכולים, כל אחד מאתנו, ללכת לבחירות – אין לנו שום בעיה. אנחנו נלך לבחירות, הסוסים צוהלים אלי קרב, כולנו כבר מריחים את ריח הבחירות באפנו, אנחנו יכולים להסתער על המשימה, וכל אחד מאתנו יודע ובטוח בעצמו.

כמובן, המדינה תיקלע עכשיו, לקראת החודשים הגורליים הללו, היא תיקלע לאותה קלחת, לאותה מדמנה – זאת אפשרות. אני מוכרח להגיד, שעד לרגע זה, או יותר נכון עד לפני שעה, היה גמור,

גמרתי אומר אצלי שהדבר הזה הוא הדבר, והתשובה היא כן, ללא שום ציניות. הנאום של אריה דרעי עשה לי משהו.

קריאות:

— — —

ראש הממשלה ב' נתניהו:

הוא בא מן הלב – לא ידעתי עליו.

היו"ר ד' תיכון:

רבתי.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

לא ידעתי עליו, אתם יכולים לצחוק כמה שאתם רוצים.

קריאות:

— — —

ראש הממשלה ב' נתניהו:

לא ידעתי עליו, אבל שמעתי אותו.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת פורז, גם אתה?

ראש הממשלה ב' נתניהו:

דבר אחד אני יכול לומר – – –

חיים אורון (מרצ):

אפילו פורז לא מאמין.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי.

רן כהן (מרצ):

UNBELIEVABLE. – – – באנגלית,

קריאות:

– – –

היו"ר ד' תיכון:

רק רגע. רבותי. חבר הכנסת דהן.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

יותר טוב קואליציה עם אש"ף? – – –

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

– – – לנגד עיניכם.

רן כהן (מרצ):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

רבותי. חבר הכנסת ריבלין. חברת הכנסת נעמי בלומנטל. חבר הכנסת רן כהן, אני קורא אותך לסדר פעם שלישית.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

דבר אחד אני יכול לומר, ואני שם לרגע בצד את הציניות המקובלת במקומותינו. שמעתי חברי כנסת במסדרון אומרים: הם לא יכולים להתאחד? הם לא יכולים ללכת יחד? והשאלות הללו – ואני לא רוצה לפגוע כאן באיש ולקפח איש – עלו כמעט מכל ספסלי הבית; לא מכולם, אבל כמעט מכולם – מהצד של הקואליציה, מהצד של האופוזיציה, ואנשים באים ומתלחששים ואומרים: אתה יודע, אם היתה פה הצבעה חשאית, היו הולכים כולם, או הרוב הגדול, ותומכים בזה. ודרוש שמישהו יקום ויגיד את הדברים וישאל: האם אפשר ללכת יחד, האם אפשר באמת ללכת באחדות? לא כטקטיקה ולא כתכסיס ולא למען ניצול –

ענת מאור (מרצ):

— — — מדיניות — — —

דוד טל (ש"ס):

די כבר.

אפרים סנה (העבודה):

התשובה היא – לא.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

— — איזה רגע, התשובה היא שאיננו יודעים. התשובה היא שייטכן מאוד שאי-אפשר, אבל אני חושב שאולי, אולי, שווה לנסות את המאמץ לראות אם אפשר.

מה שאני רציתי להציע – —

יוסי שריד (מרצ):

למה לא ניסית – – –

ראש הממשלה ב' נתניהו:

– – ללכת ולעשות פסק זמן.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת שריד, אני מציע לך לקחת אותי ברצינות.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

אתה היית במפלגת העבודה.

יוסי שריד (מרצ):

מובן מאליו.

היו"ר ד' תיכון:

מובן מאליו.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

לעשות פסק זמן של 72 שעות.

רן כהן (מרצ):

אני רוצה שחבר הכנסת בני בגין יסביר לי – – –

היו"ר ד' תיכון:

רבותי – – –

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

50 שנה הליכוד – – –

דורון שמואלי (הליכוד-גשר-צומת):

העם רוצה להיות יחד.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

– – –

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

– – –

רן כהן (מרצ):

– – –

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת דיין. חבר הכנסת רן כהן, אני אומר לך, על שתיים וחצי כבר היית.

רן כהן (מרצ):

אחת וחצי.

היו"ר ד' תיכון:

שתיים וחצי, תאמין לי.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

ראש הממשלה ב' נתניהו:

אינני יודע אם אפשר להשלים את המהלך הזה. ייתכן שאפשר וייתכן שאי-אפשר. מה שאני מציע זה פסק זמן של 72 שעות.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

— — —

ראש הממשלה ב' נתניהו:

יושב-ראש הקואליציה — — —

דליה איציק (העבודה):

אני לא מאמינה, לא ייאמן.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

ראש הממשלה ירכיב משלחת, יושב-ראש האופוזיציה מצדו ירכיב משלחת, ואנחנו ננסה לבחון את הדבר, למצות את האפשרות ללכת יחד. אם נצליח — —

אלי גולדשמידט (העבודה):

יהיה לנו עוד סופרמרקט.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

— — נדע שעשינו מעשה שבועדאי העם יברך אותנו עליו. ואם ניסינו, ואם עשינו ולא הצלחנו, לפחות מיצינו את האפשרות הזאת ברגע הקריטי הזה למדינת ישראל.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

הממשלה זה לא פאזל.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

אני מציע לכל חברי הכנסת — —

היו"ר ד' תיכון:

חברת הכנסת גוז'נסקי, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

אני מציע לכל חברי הכנסת קודם כול להירגע. אני אומר — —

אדוני היושב-ראש, אפשר — —

חיים אורון (מרצ):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

רבתי.

זאב בנימין בגין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, אתה תיתן לי רשות לשאול?

היו"ר ד' תיכון:

לא, הוא מדבר. כמוך יש עוד 119 חברי כנסת.

זאב בנימין בגין (הליכוד-גשר-צומת):

אפשר לשאול אם 72 שעות זה מזמן נאומו של חבר הכנסת דרעי, או מזמן שהוא מוסר את ההודעה?

היו"ר ד' תיכון:

טוב, בסדר. תודה רבה.

זאב בנימין בגין (הליכוד-גשר-צומת):

אין לי קול כל כך חזק.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, חבר הכנסת רמון, אנחנו מפסיקים. אתה לא תגיע היום.

חיים רמון (העבודה):

אני אגיע עד תום 72 השעות.

היו"ר ד' תיכון:

בסדר.

חיים רמון (העבודה):

נשב פה עד תום 72 השעות.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

אין שום מגבלה ושום בעיה שהדבר יידחה על הסף. אם מפלגת העבודה איננה רוצה לבחון את האפשרות הזאת – אני מציע שנקבל תשובה כאן במקום: איננו רוצים לבחון את זה; זה דבר שאני יכול לכבד אותו, לקבל את זה, להבין את זה.

יוסי כץ (העבודה):

אבל לא מנהלים משא-ומתן מול המצלמות.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

אבל אם מתכוונים למצות את הנושא, מפלגת העבודה והעומד בראשה ייענו לקריאתי. בכל מקרה, חבר הכנסת ברק, אני מבקש את תשובתך. אני מבקש לדעת אם פנייתי לבחון את האפשרות של ליכוד העם נענית אם לאו. אני מקווה שנמצה את האפשרות הזאת עד תום.

אברהם יחזקאל (העבודה):

אחרי ההצבעה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת ברק, אתה רוצה למסור הודעה אישית? בבקשה.

קריאה:

— — —

היו"ר ד' תיכון:

תכתוב אותה. איך אתה אומר? – תכתוב אותה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

עם ממשלה מתה אי-אפשר להמשיך. די, נגמר.

יוסי שריד (מרצ):

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

יש סיכוי לאחדות.

היו"ר ד' תיכון:

הנה אתה צוחק. חבר הכנסת רמון, אפשר שתרגיע את החבר'ה האלה בצד הזה?

חיים רמון (העבודה):

אני לשירותך 72 שעות.

היו"ר ד' תיכון:

72 שניות. חבר הכנסת דהן, קשה לך לשבת? חבר הכנסת הנדל, חבר הכנסת בן-צור. לאן אתה הולך, חבר הכנסת הנדל?

צבי הנדל (מפד"ל):

לאופוזיציה.

היו"ר ד' תיכון:

חזור למקום. כן, בבקשה.

אהוד ברק (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אין לנו נושא חשוב יותר מאחדות. לכל אורך תולדות קיומו של עם ישראל היתה האחדות בעם מקור כוחנו העיקרי. אנחנו בעד אחדות בעם. אנחנו אומרים כן לאחדות של מאמץ למען כל העם ולא רק למען הקיצונים. אנחנו אומרים כן לאחדות של ישרים. אנחנו, כדי להמשיך להיות ישרים, לא יכולים לומר כן לטלאים מלאכותיים על הבדלים עמוקים ואמיתיים בדרך. אנחנו מאמינים באחדות בעם ואנחנו רואים בממשלה מגמות של פילוג ורצון של הישרדות שגבר עד לפני עשר דקות על טובת הכלל. אנחנו מאמינים בממשלה למען כל העם וכל האזרחים ומבחינים בממשלה במגמות לפעול למען חלק. אנחנו מבחינים שלעתיים הממשלה בהתנהגותה היא בת-ערוכה של חלק קטן מאוד מהציבור כדי להבטיח את המשך שלטונה – – –

צבי הנדל (מפד"ל):

אתה יכול לחלץ אותנו מהקיצונים.

אהוד ברק (העבודה):

קשה לנו לשכוח את מה שקרה. קשה לנו לשכוח בזיכרוננו הטרי את מה שקרה כשחזרו ראש הממשלה וחברי המשלחת לוואי, בירידה מהמטוס, מה היה תוכן הדברים שנאמרו. קשה לנו לשכוח את כינוס מרכז הליכוד, ימים בודדים אחרי השגת אחד ההסכמים היותר-חשובים בדרך, צעד נוסף לשלום. וקשה לנו לשכוח את מה ששמענו ואת מה שראינו שקורה – – –

עוזי לנדאו (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת ברק – – –

דליה איציק (העבודה):

הוא אמר לך, שגם להם קשה לשכוח את מרכז הליכוד.

אהוד ברק (העבודה):

דליה, אם תרשי לי, אני מבקש לדבר בלי הפרעות. הנושא הוא כן חשוב, ואפילו כואב.

קשה לנו לשכוח את מה שראינו שעובר על אנשי אמת שיושבים ביניכם, על בני בגין ועל דן מרידור, ולאחרונה, מאוד לאחרונה, קשה לי לשכוח בהקשר של הנושא הקונקרטי שכרגע עלה את מה שעבר חבר הכנסת, שר החוץ לשעבר, דוד לוי.

אנחנו מאמינים, שרק שלום בקווים אדומים ביטחוניים, בעמידה נחרצת על מאבק בטרור, שרק שלום כזה יביא ביטחון לישראל.

אני אומר לכם מכל הלב, אני לא בטוח, שהממשלה בהתנהגותה – לא ברצונם, כל אחד מחבריה, אני מכיר כמעט את כל החברים; אני משוכנע שכל אחד מחבריה רוצה לראות שלום. אני לא משוכנע שהממשלה כקולקטיב שמכריע את גורל עם ישראל אכן הולכת ויכולה ללכת לשלום.

ולכן, בשלב זה אני מרגיש, ואני לא אומר את זה בקלות, שזה אולי קצת מאוחר, ולא בטוח שאפשר לחוש, כל אחד מאתנו, כשהוא לבדו עם עצמו, שאכן מדובר בהצעה רצינית.

רפאל פנחסי (ש"ס):

תנסה עם שתי הממשלות.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת פנחסי, תן לו לגמור. הוא באמצע משפט.

אהוד ברק (העבודה):

בשלב הזה, כאשר ברור לעין כול, מי בצער ובכאב ומי בהרגשת הקלה, שהממשלה הזאת כילתה את ימיה, אנחנו נמצאים מאוחר מדי בשביל צעד כזה שיהיה אמיתי ואכן יוביל אל המטרות המשותפות לרבים בארץ הזאת, לרבים בבית הזה. עם ישראל חזק ומאוחד, ואני אומר בכאב, שבמצב שנוצר היום, כשאנחנו פה בקריאה הראשונה לאישור החוק להקדמת הבחירות, הדרך הנכונה היא ללכת לבחירות מוקדמות.

אני חושב, שהדבר הנכון הוא לקיים את ההצבעות, וכולנו נהיה חברי הבית ונציגי הציבור גם אחר כך. תודה.

דוד טל (ש"ס):

חוסר אחריות לאומית.

יצחק כהן (ש"ס):

אתה פחדן, אתה פחדן.

היו"ר ד' תיכון:

אנחנו ניגשים להצבעה.

מי בעד הצעת הסיכום של סיעת מולדת? אפשר להצביע.

הצבעה מס' 1

בעד הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת ר' זאבי – 7

נגד – 94

נמנעים – 3

הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת ר' זאבי לא נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 7, נגד – 94, שלושה נמנעים. הצעת הסיכום לא התקבלה.

אנחנו ניגשים להצבעה על הודעת הסיכום מטעם סיעת מד"ע-רע"ם. מי בעד? מי נגד? אפשר להצביע.

הצבעה מס' 2

בעד הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת ט' אלסאנע – 21

נגד – 70

נמנעים – 19

הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת ט' אלסאנע לא נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 21, נגד – 70, 19 נמנעים. הצעת הסיכום לא התקבלה.

הצעת סיכום מטעם סיעת הדרך השלישית. מי בעד? מי נגד? אפשר להצביע.

הצבעה מס' 3

בעד הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת י' הראל – 35

נגד – 47

נמנעים – 27

הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת י' הראל לא נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 35, נגד – 47, נמנעים – 27. הצעת הסיכום של סיעת הדרך השלישית לא התקבלה.

אנחנו עוברים להצעת הסיכום של סיעת יהדות התורה. מי בעד? מי נגד?

הצבעה מס' 4

בעד הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת א"י לייזרזון – 43

נגד – 37

נמנעים – 30

הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת א"י לייזרזון נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 43, נגד – 37, 30 נמנעים. הצעת הסיכום התקבלה.

אנחנו ניגשים להצעת הסיכום של סיעת חד"ש-בל"ד. מי בעד? מי נגד?

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

רמון, אתה נמנע? ירושלים בירת פלסטין, על זה אתה נמנע? זו ההצעה שלהם.

הצבעה מס' 5

בעד הצעת הסיכום שהביאה חברת הכנסת ת' גוז'נסקי – 22

נגד – 70

נמנעים – 18

הצעת הסיכום שהביאה חברת הכנסת ת' גוז'נסקי לא נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 22, נגד – 70, 18 נמנעים. הצעת הסיכום של סיעת חד"ש-בל"ד לא התקבלה.

אנחנו ניגשים להצבעה על הצעת ההחלטה לסיכום מטעם סיעת ישראל בעלייה. מי בעד? מי נגד?
אפשר להצביע.

הצבעה מס' 6

בעד הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת ר' ברונפמן – 41

נגד – 40

נמנעים – 28

הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת ר' ברונפמן נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 41, נגד – 40, 28 נמנעים. הצעת הסיכום של ישראל בעלייה התקבלה.

אנחנו ניגשים להצבעה על הצעת הסיכום מטעם סיעת ש"ס. מי בעד? מי נגד? אפשר להצביע.

הצבעה מס' 7

בעד הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת א' דרעי – 50

נגד – 39

נמנעים – 20

הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת א' דרעי נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 50, נגד – 39, 20 נמנעים. הצעת הסיכום של סיעת ש"ס נתקבלה.

יצחק כהן (ש"ס):

אתם פחדנים.

רפאל פנחסי (ש"ס):

רוב הבית מצביע בעד ממשלת אחדות.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת יצחק כהן. חבר הכנסת פנחסי, אתה פעיל מאוד ברגעים האחרונים.

אנחנו מצביעים על הודעת סיכום בשם סיעות הליכוד והמפד"ל. מי בעד? מי נגד? אפשר להצביע.

הצבעה מס' 8

בעד הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת מ' שטרית – 48

נגד – 56

נמנעים – 2

הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת מ' שטרית לא נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 48, נגד – 56, שני נמנעים. הצעת הסיכום לא התקבלה.

הצעת הסיכום מטעם סיעות העבודה ומרצ – מי בעד? מי נגד? אפשר להצביע.

הצבעה מס' 9

בעד הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת י' ביילין – 44

נגד – 63

נמנעים – 8

הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת י' ביילין לא נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 44, נגד – 63, שמונה נמנעים. הצעת הסיכום של סיעות העבודה ומרצ לא התקבלה.

אריה דרעי (ש"ס):

אפשר לדעת איזו הודעת סיכום התקבלה?

היו"ר ד' תיכון:

הודעתי איזו. של סיעת ש"ס התקבלה, וגם של סיעת ישראל בעלייה וגם של יהדות התורה. לייזרזון, יום טוב יש לך היום.

הצעת חוק התפזרות הכנסת הארבע-עשרה, התשנ"ט–1998

(קריאה ראשונה)

היו"ר ד' תיכון:

אנחנו ממשיכים. הצעת חוק התפזרות הכנסת הארבע-עשרה, התשנ"ט–1998, קריאה ראשונה, של חברי הכנסת חיים רמון, חיים אורון וקבוצת חברי הכנסת.

חבר הכנסת רמון, אתה כבר סיכמת את הדיון?

חיים רמון (העבודה):

לא.

היו"ר ד' תיכון:

בבקשה, עשר דקות.

רבותי, נא לשבת כי מייד נצביע.

חיים רמון (העבודה):

אני אקצר.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, נא לשבת כי אנחנו נצביע מייד.

רבותי, אנחנו ניגשים להצבעה. רבותי, נא לשבת. ההצבעה היא אישית, שמית. אדוני המזכיר, אנא התחל בהצבעה.

מזכיר הכנסת א' האן: (קורא בשמות חברי הכנסת)

יולי-יואל אדלשטיין – נגד; רפאל אדרי – בעד; אורי אור – בעד; חיים אורון – בעד; אפי אושעיה – בעד; דוד אזולאי – נגד; דליה איציק – בעד; מיכאל איתן – אינו משתתף בהצבעה רפאל איתן – בעד; רפאל אלול – בעד; בנימין אלון – אינו נוכח; טלב אלסאנע – בעד; זאב בנימין בגין – בעד; זאב בויס – נמנע; יגאל ביבי – אינו נוכח; יוסף ביילין – בעד; נעמי בלומנטל – נגד; בנימין בן-אליעזר – בעד; אליהו בן-מנחם – בעד; שלמה בן-עמי – בעד; שמריהו בן-צור – נגד; שלמה בניזרי – נגד; רומן ברונפמן – נגד; עוזי ברעם – בעד; אהוד ברק – בעד; עזמי בשארה – בעד; אליהו גבאי – נגד; תמר גוז'נסקי – בעד; מיכה גולדמן – בעד; אלי גולדשמידט – בעד; אריה גמליאל – נגד; נסים דהן – נגד; עבד-אלמאלכ דהאמשה – בעד; חיים דיין – נגד; יעל דיין – בעד; עבד-אלוהב דראושה – בעד; אריה דרעי – נגד; אברהם הירשזון – נגד; שמואל הלפרט – נגד; צחי הנגבי – נגד; צבי הנדל – אינו נוכח; יהודה הראל – בעד; צבי ויינברג – בעד; שבח וייס – בעד; יצחק וקנין – נגד; רחבעם זאבי – בעד; נסים זוילי – בעד; עמנואל זיסמן – בעד; אליעזר זנדברג – בעד; נעמי חזן – בעד; תאופיק חטיב – בעד; רפיק חג'-יחיא – אינו נוכח; דוד טל – נגד; סאלח טריף – בעד; יונה יהב – בעד; שאול יהלום – נגד; אברהם יחזקאל – בעד; אליהו ישי – נגד; איתן כבל – בעד; יצחק כהן – נגד; רן כהן – בעד; רענן כהן – בעד; יוסי כץ – בעד; ישראל כץ – בעד; לימור לבנת – אינה נוכחת; אלכסנדר לובוצקי – בעד; דוד לוי – בעד; יצחק לוי – נמנע; אברהם יוסף לייזרזון – נגד; מקסים לוי – בעד; עוזי לנדאו – אינו נוכח; סופה לנדבר – בעד; יהודה לנקרי – בעד; ענת מאור – בעד; אדיסו מאסלה – בעד; דוד מגן – בעד; חגי מירום – בעד; נואף מסאלחה – בעד; האשם מחאמיד – בעד; יהושע מצא – נגד; יצחק מרדכי – בעד; דן מרידור – בעד; מיכאל נודלמן – נגד; בנימין נתניהו – בעד; מרינה סולודקין – נגד; ניסן סלומינסקי – אינו נוכח; סאלח סלים – בעד; אפרים סנה – בעד; אחמד סעד – בעד; גדעון עזרא – בעד; שאול עמור – אינו נוכח; אברהם פורז – בעד; חנן פורת – נמנע; אופיר פינס-פז – בעד; משה פלד – בעד; רפאל פנחסי – נגד; מאיר פרוש – נגד; שמעון פרס – בעד; עמיר פרץ – בעד; וליד

צאדק חאג'י-חיא – בעד; דוד צוקר – בעד; אביגדור קהלני – בעד; מיכאל קליינר – בעד; משה קצב – בעד; דוד ראם – בעד; אברהם רביץ – נגד; אמנון רובינשטיין – בעד; ראובן ריבלין – נגד; חיים רמון – בעד; אבנר חי שאקי – נגד; אברהם שוחט – בעד; מאיר שטרית – בעד; יורי שטרן – נגד; דורון שמואלי – בעד; סילבן שלום – בעד; שלום שמחון – בעד; אריאל שרון – בעד; יוסי שריד – בעד; נתן שרנסקי – נגד; דן תיכון – בעד;

אני חוזר על שמות חברי הכנסת שלא הצביעו:

מיכאל איתן – אינו משתתף בהצבעה בנימין אלון – בעד; יגאל ביבי – אינו נוכח; צבי הנדל – אינו נוכח; רפיק חג'י-חיא – בעד; לימור לבנת – בעד; עוזי לנדאו – נמנע; ניסן סלומינסקי – אינו נוכח; שאול עמור – אינו נוכח;

זהו, תמה ההצבעה.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, נא לשבת. אבקש להישאר לאחר פרסום התוצאות להצבעה על חוק-יסוד: נשיא המדינה (תיקון מס' 5), שגם הוא מצריך 61 קולות.

הצעת חוק התפזרות הכנסת הארבע-עשרה, התשנ"ט-1998, קריאה ראשונה: בעד – 81, נגד – 30, ארבעה נמנעים, חמישה אינם נוכחים. ההצעה מועברת לוועדת החוקה, חוק ומשפט להכנתה לקראת הקריאה השנייה והשלישית.

הצעת חוק-יסוד: נשיא המדינה (תיקון מס' 5)

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, הצעת חוק-יסוד: נשיא המדינה (תיקון מס' 5).

חנן פורת (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, אומנם אנחנו בשלהי יום סוער, ובכל זאת – חוק קצר מאוד, שדורש 61 חברי כנסת, ואני מבקש שכולם ישתתפו בהצבעה.

ההצעה, פרי יוזמה של חבר הכנסת מאיר שטרית, בנושא חוק-יסוד לבחירת נשיא המדינה, והיא אומרת בפשטות: נשיא המדינה ייבחר רק לקדנציה אחת בת שבע שנים. בכך נחסוך את הצורך של הנשיא לקדם את בחירתו במסגרת משא-ומתן שאיננו מוסיף כבוד לעתים. זוהי משרת אמון דוגמת מבקר המדינה, שכבר החלטנו שייבחר רק לקדנציה אחת.

אני רוצה לברך את חבר הכנסת מאיר שטרית על יוזמתו הברוכה. גם בית הנשיא הביע את הסכמתו לחוק הזה, ואני מעלה אותו לקריאה שנייה ושלישית ומקווה לזכות באמון הבית בו. תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. אני מבין שההסתייגויות של חברי הכנסת חגי מירום, דדי צוקר ויעל דיין בוטלו.

רבותי, אנחנו עוברים להצבעה בקריאה שנייה. לסעיף 1 אין הסתייגויות. מי בעד ומי נגד? אפשר להצביע.

הצבעה מס' 10

בעד סעיף 1 – 82

נגד – 5

נמנעים – 1

סעיף 2 נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 82, נגד – 5, נמנע אחד. סעיף 1 אושר.

עכשיו אני מצביע בקריאה שנייה על שם החוק ועל סעיפים 2 ו-3. מי בעד ומי נגד? אפשר להצביע.

הצבעה מס' 11

בעד סעיפים 2-3 – 86

נגד – 4

נמנעים – אין

סעיפים 2-3 נתקבלו.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 86, נגד – 4, אין נמנעים. שם החוק וסעיפים 2 ו-3 אושרו בקריאה שנייה.

אנחנו עוברים להצבעה בקריאה שלישית, חוק-יסוד: נשיא המדינה (תיקון מס' 5).

הצבעה מס' 12

בעד החוק – 83

נגד – 4

נמנעים – 1

חוק-יסוד: נשיא המדינה (תיקון מס' 5) נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 83, נגד – 4, נמנע אחד. חוק-יסוד: נשיא המדינה (תיקון מס' 5) עבר בקריאה שלישית. אין עוד בחירות לנשיא המדינה לקדנציה שנייה.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, עליתי רק לדקה אחת כדי להודות, ראשית ליושב-ראש ועדת החוקה ולחברי ועדת החוקה, שליוו את החקיקה הזאת לאורך זמן ותמכו בה, ולכל חברי הכנסת שברוב גדול כזה הצביעו בעד החוק הזה ואישרו אותו.

אני חושב שעשינו מעשה גדול, כמו שעשינו לגבי מבקר המדינה. עתה שני בעלי התפקידים הרמים הללו, גם מבקר המדינה וגם הנשיא, נבחרים לתקופת כהונה אחת בלבד של שבע שנים במקום

לשתי תקופות כהונה של חמש שנים. התוצאה תהיה ששניהם לא ייאלצו במהלך כהונתם לעבור את המערכת הפוליטית והם אינם תלויים בלחצים של מאן דהוא. אני מודה לכם על כך. תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה.

הצעת חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וסגניו וכהונתם) (תיקון מס' 19),

התשנ"ט-1998

(קריאה ראשונה)

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, הצעת חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וסגניו וכהונתם) (תיקון מס' 19), התשנ"ט-1998, קריאה ראשונה, של חבר הכנסת דוד טל וקבוצת חברי כנסת. מי בעד ומי נגד בקריאה ראשונה להעברה לוועדת הפנים? אפשר להצביע.

הצבעה מס' 13

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה – 24

נגד – 15

נמנעים – 1

ההצעה להעביר את הצעת חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וסגניו וכהונתם) (תיקון מס' 19), התשנ"ט-1998, לוועדת הפנים ואיכות הסביבה נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 24, נגד – 15, נמנע אחד. הצעת החוק מועברת להכנה לקריאה שנייה ושלישית בוועדת הפנים ואיכות הסביבה.

הצעת חוק ההמרה ליורו, התשנ"ט-1998

(קריאה ראשונה)

היו"ר ד' תיכון:

נעבור עתה לדיון בהצעת חוק ההמרה ליורו, התשנ"ט-1998, בקריאה ראשונה. יציג את ההצעה שר המשפטים.

שר המשפטים צ' הנגבי:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אעשה זאת בקצרה רבה, הן בשל היום הארוך שמאחורינו, ובעיקר עקב העובדה שהנושא הזה מצוי בקונסנסוס וכל כולו משקף עמדה אחידה של כל חלקי הבית הזה, כך אני מתאר לעצמי.

החוק המוצע, הצעת חוק ההמרה ליורו, בא לתת מענה על בעיות המתעוררות בעקבות האיחוד המונטרי של חלק מהמדינות החברות באיחוד האירופי. האיחוד אמור להתבצע החל ב-1 בינואר 1999 בשני שלבים. בשלב הראשון ייחשבו המטבעות האירופיים של המדינות המשתתפות באיחוד המונטרי ליחידות של המטבע האחיד המכונה יורו, וייקבעו שערי המרה קבועים ביחס אליו. בשלב זה, במדינות המשתתפות באיחוד המונטרי, עדיין תחול חובה לפרוע חיובים במטבע האירופי המצוין במסמכים משפטיים.

אדוני היושב-ראש, השלב השני יתחיל ביום 1 בינואר 2002. מטבעות ושטרות יורו יופיעו בשוק, וכעבור תקופת מעבר הם ישמשו הילך חוקי בלעדי, כאשר מסמכים משפטיים שבהם מצוינים מטבעות אירופיים של מדינות המשתתפות באיחוד יפורשו במונחים של יורו.

, ששימש יחידת חישוב באיחוד האירופי, יומר ביורו ECU כפועל יוצא מהאיחוד המונטרי, גם האקו, לפי שערי חליפין הקבועים בתקנות האיחוד האירופי.

בחוק מוצעות הוראות שונות, כולן מצויות לפניכם. הממשלה מבקשת להעביר את החוק לוועדת הכלכלה. המטרה היא, שהחוק המוצע יאפשר לגופים ישראליים להשתלב במהפכה המונטרית באירופה, מתוך הרגשת ביטחון וודאות לעניין התוצאות המשפטיות שנובעות מכך. בתור שכזה יש בחוק המוצע כדי לקדם אפיק מסחרי חשוב בין ישראל למדינות אירופה המשתתפות באיחוד המונטרי.

כאמור, אנחנו מבקשים להעביר את ההצעה לוועדת הכלכלה של הכנסת.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה לאדוני השר. רבותי, חברי הכנסת, רשימת הדוברים נעולה. חבר כנסת שייקרא שמו ולא יהיה במליאה פשוט יאבד את תורו. ראשון הדוברים, חבר הכנסת שבח וייס – איננו; חבר הכנסת ראובן ריבלין – מוותר. חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, בבקשה. אחריה – חבר הכנסת נסים דהן.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, מציעים לנו פה הצעת חוק שבאה להתאים את המצב של שוק המטבע הישראלי לשינויים באירופה. אני חושבת, שיש מקום שאנחנו נחשוב כישראלים על מה שבאמת קורה באירופה ולא רק על מטבע היורו, שכבודו במקומו מונח.

מה שקורה היום באירופה זו חזרה, מדינה אחר מדינה, מכללי ניהול של מדיניות כלכלית, שנחשבו כללים נצחיים. לצערי הרב, בישראל עדיין האוצר, הממשלה עדיין דבקה בכללים הישנים האלה. ברוב המדינות באירופה עלו לשלטון ממשלות שאפשר לקרוא להן שמאליות דמוקרטיות, שמבינות שהאידיאולוגיה של צמצום הגירעון בכל מחיר, אפילו במחיר של אבטלה המונית, היא אידיאולוגיה שפשטה את הרגל.

אם מדברים על התאמה לאירופה, אולי הגיע הזמן שגם במדינת ישראל תשתנה המדיניות הרשמית ותתאים את עצמה למציאות החדשה. המציאות החדשה הזאת אומרת, שמי שממשיך בעיוורון מוחלט במדיניות של הפרטה בכל מחיר והעשרת קבוצה קטנטנה של אזרחים, או של משקיעי חוץ על חשבון רוב האוכלוסייה, מי שמוכן להרוס שירותים ציבוריים בשם ההפרטה גם של השירותים האלה ובשם "כל אחד ידאג לעצמו" – די לקרוא נתונים על מה שקורה בבתי-חולים, די לקרוא נתונים על מה שקורה במערכת החינוך, למשל בתל-אביב, שם היה דגל ההפרטה והבחירה הישירה, בחירת הורים ובחירת תלמידים, ולראות לאן זה הוביל את השכונות הדרומיות ואת התלמידים בשכונות הדרומיות. לכן אני אומרת, שאם מדברים על השוואה לאירופה, אני חושבת שזה מה שנדרש היום.

אני מאוד מקווה, שהכנסת, שהיום קיבלה ברוב כל כך גדול את ההחלטה על פיזור, תצליח, או הבוחרים יצליחו להקים כנסת כזאת, כנסת שבה יהיה רוב לאותן דעות, או לאותן השקפות שלא מוכנות להקריב אזרחים, תושבים, שלא מוכנות להקריב את מערכות החינוך והבריאות על המזבח של המדיניות כביכול הנצחית שמנהיג אותה בישראל או שסימל אותה שר האוצר, ועכשיו מסמל אותה נגיד בנק ישראל.

לישראל נחוצה גם מדיניות שלום, אבל בהחלט גם מדיניות חברתית שמאלית, שמנסה למצוא את הדרך הנכונה לתת תשובה אמיתית על הבעיות החברתיות. מי שחושב שעל סדר-היום לא עומדות הבעיות האלה, ישים לב למה שקורה מסביב, במה אנשים מתעניינים, מה הם רוצים ואילו שאלות הם מציבים על סדר-היום החברתי, שאלות בסיסיות של שוויון ושל סגירת פערים, שאלות בסיסיות של ניהול מדיניות חברתית צודקת. אני מקווה, שהבחירות הקרובות, שעדיין אין להן מועד, אכן יובילו לשינוי הזה. תודה.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה לחברת הכנסת תמר גוז'נסקי. אני מזמין את חבר הכנסת נסים דהן. בבקשה. אחריו – חבר הכנסת אפי אושעיה.

נסים דהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, אתייחס לעצם הצעת החוק. אם הממשלה שמגישה את החוק רואה לנכון לתקן בחקיקה דבר שמחר-מחרתיים יהיה המציאות היומיומית וחיי היום-יום העולמיים, אין לנו שום סיבה להתנגד לכך. אבל, תרשו לי לומר משפט.

הנה לנו דוגמה למה שקורה במדינות באירופה, שההבדלים ביניהן גדולים. עד לפני 50 שנה נלחמו המדינות האלה זו בזו בשצף-קצף. הן הגיעו היום למסקנה שהאחדות חשובה להן מאוד. מדינות עם מנטליות שונה, עם איבה עמוקה רבת-שנים, עם שאיפות לאומיות של כל אומה וכל מדינה ממדינות אירופה הגדולה, מגיעות למסקנה, שאפשר להסיר את כל ההבדלים ולהגיע לאחדות מלאה עד כדי כך שאפילו החוקה תאוחד, המטבע יאוחד. אנו כאן במדינת ישראל, עם אחד, לא נוכל להגיע לאחדות אחת? לא נוכל להגיע למצב שנגיע למכנה משותף מינימלי, לדו-קיום בחיי העם הזה במדינת ישראל?

אני חושב, שמה ששמענו פה רק לפני דקות מספר מהווה כורח בל יגונה וודאי שישובח כדי שנוכל למצוא – הנה, מדינות שלמות באירופה מגיעות למסקנה שהאחדות חשובה ויכולה לתרום לכלכלה, לא רק לכלכלה, לחיי החברה, לחיי הרוח של אירופה הגדולה, ודאי שאנחנו בארץ-ישראל, העם היהודי, האזרחים בישראל יוכלו להתאחד ולחיות עם דו-קיום ומכנה משותף. תודה רבה.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת נסים דהן. חבר הכנסת אפי אושעיה.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

אפי, משפט. יאללה.

אפי אושעיה (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, מכובדי השר, אני בהחלט בעד הצעת החוק. אני כולי תקווה שנגיע ברבות הימים לרמה שהעמים האירופיים הגיעו אליה, אם לא מבחינת השלום, שזאת משאלת לב שלנו, של כולנו, לפחות בתחומים המונטריים, בהסכמים הכלכליים, שנגיע למציאות כאן בים התיכון, באזור הים התיכון, מציאות כזאת שאלה הגיעו העמים האירופיים, שידעו קרבות ועוונות בעבר, ומתוך הבנת כורח המציאות הגיעו להבנות ביניהם – נגיע להבנות כאן עם המדינות במזרח התיכון, כי רק באמצעות פתרון הבעיות הכלכליות שלנו ושל העמים הסובבים אותנו, מתוך זה שלא יהיו עמים רעבים, מתוך זה שיהיו עמים חזקים, נוכל להגיע להבנות שיבטיחו שלום בר-קיימא.

בהמשך לקריאתו של חבר הכנסת נסים דהן, אני חייב לומר לך, חבר הכנסת דהן, שאם אנחנו, המפלגות הגדולות לפחות, לא רוצות שבכנסת הבאה – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

– – – אין מפלגות גדולות – – –

אפי אושעיה (העבודה):

סליחה, חבר הכנסת ריבלין, אני הולך להגיד מה שאתה אומר. מה שקרה היום כאן במליאה, שסיעות יהדות התורה, ישראל בעלייה וש"ס העבירו את ההחלטות שלהן ברוב קולות, כשהסיעות הגדולות, שתיהן גם יחד, לא הצליחו להגיע לרמות הצבעה ותמיכה כאלה, זה יהיה המאפיין של הכנסת הבאה, אם לא נעשה שני דברים: ראשית, נלך לאחדות עכשיו; הדבר השני – שנתקן את שיטת הבחירות – – תודה רבה.

היו"ר ח' דיין:

אדוני השר דהן. אדוני השר כהן.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

ישר כוח.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה.

נסים דהן (ש"ס):

הצבעה.

היו"ר ח' דיין:

תן לחבר הכנסת להגיע לכיסאו.

ובכן, חברי הכנסת, הצעת חוק ההמרה ליורו, התשנ"ט-1998, קריאה ראשונה, ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 14

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה – 8

נגד – אין

נמנעים – 1

ההצעה להעביר את הצעת חוק ההמרה ליורו, התשנ"ט-1998,

לוועדת הכלכלה נתקבלה.

היו"ר ח' דיין:

בעד – 8, אין מתנגדים, נמנע אחד. ובכן, הצעת החוק עברה, והיא תועבר לוועדת הכלכלה להכנה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

חברי הכנסת, תם ונשלם היום ההיסטורי הזה. הישיבה הבאה – מחר, יום שלישי, 22 בדצמבר, בשעה 16:00. ישיבה זאת נעולה. תודה רבה.

הישיבה ננעלה בשעה 22:24.